

Medlemmer af Folketinget Line Barfod (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til fødselsforberedelse, ret til at have en jordemoder til stede under fødslen samt ret til en efterfødsels-samtale.

(Beslutningsforslag nr. B 81).

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig:

Redegørelse om erhvervslivet og reguleringen 2001/02.

(Redegørelse nr. R 6).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Videnskabsministeren (Helge Sander) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig:

Redegørelse om regeringens videnstrategi – viden i vækst.

(Redegørelse nr. R 7).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 38:

Forespørgsel til kulturministeren [om musiklivet].

Af Jytte Andersen (S) og Lone Møller (S).
(Forespørgslen anmeldt 28/1 2003).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (*Ophold*). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 120: Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold. (Udvidet beskyttelse af den negative foreningsfrihed).

Af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen).

(Fremsat 9/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Freddy Dam (V):

De nugældende regler om foreningsfrihed beskytter lønmodtagere imod at blive afskediget, fordi de er, eller fordi de ikke er medlem af en fagforening, medmindre de kendte kravet om medlemskab forud for ansættelsen.

I dag kan arbejdsgiveren altså lovligt stille krav om medlemskab i forbindelse med ansættelsen, og lønmodtageren kan afskediges, hvis han melder sig ud.

Det lovforslag, der er på i dag, forbedrer lønmodtagernes retsstilling, for fremover må arbejdsgivere ikke tage hensyn til, om en lønmodtager er eller ikke er medlem af en fagforening, hverken i forbindelse med ansættelse eller i forbindelse med afskedigelse.

Efter lovens gennemførelse kan lønmodtageren og arbejdsgivere helt frit bestemme, hvilken organisation de vil være medlem af, om nogen overhovedet. Og bestemmelser, der tvinger nogen til medlemskab, vil fremover være ugyldige.

Hvis en manglende ansættelse skyldes fagforeningsforhold, vil ansøgeren få krav på en godtgørelse og måske oven i købet krav på erstatning på samme måde, som det er ulovlig afskedigelse på grund af fagforeningsforhold. Hurtig rettergang skal kun gælde i afskedigelsesager. Ved manglende ansættelse har hastigheden jo ikke samme betydning.

De nye regler skal gælde fra den 1. juli i år, men i forhold til gældende overenskomster skal de først gælde fra det tidspunkt, hvor overenskomsterne kan opsiges eller genforhandles.

Det har i mange, mange år været en mærkesag for Venstre at få afskaffet enhver form for foreningstvang, for det strider imod Venstres grundlæggende frihedsopfattelse, at det enkelte menneske ikke frit kan vælge at være medlem af en forening eller stå udenfor.

Udviklingen både nationalt og internationalt støtter Venstres holdninger, idet der generelt sker en øget fokusering på individets rettigheder. I halvdelen af EU-landene er foreningstvang forbudt ved lov. Retningen er den samme i mange konventioner og i Menneskeretsdomstolens retspraksis. Og på det offentlige arbejdsmarked i Danmark er foreningstvang simpelt hen ulovlig, idet det betragtes som usaglig forskelsbehandling af borgerne.

Kl. 10.05

I dagens Danmark er der ikke behov for eksklusivaftaler for at sikre medarbejderne ordentlige løn- og arbejdsvilkår. Der er stærke og repræsentative fagforeninger, der formår at tilvejebringe tilfredsstillende overenskomster for medarbejderne, uden at den enkelte rammes på sit levebrød, hvis han ellers vælger at stå udenfor. Det er da også en kendt sag, at eksklusivaftaler ikke accepteres i nye overenskomster under Dansk Arbejdsgiverforening og LO.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at Venstre sætter et velfungerende arbejdsmarked højt og anerkender, at der selvfølgelig skal være overenskomster, der sikrer medarbejdernes løn- og arbejdsvilkår. Det er ikke overenskomsterne, Venstre er ude efter, men de regler, der usagligt tvinger personer ind i organisationer, hvis holdninger de ikke deler.

Fagforeningstvangen medfører en række ulemper. Den er med til at monopolisere udbudet af arbejdskraft. Den medfører rekrutteringsproblemer både fagligt og geografisk og kan i øvrigt forhindre ansættelse af den fagmand, der er bedst kvalificeret.

I virkeligheden tjener fagforeningstvangen udelukkende snævre organisatoriske interesser til skade for både lønmodtagere og arbejdsgivere, og derfor kan den ikke afskaffes hurtigt nok.

Det er efter Venstres opfattelse således, at organisationer bør tiltrække deres medlemmer alene ved at udføre et dygtigt, fagligt arbejde, og det bør være de fordele, der er forbundet med foreningsmedlemskabet, der i sig selv begrunder dette. Ikke simpel tvang. Det er medlemmerne, organisationerne og samfundet bedst tjent med i længden, og derfor støtter Venstre naturligvis forslaget.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Dette er blot for, at vi i dag kan få en debat på et oplyst grundlag. Derfor vil jeg gerne spørge

Venstres ordfører, om det ikke kan bekræftes, at der ikke kan indgås eksklusivbestemmelser nogen som helst steder på det danske arbejdsmarked, medmindre der er tale om en frivilligt indgået aftale mellem to parter, som sker i forening ved underskrift på en overenskomst på baggrund af en forhandling. Altså en frivilligt indgået aftale. Det ligger i ordet overenskomst.

Blot så vi er enige om, at det, vi taler om, at forslaget går ud på, er, at der skal være mere stat og mindre civilsamfund, for i dag er det jo sådan, at det er på det frie arbejdsmarked, man indgår frie overenskomster aftalt af to parter, og det er det, Venstre ønsker at ændre.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Nu kan man jo anskue frihed på mange måder. Man kan gøre det ud fra junglelovens frihed: den stærkestes ret. Det er den formulering, jeg har opfattelsen af, at Venstre har brugt.

Den frihed, Socialdemokratiet bygger på, er, at der er sikkerhed, at der er tryghed, og derfor vil jeg gerne stille hr. Freddy Dam to spørgsmål. Det ene drejer sig om, hvordan man vil sikre, at arbejdsgiveren – den organiserede arbejdsgiver – ikke bliver undergravet af den uorganiserede arbejdsgiver.

Det har vi ikke kunnet få noget svar på. Efter min opfattelse er det det, eksklusivaftalerne sikrer. Men jeg vil gerne høre hr. Freddy Dam, hvordan han mener, at man kan styre uorganiserede arbejdsgivere.

Ligeledes vil jeg gerne stille et spørgsmål til hr. Freddy Dam om trygheden: Hvordan vil man sikre trygheden på de danske virksomheder for lønmodtagerne, når de kan blive udsat for, at de kan blive udkonkurreret af uorganiserede arbejdsgivere, og på den måde faktisk få undertrykt deres forhold på arbejdspladsen?

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Venstres ordfører anfører, at Venstre er imod fagforeningstvang, og at det også er derfor, man er imod eksklusivaftalerne. Jeg vil høre, om det så også betyder, at Venstres ordfører er imod konfliktretten. Det er jo også en del af aftalesystemet.

Har Venstres planer om at støtte forslag, der retter sig imod konfliktretten?

Kl. 10.10

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Først til hr. Ole Sohn, der spørger, om Venstre har noget imod aftaler, der indgås frivilligt. Nej, det har Venstre ikke noget imod, når der er tale om regulær frihed. Men efter Venstres opfattelse bliver mange af de her aftaler jo indgået ufrivilligt. I virkeligheden er der tale om tvang, når man for det første får en lønmodtager til at melde sig ind i en organisation, han ikke ønsker at være medlem af med henvisning til, at han ellers ikke kan få jobbet. Og det er også tvang efter vores opfattelse, at en arbejdsgiver nødsages til at underskrive en tiltrædelsesoverenskomst, hvor der typisk er en eksklusivaftale med, for at han kan begå sig fremover.

Men ellers er det rigtigt: Selvfølgelig sætter Venstre pris på frivillige aftaler.

Med hensyn til hr. Ole Vagn Christensens bemærkning skal jeg sige: Jamen der er da sikkerhed på arbejdsmarkedet. Mig bekendt er det sådan, at eksklusivaftalerne alene gælder for noget, der ligner 10 pct. af arbejdsmarkedet, altså for ca. 220.000 personer. Resten af arbejdsmarkedet, altså 90 pct., har da sikkerhed og ro på arbejdspladsen. Det har da hidtil ikke været noget problem.

Så bliver der spurgt om, hvad Venstre vil gøre for at undgå, at de organiserede arbejdsgivere undergraves. Nu er det nok ikke Venstres opgave i første omgang at sørge for det. Tværtimod synes jeg jo, at fagforeningerne har en stor opgave i at medvirke til, at der bliver indgået overenskomster med de uorganiserede. Det har Venstre ikke noget imod. Det synes vi er en udmærket ting.

Endelig skal jeg sige til fru Pernille Falcon: Der er ikke i øjeblikket nogen planer om noget som helst indgreb i konfliktretten. Vi har den opfattelse, at der skal være ordentlige løn- og arbejdsvilkår på arbejdsmarkedet, men vi er ikke så optaget af, om man er medlem af den ene eller den anden forening eller man står udenfor.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Venstres ordfører bruger sådan ret ideologiske markeringer heroppefra til at begrunde, hvorfor Venstre naturligvis støtter regeringens forslag – det kan nok ikke komme overraskende – i forhold til det her forbud mod eksklusivaftaler. Det får mig til her ved indledningen af debatten at spørge Venstres ordfører: Hvis det er sådan en hel ideologisk fundamental bekymring over

eksklusivaftaler, hvorfor har man så ikke taget højde for det i lovforslaget? Hvorfor er det så kun en del af eksklusivaftalerne, man går ind og bearbejder i forbindelse med lovforslaget?

Hvorfor har man ikke i lovforslaget taget højde for alle de liberale erhverv, læger, advokater, tandlæger, psykologer, landbrug og fiskeri og ikkeerhvervsmæssige foreninger, elværker, varmeværker, grundejerforeninger osv., hvor der jo er eksklusivaftaler, hvis det er sådan en ren ideologisk kamp mod eksklusivaftaler, fordi man nu ønsker at frigøre det for nogle folk?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Venstres sparringspartner i den sag her er de uorganiserede arbejdsgivere, det er de gule fagforeninger, som gentagne gange har bedt det politiske liv herinde om at ophæve eksklusivbestemmelserne. Dem lytter Venstre meget til.

Det kan så undre, at Venstre lige præcis på et enkelt område har valgt at slå ned på nogle frivillige aftaler mellem lønmodtagere og arbejdsgivere. Alle de andre forhold kender vi ikke noget til.

I dagens udgave af Jyllands-Posten siger Venstres ordfører, hr. Freddy Dam, at han har kendskab til nogle, der er blevet fyret, fordi de ikke var medlem af en bestemt fagforening. Jeg vil gerne spørge hr. Freddy Dam, hvad det er for nogle.

Er det ikke også lidt underligt, at når man refererer til Kristelig Fagforening og Kristelig A-kasse – hvis man kigger på forudsætningerne for at være medlem af Kristelig A-kasses hovedbestyrelse – så står der, at man skal være troende kristen. Hvorfor har Venstre ikke foreslået noget dér? Hvad har man imod, at en muslim kan stille op til den kristelige hovedbestyrelse?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg bemærkede i hr. Freddy Dams indlæg, at Venstre var imod enhver form for foreningstvung. Jeg vil i lighed med hr. Thulesen Dahl efterlyse forslaget om, at det så kan være muligt at drive advokatvirksomhed i dette land uden at være medlem af Advokatsamfundet. Hvor er det lovforslag? Havde det ikke været passende, hvis Venstre nu har den opfattelse, at man så havde fremlagt samlede forslag, der tog fat om alle problemerne, som man i Venstre mener der er?

Mener hr. Freddy Dam i øvrigt, at det er udtryk for en forkert form for tvang, når en dreng, der er medlem af en fodboldklub, er nødt til at betale kontingent for at få lov til at spille fodbold i den pågældende klub?

Derudover vil jeg gerne spørge hr. Freddy Dam, hvor konsekvent man egentlig er med spørgsmålet frihed/frivillighed. Har en af landets store dagligvarekoncerner, FDB, indgået en aftale med sine medarbejdere frivilligt eller ufri villigt? Og såfremt det er frivilligt, hvilket formål har Venstre egentlig med at krænke den frihed, FDB har til at indgå en frivillig aftale?

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Nu lyder det, som om ideologi er noget ganske skrækeligt. Ideologi er jo immervæk en udmærket ting. For Venstre er det sådan, at det er uhyre væsentligt, at folk har deres personlige frihed til at indrette deres tilværelse, som de vil, også i den her sag.

Det er rigtigt, at det lovforslag, vi taler om i dag, ikke indeholder alle de tiltag, som man kan forvente på det her område. Lad mig gøre opmærksom på, at det er et lovforslag, der fremsættes af beskæftigelsesministeren, og det er sådan set kun den del af det, vi skal behandle i dag.

Men det fremgår jo af lovforslagets bemærkninger, at beskæftigelsesministeren har bedt de andre ministre om at se efter rundtomkring i hjørnerne, om der er nogle steder, hvor der også er grund til at gribe ind. Det vil sige, at justitsministeren er blevet bedt om at fortælle, om der er nogen muligheder på hendes område. Indenrigs- og sundhedsministeren er blevet bedt om at fortælle, om der er nogen tiltag på hans område.

Så sent som i onsdags svarede justitsministeren, at der i øjeblikket gennemføres en nøje undersøgelse af, i hvilket omfang det er muligt at gribe ind over for advokaterne.

Det er helt klart, at hvis der er nogen urimeligheder, hvis der er begrænsninger i advokaternes område, skal de da også tages op, medmindre det er således, at en indgriben ville stride imod aldeles afgørende samfundshensyn. Så der bliver formentlig grebet ind på et senere tidspunkt.

Med hensyn til dette med grundejerforeninger og alle de andre foreninger, hvor man kan forestille sig eksklusivbestemmelser, vil jeg sige,

at det, det handler om for Venstre i denne sammenhæng, kun er situationer, hvor der er tale om, at et tvunget medlemskab eller tvang om medlemskab kan koste noget på brødet.

Jeg behøver ikke, tror jeg, i forhold til hr. Bjarne Laustsen at komme med konkrete eksempler på folk, der er blevet afskediget, på grund af at de ikke har villet være med i en bestemt fagforening. Det synes jeg vi har læst om gang på gang i dagspressen. Men jeg skal gerne se, om jeg kan finde nogle eksempler, hvis det er sådan, at hr. Bjarne Laustsen er i tvivl.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Da det allerede er blevet et centralt punkt i diskussionen, hvorvidt det er rimeligt at gribe ind over for arbejdsmarkedets parters aftalefrihed, vil jeg høre, om jeg ikke kunne få Venstres ordfører til at bekræfte, at man kan tale om det problem på to niveauer: dels arbejdsmarkedets parters ret, dels det andet niveau, der hedder det grundlæggende retsprincip, og at det er det princip på dette område, som er højere hævet, når vi har denne diskussion.

Man kan føre eksemplet over på en skoleklasse. Hvis to elever kan blive enige om at mobbe en tredje elev, bliver det jo ikke acceptabelt af den grund, og det er sådan set det, som regeringen sætter ind over for med det her forslag.

Så vil jeg i øvrigt også i forlængelse af det godt følge op på det spørgsmål, der kom fra Dansk Folkeparti, nemlig: Hvad med de liberale erhverv? Hvornår ser vi noget fra regeringen på det område, for det er da væsentligt? Jeg har godt nok ikke tidligere hørt, at Dansk Folkeparti interesserede sig for det område, men det er glædeligt, at de også er begyndt på det. Hvornår kommer der noget? Kommer der noget?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

To spørgsmål. Det ene er et forsøg på at få bekræftet fra Venstres ordfører, at enhver, der søger job i et firma, har krav på at få et ansættelsesbrev, og for så vidt der er tale om en eksklusivbestemmelse på området ved en frivilligt indgået overenskomst, skal det fremgå af ansættelsesbrevet. Det vil sige, at der ikke er nogen, der bliver fyret, man vælger frivilligt, om man vil søge job under de betingelser, der nu gælder på den arbejdsplads, eller om man vil søge job et andet sted. Det er det ene.

Det andet spørgsmål er: Hvis Venstre har den opfattelse, at man skal gribe ind alle steder, hvor der er tale om eksklusivbestemmelser, jævnfør de spørgsmål, som hr. Kristian Thulesen Dahl stillede, vil Venstre så ikke være indstillet på, at der i det her lovforslag bliver indføjet en ny paragraf, som siger, at loven først træder i kraft på det tidspunkt, hvor samtlige områder, herunder også de liberale erhverv, er blevet omfattet af samme bestemmelser?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg fik nogle underlige svar angående sikkerhed og tryghed, og derfor skal jeg selvfølgelig spørge hr. Freddy Dam igen: Hvem har i fremtiden ansættelsesretten og afskedigelsesretten? Efter min opfattelse er der ikke lavet om på det begreb, for det har arbejdsgiveren. Vil man så komme i den situation, at man sådan set også vil kunne begynde at formulere, hvem arbejdsgiveren må ansætte eller afskedige?

Det, der bliver sagt herom, er ikke andet end ord. Der, hvor alvoren kommer ind, er, når det drejer sig om sikkerhed og tryghed.

Vi kan godt tage et eksempel. Ikadan går ud på markedet med dårligere arbejdsforhold, dårligere lønforhold, og det resulterer i, at der bliver en konflikt. Den konflikt ordner man, ved at man har retten til at sige til arbejdsgiveren: Du har pligt til at følge det, der står om det økonomiske i andres overenskomster, for ellers undergraver du trygheden. Er det forkert eller rigtigt opfattet, at sådan ville dagens arbejdsmarked se ud?

Formanden:

Hr. Freddy Dam, og derefter er det fru Pernille Falcon, hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Bjarne Laustsen.

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Hvis jeg forstod hr. Anders Samuelsen's spørgsmål korrekt, vil jeg godt bekræfte, at det er min opfattelse, at der er den grænse for aftalefriheden, at der selvfølgelig skal være respekt for grundlæggende rettigheder i samfundet. Det skal der overhovedet ikke være nogen diskussion om. Vi er i Venstre også af den opfattelse, at den slags tredjemandsaftaler, som man måske kan kalde det, når to parter beslutter sig for, hvad der skal være gældende for en tredje part,

der slet ikke er med i aftalen, er helt, helt uantagelige.

Så blev der spurgt om, hvornår der kommer regler om advokaterne. Det er ikke nemt at svare på, og jeg kan i hvert fald ikke svare på det i øjeblikket, men jeg forstod, da jeg overværede justitsministerens svar i sidste uge, at der arbejdes på sagen. Men det er et særdeles kompliceret område, der griber ind i megen lovgivning, og derfor kan man vel ikke forvente, at det kommer lige over night. Så vi må vente og se, hvad det er for en redegørelse, ministeren kommer med.

Til hr. Ole Sohn skal jeg sige: Jo, man har krav på et ansættelsesbrev. Hr. Ole Sohn mener, at det er tilstrækkeligt, at bare man er advaret på forhånd om, at her er en klokkeren urimelighed, skal man leve med den. Det, Venstre vil, og det, som i øvrigt fremgår af lovforslaget, er at sikre, at uanset at man har fortalt folk på forhånd, at her er en urimelighed, skal det ikke være muligt at fastholde folk i den situation, for det er jo sådan, at hvis man hårdt nok mangler et job, er man i situationen tilbøjelig til at acceptere næsten hvad som helst.

Og til hr. Ole Sohns sidste spørgsmål, om vi ikke bare kan udsætte ikrafttrædelsen til et eller andet tidspunkt, når alting er på plads, er svaret fra Venstres side afgjort nej. Som jeg sagde tidligere, er der 220.000 mand, der er underkastet de her urimelige tvangsvilkår, og vi har altså ikke i sinde at vente på, at de skal sættes fri, om jeg så må sige, på et tidspunkt, der ligger måske et år eller to fremme i tiden.

Til hr. Ole Vagn Christensen skal jeg sige: Ja, det er rigtigt, det er stadig væk arbejdsgiverne, der bestemmer, hvem der skal ansættes og hvornår. Det blander Venstre sig ikke i.

Kl. 10.25

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Jeg vil godt starte med at spørge, om man kan tage det som et tilsagn om, at Venstre ikke vil støtte eller medvirke til at gennemføre forslag, der begrænser konfliktretten. Det vil jeg godt have bekræftet, for det er da så en lille positiv ting at tage med hjem i dag.

Derudover vil jeg gerne høre Venstres ordfører, om det ikke er sådan, at eksklusivaftaler indgås på samme måde som alle andre aftaler mellem arbejdsgiver og lønmodtager, eller med andre ord, at et forbud mod eksklusivaftaler er et indgreb i aftalefriheden. Jeg vil godt i den forbindelse spørge, om Venstre så finder, at staten

skal gå ind og regulere på langt flere områder, sådan at det fra Venstres side skal følges op af en langt større statslig regulering på en masse områder. Enhedslisten synes, at aftalesystemet fungerer fint, og at vi ikke har brug for en større statsliggørelse, men det vil jeg gerne høre Venstre om.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Venstres ordfører siger, at ideologi er noget positivt. Men det, der vel er afgørende her, er, om det, vi ser, er en ideologisk kamp imod eksklusivaftaler eller en ideologisk kamp imod fagbevægelsen. Når jeg hører de svar, der kommer om eksklusivaftaler på alle de andre områder, som ikke er omfattet af lovforslaget – det er ikke bare advokater, det er en lang, lang række andre fag – virker det mere og mere som en ideologisk kamp imod fagbevægelsen og ikke som en ideologisk kamp imod eksklusivaftaler.

Hvis det er et helt grundlæggende princip, at eksklusivaftaler tvinger nogen til noget imod deres vilje, er det jo lige galt, om det er en lønmodtager, der bliver tvunget imod sin vilje, eller om det er en arbejdsgiver eller en i et liberalt erhverv i øvrigt.

Venstres ordfører siger, at nu må vi se, om der er steder, hvor der er grund til at gribe ind, og hvis der er urimeligheder, vil der formentlig blive grebet ind, og så lader man det ellers flage i vinden, hvornår sådan noget i givet fald vil ske. Det efterlader altså den tanke hos os, at det i virkeligheden er en ideologisk kamp imod fagbevægelsen, man er ude i, og ikke en ideologisk kamp imod eksklusivaftaler.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne have hr. Freddy Dam til at bekræfte, om ikke baggrunden for den her debat er, at et flertal i Folketinget har vedtaget et beslutningsforslag, der handler om at ophæve alle eksklusivbestemmelser. Er det ikke korrekt, at det er på den baggrund?

Derfor er det jo hykleri, når hr. Freddy Dam ikke vil gå ind i spørgsmålet om, hvorfor man ikke har taget de andre med. Vi ved udmærket, at i regeringens betænkning er der den vinkel på det, at det udelukkende drejer sig om at afskaffe forholdet mellem lønmodtager og arbejdsgiver. Det blev også påtalt, da Kristelig Arbejdsgiverforening havde en høring i Fællessalen, hvor Ruth Nielsen, som har meget stort kendskab til

det, sagde, at det var en skæv vinkel, som regeringen lagde frem.

Jeg synes ikke, det styrker Venstres argumentation, at man ikke har et eneste eksempel til en så højprofileret sag, når man påstår i morgenaviserne, at man kan dokumentere, at der er nogle, der er blevet afskediget på grund af fagforeningstvung. Hvor er de eksempler henne?

Jeg mangler også at få svar på, om det er rimeligt, at Kristelig A-kasse har en eksklusivbestemmelse, der handler om, at ikke andre end kristne troende kan være medlem af deres hovedbestyrelse.

Formanden:

Hr. Freddy Dam. Derefter er det hr. Jan Petersen, hr. Ole Sohn og hr. Ole Vagn Christensen.

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Jeg skal se, hvor langt jeg kan komme på den tilføjede tid. I dag er det jo ikke begrænsninger i konfliktretten, der er til diskussion, så det tillader jeg mig at springe over.

Til fru Pernille Falcon skal jeg sige: Jo, lovforslaget er udtryk for et indgreb i aftalefriheden. Det kommer man ikke uden om, det er ikke til diskussion. Men vi opfatter det som et forsvarligt indgreb i aftalefriheden, der er begrundet i helt ordinære grundrettigheder.

Jeg har i øjeblikket ikke tanker om, at der skal være andre områder, som man absolut skal gribe ind over for, men at afsværge det her og nu er jo en umulig sag. Jeg er nødt til at sige, at dér, hvor man efter grundig overvejelse finder, at der er behov for at gribe ind af hensyn til helt elementære grundrettigheder, skal der selvfølgelig gribes ind, men der er ikke for mig at se noget præcis på tapetet.

Med hensyn til, hvorvidt og hvornår der kommer noget på andre områder, kan jeg citere en skrivelse fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet til beskæftigelsesministeren her fra den 24. januar, og jeg håber, at jeg når den igennem, inden den tilføjede tid er gået.

Kl. 10.30

Ministeren skriver:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan oplyse, at ministeriet med henblik på den i bemærkningerne til L 120 omhandlede redegørelse i samarbejde med Sygesikringens Forhandlingsudvalg, SFU, har igangsat en proces, der inde-

bærer en gennemgang af de enkelte overenskomster på sygesikringsområdet.

Formålet hermed er at få et præcist billede af, hvilke opgaver inden for sygesikringsområdet der særligt behøver organisationernes medvirken. Samtidig vil der blive foretaget en vurdering af konsekvenserne af en ophævelse af eksklusivbestemmelserne for de enkelte punkter.

Der vil blive opstillet alternative ordninger for, hvordan opgavevaretagelsen kan ske, selv om eksklusivbestemmelserne ophæves. Det vil samtidig blive belyst, hvilken regulering, herunder af lovgivningsmæssig karakter, der er behov for ved ophævelse af eksklusivbestemmelserne til sikring af de overordnede hensyn, de nuværende ordninger er begrundet i.

Ministeriet forventer, at det omhandlede udrædningsarbejde, der skal danne grundlag for den lovede redegørelse på sygesikringsområdet, kan færdiggøres i løbet af foråret. I redegørelsen vil indgå en beskrivelse af baggrunden for de eksisterende ordninger.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Efter det, hr. Freddy Dam lige har læst op, burde det jo være logisk, og jeg skal derfor spørge hr. Freddy Dam, om vi ikke kort og godt skulle suspendere behandlingen af det her lovforslag og så vente og se, hvad der i øvrigt er på området. Det ville i hvert fald være et sagligt grundlag at debattere på.

Jeg skal ikke stille nogen i udsigt, at det så betyder, at Socialdemokratiet vil sige, at alle mulige former for eksklusivaftaler skal afskaffes. Der kan være – som hr. Freddy Dam jo netop selv var inde på – afgørende samfundshensyn, der kan være andre hensyn, der gør, at det kan være sagligt forsvarligt at have sådanne aftaler, herunder også, at de er indgået i frihed og frivilligt.

Så når hr. Freddy Dam siger, at Venstre er imod enhver form for foreningstvang, men alligevel modererer det og siger, at der kan være afgørende samfundshensyn, som kan gøre, at det alligevel kan forekomme, skal jeg spørge, om hr. Freddy Dam så synes, det er passende, at man inden for Falck har en eksklusivbestemmelse.

Det er jo vigtigt, at der er ro på den del af arbejdsmarkedet, sådan at vores syge kan komme med en ambulance. Er det et samfundshensyn, som er inden for hr. Freddy Dams forståelse, eller er det uden for hans forståelse?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg synes, at debatten tager en meget interessant drejning. Jeg vil gerne spørge hr. Freddy Dam, hvordan jeg skal forstå hans sidste svar, hvori der blev sagt, at arbejdsgiverne naturligvis har retten til at lede og fordele arbejdet; det gribes der ikke ind over for.

Hvis en arbejdsgiver udøver sin ledelsesret på en sådan måde, at han udelukkende vil ansætte arbejdskraft, som er medlem af en bestemt organisation, og man gerne vil signalere det entydigt i kraft af, at man indgår en frivillig aftale med en lønmodtagerorganisation, er det så muligt, hvis det er arbejdsgiverens ledelsesret at gøre det på en sådan måde?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil følge op på det, hr. Ole Sohn var inde på her, for jeg synes nemlig, det er meget interessant. Det, man hele tiden kører frem med, er, at nu er det, som om verden bliver meget anderledes.

Jeg vil godt spørge hr. Freddy Dam: Er situationen for de der 220.000 mennesker, som lever under en eksklusivaftale, anderledes, end den, der er i DA og DI?

Når jeg godt vil spørge, om den er anderledes, er det ud fra, om hr. Freddy Dam har været med til at kigge på, hvordan det ser ud med organiseringen på disse virksomheder, og hvor mange der står uden for de aftalte overenskomstområder.

Så det, det handler om, er: Tilbage til sikkerheden og trygheden. Det fik jeg ikke et svar på til det tidligere stillede spørgsmål, nemlig spørgsmålet om, hvordan vi sikrer, at uorganiserede ikke undergraver de organiserede. Jeg håber, at hr. Freddy Dam vil komme med et ordentligt svar herpå.

Kl. 10.35

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Det er ikke min opfattelse, at behandlingen af lovforslaget i dag skal suspenderes, for at vi ligesom kan få det hele med på alle områder.

Det her er et lovforslag på beskæftigelsesministerens område; det langer klart ud efter en god, enkel, men vigtig del, der begrænser 220.000 menneskers muligheder. Og der er ikke noget til hinder for at lovgive, om jeg så må sige,

i forskellige tempi, især når der er tale om lovgivning på forskellige ministeriers områder.

Jeg har godt set, at falckredderne mener, at der kan opstå uro på deres arbejdsplads i forbindelse med afskaffelsen af eksklusivaftalerne. Det forstår jeg nu slet ikke hvorfor de mener. Hvis vi ser på resten af arbejdsmarkedet, som udgør 90 pct., er der ro, så hvorfor skulle der pludselig blive uro, fordi man ikke længere kan tvinge nogen til at være medlem af en bestemt fagforening?

Med hensyn til begrænsningen i arbejdsgiversnes ret til at ansætte og afskedige folk kan jeg da bekræfte, at der jo i lovforslaget ligger en begrænsning i arbejdsgiverens ret til at afskedige og ansætte, nemlig den begrænsning, der følger af den her grundrettighed, som jeg kalder den, altså en begrænsning, der skyldes hensynet til den personlige frihed hos den enkelte medarbejder.

Jeg vil også godt sige, at det forekommer mig fuldstændig forbausende, at der kan være tvivl om, at det er Folketinget, der sætter de ydre grænser for, hvad der skal kunne aftales. Det gælder på det her område som på alle mulige andre områder. Folketinget bestemmer naturligvis, inden for hvilke rammer det skal være muligt at indgå aftaler.

Med hensyn til hr. Ole Vagn Christensens spørgsmål om, hvem der sørger for, at de uorganiserede ikke underminerer de organiserede: Jamen det gør da forhåbentlig fagforeningerne ved at sørge for at skabe overenskomster på de forskellige områder. Det er det, de er der for.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Skal jeg forstå Venstres ordfører derhen, at han trak i land, sådan så man regner med, at man efterfølgende, når man har fået ordnet det med eksklusivaftalerne – hvis det lykkes at forhandle noget igennem på et senere tidspunkt om at få dem fjernet – vil tage fat på at fjerne konfliktretten? Jeg forstod det sådan, at Venstres ordfører trak i land i forhold til sit første udsagn.

Så er det jo også slående, at med hensyn til eksklusivaftaler i forhold til advokater, læger, tandlæger osv. bliver der argumenteret med, at de er med til at sikre kvaliteten af arbejdet. Men på det her område har man ikke helt den samme respekt for det arbejde, der bliver lavet, for det er ikke folk, der er helt så højt på strå.

Det arbejde, de udfører, kræver en mindst lige så høj grad af kvalitet, og ikke mindst fag-

foreningerne er med til at sikre kvaliteten gennem indsatsen for efteruddannelse og ordentlige arbejdsforhold. Hvad med kvaliteten inden for f.eks. frisørfaget, byggebranchen og rengøringsområdet, betyder det ikke en pind?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Debatten i dag udmærker sig ved, at Venstres ordfører overhovedet ikke svarer på de stillede spørgsmål. Det skal man ikke forvente sig.

Man har ingen eksempler på det, man påstår i avisen, at der er folk, der er blevet fyret, fordi de ikke vil være medlem af en bestemt fagforening. Det er jo slet ikke det, det her handler om. Det handler om retten til at indgå nogle frivillige aftaler.

Hvem har egentlig inspireret Venstre til at komme med det her – et højt profileret forslag? Er det Dansk Arbejdsgiverforening? Er det Dansk Industri? Hvordan har de det med det? Hvem er det, der presser på ude i erhvervslivet for, at man skal lave sådan nogle forslag som det her?

Hr. Freddy Dam siger, at der er 220.000 mennesker i Danmark, der har fået begrænset deres muligheder, fordi de har lavet en frivillig aftale, der sikrer dem ordentlige løn-, pensions- og arbejdsforhold; at det er en begrænsning af deres muligheder. Det er da tværtimod en sikring af, at de kan leve under ordnede forhold, som vel også hr. Freddy Dam ønsker det.

Til slut har statsministeren jo her i Folketingets spørgetid fortalt mig, at grunden til, at man ikke på advokatområdet, lægeområdet osv. kan ophæve eksklusivbestemmelserne, er, at man ikke ønsker kvaksalvere – og jeg kunne tilføje: klamphuggere – på de her områder. Men det vil man altså godt, når det drejer sig om smeden, mureren og tømreren. Er det ikke hykleri?

Kl. 10.40

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg synes, hr. Freddy Dam skal gøre Tinget den ære at uddybe sine synspunkter om, hvad afgørende samfundshensyn er.

Det er altså ikke noget problem for hr. Freddy Dam at fjerne en eksklusivbestemmelse hos de falckreddere, der kører syge mennesker på sygehusene, og som står for en del af vort akutberedskab. Men hr. Freddy Dam er ikke i stand til – fordi det så er en anden minister, er forklaringen – at tilkendegive, hvornår og hvordan et tilsva-

rende indgreb skal se ud over for de læger, som behandler de syge mennesker, som falckredderne kører ind til dem. Hr. Freddy Dam bliver nødt til at definere, hvad afgørende samfundshensyn er. Eller er det bare et spørgsmål om, hvor Venstre synes, at der skal være et indgreb?

Er det ikke noget ensidigt noget, man har bevist sig ud i? Og den her med, at det bare er, fordi det er en anden minister, kan vi ikke bruge til noget. Hr. Freddy Dam er medlem af et parti og sidder i Folketinget, der beskæftiger sig med alt, og derfor bør regeringen komme med et samlet bud på det her.

Det vil formentlig ikke være noget, som Socialdemokratiet vil kunne støtte, det skal jeg – som jeg sagde før – ikke stille i udsigt. Men det ville være anstændigt, at regeringen kom med et bud på, hvordan det ser ud i det danske samfund under ét. Hr. Freddy Dam sagde jo selv, at det er enhver form for foreningstvang, Venstre går efter.

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Til fru Pernille Falcon skal jeg igen sige, at dagens lovforslag jo altså nu engang ikke handler om konfliktretten. Venstre har ingen planer om at afskaffe eller fjerne konfliktretten, men det er bare ikke det, sagen handler om i dag.

Jeg håber, at jeg kun bliver citeret for noget, som jeg har sagt – og vil fru Pernille Falcon være rar at overveje, om jeg nu også har sagt noget om sikring af kvalitet i arbejdet. Det har jeg faktisk ikke. Det vil kunne ses af udskrifterne bag efter. Så lad os foreløbig svare på det, vi bliver spurgt om, hvis vi kan, og så i øvrigt fortsætte debatten på det grundlag.

Hr. Bjarne Laustsen efterlyser stadig væk eksempler. Der er, tror jeg, ikke nogen, der overhovedet er i tvivl om, at der findes talrige eksempler. Jeg kan ikke lige tage dem op af vestelommen her, men hr. Bjarne Laustsen skal få et virkelig godt tilbud: Han skal få en serie eksempler serveret under udvalgsbehandlingen, og så skal jeg gerne gennemgå dem i et og alt under andenbehandlingen, hvis det tilfredsstillende hr. Bjarne Laustsen.

Der er ingen, der har presset Venstre eller regeringen til at fremsætte det her lovforslag. Det har været en mærkesag i Venstres program i tæt på 100 år, så det kan vel ikke overraske nogen, at det dukker op nu, hvor vi har muligheden for at få det igennem. Men jeg er da ikke ked af at henvise til, at inspirationen i nogen grad er hentet

fra det beslutningsforslag, som Dansk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti fremsatte sidste forår, hvor man fra de to partiers side ytrede et væsentligt ønske om nu langt om længe at få eksklusivt aftalerne afskaffet.

Og lad mig så slå fast: Det her lovforslag kommer ikke til at handle om de liberale erhverv. Det ligger helt fast, at der er iværksat undersøgelser, hvor det skal vurderes, hvorvidt ...

Formanden:

Ja tak. Så er det hr. Jan Petersen som ordfører.

Jan Petersen (S):

Det her lovforslag er en fortsættelse af det angreb på aftalefriheden og dansk fagbevægelse, som vi så i forbindelse med den tvangsmæssige mulighed for at skabe deltid, selv om folk ikke vil have det. Nu ser vi så det næste angreb, og det er et angreb på retten til at aftale det, man frivilligt kan blive enige om. Det ville klæde regeringen, om man sagde direkte til befolkningen, at man havde det ærinde.

Det ensidige er jo helt tydeligt, det er allerede fremgået af debatten. Man går kun efter det, der foregår på arbejdsmarkedet. Når vi kommer over i det borgerlige bagland, i de liberale erhverv, så undersøger man, og undersøger man, og undersøger man. Alene af den grund burde Folketinget vente med at tage stilling til et så direkte indgreb og angreb, til vi havde et samlet overblik over, hvordan det ser ud med disse typer bestemmelser.

Socialdemokraterne ser det her som et forslag, der kan medføre dårligere lønninger og dermed mere ulighed på de dele af arbejdsmarkedet, hvor det er nødvendigt for parterne at have den type aftaler. Det kan give flere muligheder for underbetaling. Det skaber grundlag for dårligere organisering, og dermed svækker man det, som er en vital del af det danske velfærdssamfund, nemlig at vi qua vores måde at etablere overenskomster på og håndhæve dem på kan sikre, at vi har et velorganiseret og fredssommeligt arbejdsmarked. Det er en vital del af det danske velfærdssamfund, og derfor er dette her et angreb – ikke bare på en af grundpillerne for velfærdssamfundet, men også på forsøget på at skabe velordnede forhold, selv på de dele af arbejdsmarkedet, hvor det kan være lidt besværligt.

Kl. 10.45

Det er paradoksalt, at regeringen den ene dag taler om frihed og valgfrihed og den næste dag

netop fjerner adgangen til at indgå frivillige aftaler. Det er jo arbejdsgiverens ret til at indgå en sådan aftale, man fjerner, og man fjerner lønmodtagernes ret til at gøre det.

Jeg kunne holde et langt indlæg om det ideologiske i forslaget, men jeg tror, jeg vil koncentrere mig lidt om nogle af dets virkninger i praksis.

Det ene afgørende problem, der fremkommer, hvis dette indgreb får flertal, er, at man belønner uorganiserede arbejdsgivere. Ca. 80 pct. af sagerne i Arbejdsretten vedrører overenskomstbrud hos uorganiserede arbejdsgivere, dvs. arbejdsgivere uden for arbejdsgiverorganisationerne, og dem belønner man med dette her. Det er jo typisk dér, hvor det kan være nødvendigt for at sikre, at overenskomsten håndhæves, at man laver en eksklusivbestemmelse, simpelt hen for at sikre, at overenskomsten ikke undergraves, og sikre, at man har de oplysninger, der gør, at overenskomsten overholdes. 80 pct. af Arbejdsrettens sager kommer fra uorganiserede arbejdsgivere. Forslaget vil få den virkning, at regeringen belønner uorganiserede arbejdsgivere, og dermed straffer man de arbejdsgivere, der har gjort sig den umage at have orden i eget hus.

Det betyder, at vi kan få flere uorganiserede ind på dele af det danske arbejdsmarked. Det kan også være udenlandsk arbejdskraft, der kommer ind og på den måde kan bidrage til at lave løntrykkeri, og på de områder, hvor man i forvejen har svært ved at sikre lønniveauerne, kan man få et yderligere fald. I den sammenhæng er man direkte med til at skabe bedre muligheder for dårlige arbejdsgivere og skabe grundlag for et faldende lønniveau og dermed også faldende velfærd for de mennesker, det går ud over.

Det andet er det ensidige, der ligger i indgrebet. Man beskæftiger sig entydigt med arbejdsmarkedet, som jeg var inde på før, men man tager ikke fat i alle de andre områder. Det forstår jeg så kommer en dag, men jeg vil godt sige, at det ensidige ligger, som man jo kan læse i et af høringssvarene, også i, at man tager ensidig stilling til fordel for et krav, som en bestemt arbejdsgiverorganisation har stillet. Åbenbart har SALA for mange år siden frivilligt indgået en aftale om at have bestemte dele af deres overenskomster belagt med eksklusivbestemmelser. Det har SALA ønsket at komme af med, og det får SALA gratis af denne regering. Her griber man altså ind i en aftale, som er indgået frivilligt, men som den ene part ønsker at ændre, mens

den anden part ikke går ind for at ændre den. Her har regeringen og dermed Venstre altså taget stilling til fordel for den ene side, og den får det, uden at der skal afleveres noget til gengæld.

Vi vil i denne sag arbejde for, at der skabes et flertal i Folketinget imod lovforslaget. Vi synes, det skal behandles sagligt og ses i sammenhæng med alle øvrige forhold, der beskæftiger sig med foreningers forhold til deres medlemmer, og det er ikke kun på arbejdsmarkedet. Alene det bør gøre, at vi bør vente med at tage stilling til det. Men derudover er dets virkning sådan, at vi under alle omstændigheder vil bekæmpe det, og vi tror i øvrigt, at når der kommer fokus på det, der er konsekvensen, nemlig at det kan undergrave lønningerne, specielt på svage områder, har Venstre og regeringen en dårlig sag, for man er faktisk ikke i overensstemmelse med befolkningen.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Efter at have lyttet til hr. Jan Petersens, man godt sige noget bekymrede, indlæg, vil jeg gerne spørge hr. Jan Petersen, som er så bekymret på fagbevægelsens vegne over dette lovforslag: Mener hr. Jan Petersen, at det vil volde vanskeligheder for fagforeningerne at fastholde deres medlemstal, hvis folk alle steder selv kan bestemme, om de vil være medlem eller ej?

Kl. 10.50

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg blev så glad en onsdag eftermiddag – ja, jeg er altså også glad mange andre dage, men en onsdag eftermiddag her for et par uger siden blev jeg specielt glad, for da sagde hr. Jan Petersen, som jo også er ordfører for Socialdemokratiet her i dag, at Socialdemokraterne ikke vil afvise, at man kan blive enige med Dansk Folkeparti om at indføre en overgangsordning som den på 7 år, som f.eks. Tyskland har fået.

Jeg henviser selvfølgelig til den situation, der opstår efter den 1. maj 2004, hvor arbejdskraft fra de nye EU-medlemslande skal have ret til at komme til Danmark og søge arbejde med det samme med præcis det resultat, hr. Jan Petersen er inde på i sit ordførerindlæg: at danske lønmodtagere måske bliver presset på lønningerne og muligvis presses ud af arbejdspladserne.

Derfor spørger jeg hr. Jan Petersen: Står Socialdemokratiet ved det, som hr. Jan Petersen sagde til Ritzau hin onsdag, og som gjorde mig

så glad? Eller er hr. Jan Petersen på tilbagetog i det spørgsmål? Det er lidt væsentligt, selvfølgelig også for, hvordan vi arbejder videre med denne sag og med det lovforslag, der er fremsat.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil godt spørge hr. Jan Petersen: Spiller den enkelte lønmodtagers frihed overhovedet ingen rolle for Socialdemokratiet? Er man pindelig glad med, hvad den enkelte lønmodtager tvinges til?

Så vil jeg også spørge hr. Jan Petersen: Er det ikke korrekt, at på de arbejdspladser, hvor man har en eksklusiv aftale, har man altså også en overenskomst, dvs. at de kun findes på arbejdspladser, hvor der er en overenskomst? Hvordan kan man så løbe ud med, at der sker underbud og unfair konkurrence og sådan noget? Der er jo styr på tingene på de arbejdspladser.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg ved ikke, om hr. Thulesen Dahl også får en glad fredag, men det kan vi jo eventuelt tale om bagefter.

Jeg har hele tiden appelleret til, at vi også under udvalgsarbejdet tog en fornuftig snak om, hvilken betydning intakte faglige instrumenter har, også set i lyset af det mere globale arbejdsmarked og i lyset af Østudvidelsen. Det centrale er i og for sig, at når nu Danmark principielt har tilkendegivet – og det har jeg bekræftet vi står ved, også uden mellemregninger i øvrigt – at man åbner dag et, må vi jo drøfte, hvordan vi løser det spørgsmål. Det gør vi med regeringen, og det forstår jeg hr. Thulesen Dahl også gør.

Men det ændrer intet på, at for Socialdemokratiet gælder det også om at fastholde intakte faglige redskaber på det danske arbejdsmarked. Her betragter vi retten til og adgangen til frivilligt at indgå eksklusivbestemmelser som et nødvendigt fagligt instrument, lige så vel som vi synes, det er afgørende, at retten til at kunne konflikte sig til en overenskomst er til stede og er uangrebet. Det er jo dét, der bærer hele modellen og kan sikre, at det mere globale arbejdsmarked, der også vil påvirke Danmark, kan fungere på velorganiserede vilkår. Vi ønsker ikke, at udenlandsk arbejdskraft, heller ikke arbejdskraft fra Østeuropa, kommer til Danmark på B-vilkår. Alle, der skal arbejde på det danske arbejdsmarked, skal arbejde på A-vilkår.

Må jeg så sige til hr. Jens Vibjerg, at det spiller en stor rolle for os, at mennesker har frihed på deres arbejde, herunder frihed fra at blive underbetalt og undertrykt af en arbejdsgiver. Det gør, at over for den type arbejdsgiver kan det blive nødvendigt at sikre, at medlemskabet er i orden, og jeg vil gerne stille et modspørgsmål til hr. Vibjerg, hvis det måtte være tilladt: Er hr. Vibjerg tilhænger af, at hvis man nyder noget, skal man også yde? Og hvis man vil have gavn af noget, må man også bidrage?

Endelig spurgte hr. Lars Barfoed, om jeg var bekymret for faldende medlemstal. Nej, det er jeg ikke. Det, jeg er bekymret over, er, at der er mennesker, der løn- og arbejdsmæssigt bliver dårligt stillet. Det er det, der bekymrer mig. Det er ikke, hvor mange der er medlemmer, det er, hvordan de rent faktisk bliver stillet, for så vidt angår deres løn- og arbejdsvilkår.

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Jan Petersen, om det ikke gør indtryk på ham og Socialdemokratiet, når vi kan konstatere af en af de seneste undersøgelser, at 60 pct. af befolkningen vender sig imod den fagforeningstvang, som eksklusiv aftalerne er udtryk for.

Så skal jeg supplere med et eksempel på en farce, der startede, da Kurt Haarup begyndte at lede efter billigere alternativer til Metal. Han meldte sig ud, men det skulle han ikke have gjort. Der blev sagt: Du har 2 dage til at trække dit ønske om at skifte fagforening tilbage. Vi har sendt en erklæring, hvor du skal skrive under på, at du har ændret beslutning, og den skal du sende tilbage, lød beskedene i telefonen fra Metal. Jamen den erklæring har jeg smidt ud, sagde Kurt Haarup. Svaret var: Vi sender dig en ny, som du har i morgen, og så kommer vi forbi og henter den. På den måde fik man sat en stopper for mandens fagforeningsskift.

Kl. 10.55

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Det glæder mig at høre hr. Jan Petersens udmelding. Jeg forstår den sådan, at der bliver trukket lidt i land på det tilbud om en studehandel, der var givet til Dansk Folkeparti om, at man skulle kunne inddele fremtidens lønmodtagere i A-mennesker og B-mennesker, hvoraf nogle først får deres rettigheder efter 7 år.

Jeg vil blot høre, om det er sådan, at Socialdemokratiets melding nu er, at den måde, man skal forsvare sig på mod dårlige løn- og arbejdsvilkår, er ved at sikre, at alle har nogle ordentlige løn- og arbejdsvilkår, og at alle har de samme faglige rettigheder, og at det gælder om at bevare den styrke i fagbevægelsen, der kan sikre det, men ikke om at give bestemte grupper af Østarbejdere sol, måner eller stjerner på i en årrække.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen hr. Jan Petersen skulle da sige tingene rent ud.

Der er noget med, at Socialdemokratiet vil forhandle med regeringen, og hr. Jan Petersen siger, at han også har hørt et eller andet om, at Dansk Folkeparti forhandler med regeringen. Men det, jeg sådan set spørger om, er: Er Socialdemokratiet indstillet på at forhandle med Dansk Folkeparti om de spørgsmål? Hr. Jan Petersen gik til pressen og gav denne melding: Det her skal forhandles, og det skal også forhandles mellem eksempelvis Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti. Det er vi da meget interesseret i, for det er da interessant.

Hr. Jan Petersen åbner op for, at spørgsmålet om en 7-årig overgangsperiode for, at vi kan blive overrumplet af arbejdskraft udefra, der kan trykke de danske lønmodtageres lønninger ned og presse danskere ud af arbejdsmarkedet, måske kunne være noget, man kunne diskutere. Jamen det er da interessant, det synes vi da er overordentlig interessant, så lad os da diskutere det. Jeg mener, at så er det da bare om at komme i gang, men hr. Jan Petersen tøver lidt. Er det, fordi hr. Jan Petersen ikke må, eller hvad? Sig det som det er!

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det, hr. Thulesen Dahl og Dansk Folkeparti skal tage stilling til i denne sag, er: Vil man gå ind for et arbejdsmarked med de nuværende instrumenter i de kommende år, eller vil man ikke? Det er dét, hr. Thulesen Dahl skal tage stilling til, og det kan sagtens få betydning, også for hvorledes forholdene bliver på det danske arbejdsmarked på de områder, der kan blive påvirket af Østudvidelsen.

Men det er ikke det samme som at blande sikkerhedsmekanismerne ind i det. Jeg ved godt, at

det kom til at fremstå, som om der var en meget, meget tydelig taktisk sammenhæng, fordi Dansk Folkeparti bragte det ind, men hvis man nærlæser det, der blev sagt, er der ikke den helt tydelige sammenhæng i det.

Jeg synes, at hr. Thulesen Dahl og andre partier, og Socialdemokraterne medvirker gerne, skal sætte sig ned og tale om: Hvordan kan vi fastholde intakte faglige redskaber? Dermed har jeg også svaret Enhedslisten, at det er det afgørende for os.

Så kan det godt være, at der skal laves et eller andet i forbindelse med den principielle åbning dag et, men det er en anden diskussion. Det drøfter vi med regeringen, og det har jeg ikke noget særligt bud på i dag. Men det er klart, at hr. Thulesen Dahl kan medvirke til, at det kan blive lidt problematisk på det danske arbejdsmarked for uorganiserede i almindelighed, uanset hvor de måtte komme fra, hvis hr. Thulesen Dahl ikke vil være med til at skabe et flertal, og det håber jeg så hr. Thulesen Dahl vil.

Så må jeg sige til hr. Freddy Dam, at der er mange undersøgelser. Hvad synes hr. Freddy Dam f.eks. om Mandag Morgens undersøgelse, der viser, at 54 pct. af befolkningen synes, at regeringen skal lade være med at lave et indgreb i den aftalefriheden? Spørgsmålet var konkret knyttet til eksklusivbestemmelserne, så hr. Freddy Dam kan jo underholde på sin Venstregeneralforsamling med sin, så tager jeg den anden med til min.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg spurgte før hr. Jan Petersen, om hr. Jan Petersen var bekymret for, at fagbevægelsen og fagforeningerne ikke kunne opretholde deres medlemstal som følge af, at folk selv kunne bestemte, om de ville være medlem eller ej, og jeg forstår, at det ikke giver grund til bekymring hos hr. Jan Petersen.

Vi kan altså lægge til grund, at folk stadig vil være medlem af fagforeningerne, selv om vi ophæver eksklusivaftalerne. Vi kan jo også lægge til grund, at dette lovforslag berører virksomheder, der rent faktisk har en overenskomst. Overenskomsterne består, folk er stadig medlem af deres fagforening, og så er det, jeg spørger hr. Jan Petersen: Hvad er så anledningen til hr. Jan Petersens bekymring?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Nu er katten jo sluppet lidt ud af sækken, kan man sige, når det drejer sig om Dansk Folkepartis problematisering og kobling mellem det lovforslag, vi behandler i dag, og spørgsmålet om Østudvidelsen.

Jeg har sådan behov for at få Socialdemokratiets ordfører til at bekræfte, at den kobling eller det spil ikke er et, som vi herinde skal deltage i, og at det er nødvendigt at vi understreger – også fra Socialdemokratiets side – at spørgsmålet om Østudvidelsen er et spørgsmål for sig. Det spørgsmål tager vi for sig, og vi kobler det ikke sammen med den her problemstilling.

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Når nu hr. Bjarne Laustsen efterlyste eksempler, vil jeg godt supplere med yderligere et:

Der er en medarbejder fra Erslev på Mors, der har oplevet, at hun er blevet skilt, som hun skriver, fra et godt venskab, som en tredje part pludselig kommer og splitter ad, selv om hverken hun eller hendes ven ønsker det.

Hun meldte sig i 1988 som 18-årig ind i Den Kristelige Fagbevægelse, som havde overenskomst med Thy Champignon, hvor hun arbejdede. I 1994 gik det galt for første gang. Helle Thøgersen fik arbejde hos Ingabo Møbler A/S.

Hun skriver: Jeg skulle flytte til Træ-Industri-Byg, men jeg forsøgte at trække overflytningen så længe som muligt, selv om de rykkede for den to gange om ugen. Til sidst kom tillidsmanden selv med papirerne. Så var jeg nødt til at skrive under.

Her er vel heller ikke tale om tvang?

Formanden:

Hr. Jan Petersen. Derefter har jeg hr. Jens Vibjerg og hr. Kristian Thulesen Dahl på listen.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Vi kan jo også beskæftige os med hr. Freddy Dams eksempler i udvalget. Jeg går ud fra, at hun selv søgte jobbet. Der er jo god beskæftigelse i øjeblikket, men jeg ved ikke, om der er det i det område.

Til hr. Lars Barfoed: Min bekymring går ikke på fagbevægelsens generelle medlemstal. Min bekymring går på, at i nogle hjørner af det danske arbejdsmarked belønner man det ikke at være organiseret. Det åbner, og det kan åbne for

faldende lønninger; det kan give adgang til mere underbetaling; det kan give adgang til, at der simpelt hen kommer mere ulighed på dele af arbejdsmarkedet. Jeg nævnte i min ordførertale, hvilke dele af arbejdsmarkedet vi er bekymrede for.

Det vil jeg også bruge som udgangspunkt for det, jeg vil sige til hr. Anders Samuelsen: Ja, der er meget taktisk i det her; man må ikke koble, man må koble, man må ikke koble. Det, der er centralt for os, er, at de faglige instrumenter er intakte, og dernæst at vi i forhold til Østudvidelsen, som vi er positive over for og ønsker, at de mennesker, der kommer og arbejder på vores arbejdsmarked, bliver ordentligt modtaget og får ordentlige forhold, med det udgangspunkt sikrer de mekanismer, hvor vi skal drøfte, hvordan de generelt skal være indrettet.

Det er ikke bare i forhold til Østudvidelsen, men også i forhold til den reelle situation, at Danmark efterhånden på visse områder generelt har vandrende arbejdstagere, og at vi har et globalt arbejdsmarked. Derfor er der et enormt behov for at sørge for, at vores overenskomstsystem og vores instrumenter er intakte.

Det er for så vidt kun den appel, jeg har afleveret til Dansk Folkeparti. Det er det samarbejde, som jeg har bedt om, at vi kunne få op at stå. Jeg håber faktisk, at det kan lade sig gøre, for jeg mener, at det er en vigtig del af det.

Jeg vil ikke udelukke, at Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet ser forskelligt på det her, men i givet fald vil det ikke være noget nyt. Det er vist en århundredgammel uenighed, som vi har levet med i bedste velgående.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Politisk kan jeg måske godt være tilfreds med, at hr. Jan Petersen og Socialdemokraterne overhovedet ikke lytter til medlemmerne ude i marken, de mennesker, det handler om, de mennesker, der gerne vil have frihed. Men for de mennesker, det handler om, er det alligevel bekymrende, at hr. Jan Petersen og Socialdemokratiet åbenbart mere lytter til den del af fagbevægelsen, der ikke tror, at den er dygtig nok til selv at skaffe medlemmerne; at de skal tvinges ind.

Var det nu alligevel ikke smartere, at man efterhånden lyttede mere til de mennesker, det handler om derude, end til de få fagforeningsbosser, der ikke tør tage konkurrencen op med de fagforbund, der kan levere den vare, som

medlemmerne ønsker, og derfor får medlemmerne?

Kl. 11.05

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu har jeg prøvet at nærlæse det, som hr. Jan Petersen sagde, som gjorde mig så glad her for et par uger siden, og jeg blev bekræftet i min glæde.

Jeg synes egentlig også, at der her i det seneste svar, som hr. Jan Petersen gav til hr. Samuelson, er nogle lyspunkter. Derfor vil jeg da gerne hør fra Folketingets talerstol indbyde hr. Jan Petersen og øvrige fra Socialdemokratiet til et møde i næste uge, hvor vi sætter os og drøfter, hvordan vi kan skabe sikkerhed for lønmodtagerne.

Det er helt afgørende for Dansk Folkeparti, at vi får afskærmet de problemer, der kan opstå, når i tusindvis af østeuropæere får tilladelse til at komme til det danske arbejdsmarked og presse de danske lønninger og presse danskere ud af arbejdsmarkedet. Vi vil ikke finde os i det. Vi vil simpelt ikke finde os i, at den situation kan opstå den 1. maj 2004, og derfor er det altafgørende for os, at vi finder en løsning på det problem.

Det, hr. Jan Petersen har sagt heroppefra, om at Socialdemokratiet er villig til at diskutere det med Dansk Folkeparti, vil vi selvfølgelig tage til indtægt på den måde, at vi straks vil indbyde Socialdemokratiet til et møde, hvor vi sætter os ned og finder ud af, hvordan vi kan sikre den danske lønmodtager også efter den 1. maj 2004.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg synes ikke, det var helt fair af hr. Jan Petersen at afvise at svare konkret på hr. Freddy Dams spørgsmål.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Jan Petersen, om det ikke er sådan, at hvis man søger et job, som også kvinden i hr. Freddy Dams eksempel har gjort, skal man kende ansættelsesvilkårene, inden man påbegynder arbejdet. Man skal være bekendt med de overenskomstmæssige regler. Det fremgår af et EF-direktiv, at man skal underskrive et ansættelsesbrev. Det vil sige, at man ikke kan komme i en situation, hvor man køber katten i sækken. Er det ikke sådan, reglerne er indrettet?

Det synes jeg er lidt væsentligt at få frem, så vi ikke får nogle historier til at cirkulere her i Folketinget, som er åbenlyst usande. Man kan

ikke købe katten i sækken, hvis reglerne i øvrigt er overholdt.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Efter hr. Ole Sohn opfordring til at behandle hr. Freddy Dams indlæg noget mere anstændigt, vil jeg sige, at sådan mener jeg også det hænger sammen. Der findes faktisk allerede en mindretalsbeskyttelse, som skal sikre en balance imellem det at skulle være medlem af en bestemt faglig organisation og så det ikke at ønske det. Det er for så vidt det retsgrundlag, vi synes er tilstrækkeligt til at sikre den nødvendige balance.

Så vil jeg sige til hr. Thulesen Dahl, at jeg ikke har noget problem med at tage en drøftelse med hr. Thulesen Dahl om arbejdsmarkedets problemer, overenskomster osv. Det vil jeg gerne. Det var for så vidt dybest set også bare det, der blev sagt den onsdag, hvor hr. Thulesen Dahl blev så glad. Så det gør vi gerne.

Man for at der ikke skal være noget, der hænger og svæver i luften, skal jeg sige, at det ikke ændrer på, at der skal åbnes dag et i Danmark; det ændrer ikke på, at Folketingets partier må drøfte, hvordan det her skal foregå, og det er klart, at det også indebærer drøftelser med regeringen. Den præmis skal være kendt.

Derudover er der en præmis mere, der skal være kendt, og den vil jeg så nøjes med at nævne ved at citere fra en henvendelse, jeg har fået kendskab til fra Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark, hvor det siges: Eksklusivaftaler er vores ret til at håndhæve aftaler indgået med arbejdsgiverne, og de er de redskaber, der skal til for at sikre, at forholdet ikke bliver forringet for danske lønmodtagere, når EU udvides med de ti nye lande, der kæmper med stor arbejdsløshed og masser af sociale problemer.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Når jeg hører hr. Jan Petersens svar på mine spørgsmål, så synes jeg, at det er ligesom en mand, der går i tåge, og som pludselig opdager, at han er nået tilbage til det sted, hvor han startede, og ikke er kommet nogen vegne.

Vi starter med at høre, at hr. Jan Petersen er bekymret for, at folks arbejdsvilkår vil blive forringet som følge af det her lovforslag. Forslaget går ud på, at folk selv må bestemme, om de vil være medlem af deres fagforening eller ej.

Kl. 11.10

Så spørger jeg hr. Jan Petersen: Vil folk så melde sig ud af fagforeningerne. Det vil de ikke. Så spørger jeg: Hvordan kan det så være, at man er bekymret, for folk er jo stadig væk medlem af fagforeningen, og forslaget berører jo kun virksomheder, der har overenskomster, og det bliver de ved med at have? Så svarer hr. Jan Petersen: Det er, fordi folks forhold bliver forringet.

Kan hr. Jan Petersen ikke se, at der ikke er hold i påstanden? Folk vil stadig væk være medlem af fagforeningen, overenskomsterne består, og så er der jo ingen grund til at være bekymret. Beskyttelsen er akkurat lige så god efter dette lovforslags gennemførelse, som den var før.

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Det er jo forunderligt at høre, hvordan Socialdemokratiets ordfører kører rundt i argumentationen for eksklusivaftaler: Det er helt i orden med urimeligheden, hvis bare man ved det, når man har søgt jobbet.

Det er da egentlig tankevækkende. Det er især tankevækkende, når der er områder, som er hundrede procent reguleret af eksklusivaftaler. Hvis man er frisør og man gerne vil have et job, er situationen jo den, at man ikke kan være lønmodtager uden at være bundet af en eksklusiv aftale.

Så er svaret, at man altså bare kan vælge at lade være. Men hvad er det, man kan vælge at lade være med? Det er, at man kan vælge at lade være med at udøve sit fag, man kan vælge at lade være med at kunne være lønmodtager. Det er et frit valg, der vil noget!

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

For Enhedslisten har der jo været en snæver sammenhæng mellem de indgreb, der har været over for arbejdsløse og over for flygtninge/indvandrere i form af nedsatte ydelser, og så det indgreb, vi ser nu. For os at se har man banet vejen ved at forringe folks levevilkår markant.

Jeg vil gerne høre Socialdemokratiet, der jo deltog i forliget om det, om de ikke også ser en sammenhæng dér. Er det ikke sådan, at ved at man har forringet de sociale ydelser, er der langt flere, som er så pressede, at de føler sig nødsagede til at gå ud og arbejde på løn- og arbejdsvilkår, som ikke er rimelige? Det løntryk og det lønpres, der bliver talt meget om fra Østarbejdernes side, er man selv med til at producere via de forringelser af de sociale ydelser, som man

har været med til at gennemføre. Har man slet ingen bekymring på det felt fra Socialdemokratiets side?

Formanden:

Hr. Jan Petersen, og så har jeg hr. Anders Samuelsen på listen.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Nu sagde hr. Lars Barfoed i et tidligere indlæg, at jeg virkede noget bekymret, og jeg kan da sige til fru Pernille Falcon, at vi godt kan være bekymrede over, hvordan arbejdsmarkedet udvikler sig på lavtlønsområderne, såfremt man svækker instrumenterne, som en overenskomst kan etableres med.

Der er også forslaget om – det er ikke det forslag, der er fremsat her, men det ligger og rumler i en eller anden kasse langt væk – hvordan man på nogle af de områder kan vælge at bruge eksklusivbestemmelser som et bidrag til at kunne sikre en ordentlig håndhævelse af aftalerne, når de er indgået.

Dermed så også mit svar til hr. Lars Barfoed. Det kan godt være, at hr. Lars Barfoed synes, at jeg går i en tåge, men det er så, fordi regeringen i den grad lægger et tågeslør ud over det her.

Jeg har ikke nogen generel frygt for, at fagbevægelsen taber i stribevis af medlemmer, men jeg kunne have en frygt for, at det blev sværere at organisere de uorganiserede virksomheder. Jeg synes, at jeg finder dækning for det i den balance, der er imellem, hvor mange organiserede og hvor mange uorganiserede arbejdsgivere der bliver slæbt i Arbejdsretten, for 80 pct. af sagerne er stadig væk blandt uorganiserede arbejdsgivere.

Så når vi ser bort fra alt det her ideologiske, og hvad der ellers bliver ført frem her – friheden, som vel er væsentlig for os alle – står tilbage, at der er nogle praktiske virkninger på det danske arbejdsmarked, som jeg synes bør bekymre en konservativ repræsentant, nemlig at regeringen her direkte kan belønne uorganiserede arbejdsgivere og dermed også give et bidrag til, at der bliver mindre organisering dér.

Det er klart, at der så er nye medlemmer, der ikke kommer dér, hvor det måske var vigtigst, at vi fik bedre snor i det, også af hensyn til de arbejdsgivere, som har orden i det. Jeg synes ikke, det vil være rart, hvis f.eks. den danske hotel- og restaurationssektor vil blive præget af mere og mere uorganiserede forhold. Det ville også være

synd og uanstændigt over for de arbejdsgivere, der opfører sig ordentligt.

Kl. 11.15

Til hr. Ulrik Kragh som en lille slutkommentar: Jeg synes, vi skal dyrke frisørernes forhold i Danmark under udvalgsarbejdet, og så synes jeg, vi skal se på, hvordan det har udviklet sig i Sverige.

Formanden:

Så er det hr. Thulesen Dahl som ordfører.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det har altid været en torn i øjet på Dansk Folkeparti, at nogle er blevet tvunget imod deres ønske til medlemskab af en bestemt forening, og derfor har vi også hele tiden haft det synspunkt, og det gjorde vi også rede for her i Folketingssalen for knap et års tid siden, at vi syntes, det var fornuftigt at se på eksklusivaftalerne.

Når vi har haft det udgangspunkt, har det selvfølgelig også specielt været bundet op på, at der har været foreninger, som man er tvunget ind i, der efterfølgende giver økonomisk støtte til nogle, man selv er modstander af, altså det her system, som vi jo har set, hvor folk blev tvunget ind som medlem af en fagforening, der herefter gav økonomisk støtte til Socialdemokratiet, og det kunne være folk, der støttede Dansk Folkeparti ved valgene, men som så via sådan et tvunget medlemskab, var tvunget til at give økonomiske bidrag til et modstanderparti, nemlig Socialdemokratiet. Det er klart, at det er uacceptabelt.

Derfor vil jeg også med det samme sige, at med det som udgangspunkt er det utrolig interessant, at vi kan iagttage, at fagbevægelsen er inde i en proces og en diskussion med sig selv om, hvordan den nu skal stå i forhold til det nye politiske landskab, der kom efter november 2001-valget. At drosle den økonomiske støtte til Socialdemokratiet ned vil være et utrolig godt signal fra fagbevægelsen, hvis den gør det og åbner for, at fagbevægelsen i højere grad skal være interesseorganisationer til gavn for medlemmerne og ikke et redskab for bestemte politiske partier. Den udvikling ville vi gerne presse på og sikre i højere grad sker.

Det andet hovedområde, jeg vil omtale her i min ordførtale, er, at det forslag for knap et år siden, vi var med til at fremsætte, og som jo også er et af udgangspunkterne for denne her debat, jo var et forslag, der var et opgør med eksklusivaftaler. Det var ikke et opgør med fagbevægelsen

selv, det var et opgør med eksklusivaftaler. Det lovforslag, vi nu har set fra regeringen, er ikke et opgør med eksklusivaftaler, det er et forsøg på en ideologisk kamp mod fagbevægelsen. Det er sådan set ikke den kamp, vi ønsker at føre, og det har vi også klart markeret.

Derfor har vi efterlyst det, der jo også dengang var en del af diskussionen, nemlig hvor initiativerne er i forhold til de liberale erhverv, hvor initiativerne er på den lange række områder, hvor der jo er eksklusivaftaler, men hvor regeringen ikke er kommet med noget forslag. Derfor synes vi da også, det er interessant at tage diskussionen om, hvornår man gør hvad i forhold til, hvornår alt er belyst, og hvornår man har et grundlag, der i virkeligheden også tager stilling til eksklusivaftaler på de områder, hvor regeringens forslag ikke tager højde for det.

Så er der kommet et element til siden behandlingen for knap et år siden, som selvfølgelig er særlig interessant i vores øjne, og det er, at udgangspunktet for at kunne tage et redskab fra også lønmodtagerorganisationerne for at skaffe ordentlige og redelige vilkår på arbejdsmarkedet selvfølgelig er, at den enkelte lønmodtager er stærk i sig selv og kan varetage sine interesser.

Vi frygter, at med en østeuropæisk arbejdskraft, der strømmer til Danmark efter den 1. maj 2004, stiller vi den enkelte danske lønmodtager i en fuldstændig håbløs position, og så kan det jo godt være, at det ikke lige er tidspunktet, selv om vi fundamentalt synes, at eksklusivaftaler er et onde, at tage et redskab væk fra fagbevægelsen til at sikre dog lidt mere anstændige og redelige arbejdsvilkår i en situation, hvor regeringen sammen med måske Socialdemokratiet vil danne flertal her i Folketinget for, at østeuropæisk arbejdskraft kan invadere Danmark efter den 1. maj 2004.

Det, at den her situation kan opstå, er jo ikke noget, vi sådan lige står og digter. LO's eget ugebrev, A4, bragte tidligere en undersøgelse, som godt gjorde, at 850.000 polakker overvejer at flytte ret hurtigt for at finde arbejdsplads et andet sted. 150.000 polakker, siger undersøgelsen, har konkrete overvejelser om bl.a. at tage til Danmark og søge arbejde.

Socialforskningsinstituttet har vurderet sandsynligheden for, at der er mange, der vil flytte for at finde arbejde i Vesteuropa, som ret stor. De vil så nok tage til Tyskland, siger Socialforskningsinstituttet. Nå, men Tyskland har jo lige præcis en 7-årig overgangsperiode, så de kan

ikke tage til Tyskland de første 7 år. De, der så vil flytte, skal jo så kigge sig om efter andre steder, herunder Danmark, og det vil kunne få fuldstændig uoverskuelige konsekvenser.

Kl. 11.20

Regeringen er egentlig også selv inde på det, måske lidt indirekte: I Jyllands-Posten den 5. november sidste år sagde integrationsministeren, som da også var europaminister, at nu var det sidste udkald for at få integreret de flygtninge- og indvandrergrupper, der er i det danske samfund, for efter den 1. maj 2004 er det en håbløs opgave. Så kan man slet ikke forestille sig, det kan ske, for så kommer der jo arbejdskraft fra andre lande og byder sig til.

Det er en god indikator på, at vi står med et meget stort problem her, som vi skal have taget højde for. Det indgår selvfølgelig – og det er jo også fremgået tydeligt gennem det sidste tre-kvarte år – i vores overvejelser om, hvilke redskaber vi bliver nødt til at acceptere på det danske arbejdsmarked for at sikre os imod en fuldstændig uholdbar situation, som regeringen har ansvaret for i givet fald sker fra den 1. maj 2004.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Og så er der en del korte bemærkninger. I første omgang er det hr. Ole Sohn, derefter hr. Jens Vibjerg og hr. Ulrik Kragh.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg vil gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, om han kan bekræfte to citater, som har været i Jyllands-Posten, jeg tror, det var den 11. november 2002, hvor hr. Kristian Thulesen Dahl er citeret for at sige:

»Uden eksklusivaftaler er der intet, der forhindrer, at en dansk arbejdsgiver kan oprette en hel afdeling på sin fabrik med kun polakker, der får en meget ringere løn end deres danske kolleger.«

Det andet er måske ikke et citat, men en journalistisk bearbejdelse, så derfor vil jeg gerne have det bekræftet:

»Hr. Kristian Thulesen Dahl betragter det som et valg mellem to onder, eksklusivaftaler og løntrykkeri, hvoraf han foretrækker det første. Kun hvis regeringen indfører en 7-årig overgangsperiode for arbejdskraft fra Østeuropa, kan der blive tale om at ændre på partiets holdning.«

Kan hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfte de to citater?

Det sidste er: Hvis Dansk Folkeparti er så meget indstillet på at se samlet på eksklusivbestemmelserne, vil hr. Kristian Thulesen Dahl så støtte det, hr. Jan Petersen stillede forslag om, nemlig at vi under udvalgsbehandlingen stiller sagen i bero, indtil der er et samlet overblik over, hvordan eksklusivbestemmelserne i samfundet fungerer.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil godt spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, hvad der har ændret sig, siden vi behandlede det beslutningsforslag, som Dansk Folkeparti var medforslagsstiller til, og som ligger til grund for den lovgivning, vi behandler her i dag, og nu citerer jeg ordret, hvad Dansk Folkepartis ordfører sagde her for jo mindre end et år siden:

»Dansk Folkeparti lægger stor vægt på den personlige frihed til at vælge. Derfor mener vi også, at det er uhensigtsmæssigt, at der på arbejdsmarkedet findes eksklusivaftaler, der binder en arbejdstager eller en arbejdsgiver til en bestemt forening. Det er derfor, vi i dag fremsætter B 47.«

Så sagde hr. Kristian Thulesen Dahl også, at det her ikke er et opgør med arbejdsgiverne. Det er jo helt klart et opgør med arbejdsgiverne.

Jeg ved ikke, om hr. Kristian Thulesen Dahl er bekendt med f.eks. den aftale, der ligger med Danmarks Frisørmesterforening, ellers vil jeg aflevere en kopi til hr. Kristian Thulesen Dahl. Så vil hr. Kristian Thulesen Dahl i hvert fald se, at arbejdsgiverne jo bliver lige så hårdt ramt af det her som fagforbundene, hvor det går på at sikre den enkelte lønmodtagers frihed. Men jeg skal give hr. Kristian Thulesen Dahl en kopi, så han kan se, hvor hårdt arbejdsgiverne bliver belastet.

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Dansk Folkeparti var medansvarlig for et krav om, at eksklusivaftaler skulle fjernes. Nu har regeringen så fulgt det beslutningsforslag op, og så står hr. Kristian Thulesen Dahl og siger, at initiativerne jo kun er rettet mod fagbevægelsen.

Det passer ikke. Initiativerne er også rettet imod de arbejdsgivere, som indgår eksklusivaftaler.

Det her forslag, må jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, er jo et spørgsmål om frihed for lønmodtagerne. Det var det krav, Dansk Folkeparti stillede i et beslutningsforslag for under et år siden.

Jeg har taget mange debatter med hr. Kristian Thulesen Dahl igennem de sidste 15 år, men at slå så store krøller på sig selv skal man lede længe efter.

Kl. 11.25

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Ole Sohn: Jeg tror, jeg kan sige, at de der citater lyder rigtige. Når hr. Ole Sohn spørger om det her med, hvad vi helst vil have, hvad vi helst vil leve med, om vi helst leve med eksklusivaftaler eller løntrykkeri, så vil vi helst leve med eksklusivaftaler, for det er klart, at det er det mindste af de to onder.

Vi har markeret klart og tydeligt, at vi fundamentalt synes, eksklusivaftaler går ud over nogle menneskers frihed til at vælge ikke at være medlem af en forening, og vi synes specielt, det er horribelt, hvis de så bliver tvunget til at støtte f.eks. politiske partier, de ikke er enige med, og det synes vi man skal gøre noget ved.

Men det er klart, at stillet over for risikoen for massivt løntrykkeri fra den 1. maj 2004, altså om godt et år, så er valget da nemt. Det er da åbenbart, og det burde det være for hele Folketinget. Det er derfor, vi siger til regeringen: Kom dog i gang, kom dog i sving.

Altså det udvalgsarbejde, som vi bad om ja, faktisk i 1½ år, før det blev sat i gang, om konsekvenserne af den Østudvidelse, tog det utrolig lang tid at få regeringen trukket frem til. Nu er det udvalgsarbejde så vel snart overstået, vi har set nogle ting osv., og så kan vi diskutere, hvordan man kan lappe på nogle ting, som regeringen ønsker.

Men det er da utrolig sent at komme i gang i betragtning af de meget betydelige konsekvenser, det kan få her om kun godt et år, hvor man vil åbne for arbejdskraft fra Østeuropa fra dag et.

Det er jo klart, at der kommer en udvalgsbehandling her efter førstebehandlingen. Den skal være seriøs, den skal være grundig. Vi synes, det vil være helt logisk, at man også kigger regeringen i kortene om, hvad der er på vej på andre områder i forbindelse med det udvalgsarbejde, og det er også det, hr. Ole Sohn jo, som jeg hører det, lægger op til. Så må vi jo se, hvordan det skrider frem med de forhandlinger, der så vil blive.

Til hr. Jens Vibjerg og i virkeligheden også til hr. Ulrik Kragh om, hvad der har ændret sig siden sidst: Jeg troede, jeg havde sagt det i mit

ordførerindlæg, så det ikke kunne misforstås. Der er efter vores opfattelse en ensidighed i det her lovinitiativ fra regeringens side i forhold til det beslutningsforslag, som var for et år siden. Vi mener, det er klart, at regeringen ser stort på eksklusivaftaler på en lang række områder og alene knytter det an til fagbevægelsen. Hvis det er et fundamentalt opgør med eksklusivaftaler, man ønsker, så forstår vi ikke, at man efter knap et år ikke kan levere den vare på de andre områder, som er efterlyst.

Det andet var det med Østeuropa, som stadig mere klart kommer frem i debatten med hensyn til konsekvenser. Jeg nævnte det udvalgsarbejde, som skal belyse, hvad det får af konsekvenser for f.eks. danske sociale ordninger. Det er jo først noget, der er ved at blive tilendebragt nu, så det er jo ikke noget, der har kunnet tages højde for i tilstrækkeligt omfang for et år siden. Det er nu, det kommer frem, og det er nu, vi skal tage højde for det.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så er der tre korte bemærkninger mere. I denne omgang bliver det hr. Anders Samuelson, fru Tove Videbæk og fru Pernille Falcon.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

Som parti i Folketinget kan man grundlæggende være i to situationer. Enten er man i regering, eller også er man ikke i regering. Når man er i regering, har man partier, som man tager hensyn til, og derfor kan man blive tvunget til at bøje af på nogle synspunkter en gang imellem.

Men i øjeblikket er det sådan, at Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre deler grundvilkår, nemlig at ikke nogen af partierne er i regering. Derfor er det egentlig forbløffende, at Dansk Folkeparti tilsyneladende vælger at true med ikke at ville stemme for det her forslag, som de selv tidligere har været medforlagsstiller til.

Der er blevet citeret fra hr. Bent Bøgstedts tidligere tale om det her, hvor der virkelig blev lagt vægt på den personlige frihed. Nu bliver der så bragt det her element ind, om der er mulighed for løntrykkeri, men der har hele tiden været det argument fra fagbevægelsen, hvad enten der var tale om Østudvidelse eller ej, at der var en risiko, påstår fagbevægelsen, for løntrykkeri.

Tidligere var det så kun danskere, som kunne udsætte hinanden for den form for løntrykkeri. Nu er det så pludselig også østeuropæere.

Her kommer så pludselig den store forskel for Dansk Folkeparti. Hvordan kan det være, at det argument pludselig er blevet relevant, når det ikke tidligere var relevant for Dansk Folkeparti, hvor det var den personlige frihed?

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Hr. Jens Vibjerg læste for lidt siden op af Dansk Folkepartis ordførers tale under førstebehandlingen af beslutningsforslag nr. B 47 om sikring af organisationsfrihed, som Dansk Folkeparti jo var medforslagsstiller til. Her blev der lagt stor vægt på, at Dansk Folkeparti virkelig sætter den personlige frihed til at vælge højt, og at man mente, det var uansigtsmæssigt med eksklusivaftalerne.

Kl. 11.30

Dertil har jeg et meget enkelt og konkret spørgsmål, som der kan svares enkelt ja eller nej på. Er det sådan, at Dansk Folkeparti ikke længere lægger så stor vægt på den personlige frihed, som man gjorde for et års tid siden? Eller er der andre ting, der er blevet vigtigere for Dansk Folkeparti end den enkelte arbejdstagers frihed? Det kan der helt konkret svares ja eller nej til.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Det fremgår jo klart, at Dansk Folkeparti har en snæver sammenhæng mellem holdningen til eksklusivaftalerne og så frygten for løntrykkeri fra østeuropæisk arbejdskraft. Men betyder det så, at hvis det lykkes at få en 7-års-regel igen, så vil man bagefter stemme for en ophævelse af loven, når 7-års-reglen så ophører, at man altså så vil fjerne eksklusivbetimmelsen på det tidspunkt, hvis man er i position til det?

En anden ting, jeg godt ville spørge om, er i forhold til konfliktretten. Dansk Folkeparti giver udtryk for, at man pludselig er blevet fagbevægelsens medkæmpere og fortalere. Jeg vil godt høre, om det så også indebærer, at man er indstillet på at lade være med at lave indgreb over for fagbevægelsen og de kollektive rettigheder, om man vil lade være at gå med til at støtte forslag, som laver indgreb i konfliktretten.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hr. Anders Samuelsen har fundet ud af, at Det Radikale Venstre ikke længere er i regering. Det synes jeg var på tide. Det var også godt at få noteret, at den radikale folketingsgruppe er sig be-

vidst om det. Dansk Folkeparti er heller ikke i regering. Det betyder ganske rigtigt, at både Det Radikale Venstre og vi kan blafre med ørerne og sige præcis, hvad vi mener. Og det er det, vi gør i denne her sag.

Stillet over for risikoen for gedigent løntrykkeri mod danske arbejdere, danske lønmodtagere, fra den 1. maj 2004 siger vi, at det vil vi ikke acceptere. Vi vil finde veje ud af det morads, der kan være på vej, når vi ser de undersøgelser af, hvor mange tusind mennesker fra Østeuropa der kan finde på at tage til Danmark, og hvor der åbenbart lige nu er et flertal i Folketinget, der vil åbne dansk arbejdsmarked for denne her billige arbejdskraftmulighed for danske arbejdsgivere allerede om godt et år.

Det er også derfor, jeg siger med hensyn til det her med nogle af de andre, der er på banen, at der jo er en helt fundamental forskel på, om vi diskuterer et nogenlunde stabilt dansk arbejdsmarked og muligheden for at skabe større frihedsgrader for den enkelte lønmodtager på et stabilt arbejdsmarked med dansk arbejdskraft, og så den situation, der kan opstå, hvis op mod 150.000 polakker gør alvor af det, der tilkendegives i LO's eget ugebrevs undersøgelse, med at tage til Danmark og søge arbejde. Det vil jo være et helt andet arbejdsmarked, vi ser, hvis det kommer til at ske, som undersøgelsen giver udtryk for.

Derfor ville det da være mærkeligt, hvis ikke politiske partier skulle tage bestik af den situation og spørge: Jamen er det så i virkeligheden tidspunktet at tage redskaber, midler, vi grundlæggende ikke bryder os om, men som dog kan være med til at skabe nogle rimelige rammer for den enkelte danske lønmodtager, væk?

Det er også svaret til fru Tove Videbæk med henblik på det med den personlige frihed, som ligger os utrolig meget på sinde. Men jeg tror, det står rimelig klart, hvad det er for hensyn, vi vejer op imod hinanden her, og hvordan vi så føler, at balancen tipper.

Så til fru Pernille Falcon: Det er klart, at hvis vi får en 7-årig overgangsperiode ind, så tror vi, at vi står i en helt anden situation, også i forhold til det her lovforslag, for vi tror ikke på, at hvis man f.eks. i Polen først oplever en indkomstfremgang, hvis man kan se, at det begynder at gå bedre – selv om man ikke i løbet af 7 år når vores niveau – så vil man alligevel i højere grad være tilskyndet til at blive hjemme og tage del i det opsving.

Problemet her er, at man vil give adgang for østeuropæisk arbejdskraft til Danmark fra dag et, det vil sige i en situation, hvor man jo ser, at arbejdsløsheden stiger i de her lande. Det vil den jo gøre på kort sigt. Bl.a. i Polen vil arbejdsløsheden jo stige. Der vil lysten og motivationen til at tage af sted bl.a. til Danmark selvfølgelig så også være større.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes, det er en interessant udvikling, der er sket med Dansk Folkeparti, at man nu er begyndt at kigge på, hvad det er for konsekvenser, det vil få, hvis vi ophæver eksklusivbestemmelserne.

Kl. 11.35

Jeg har forstået det sådan, at man vil være med til at sikre anstændige løn- og arbejdsforhold. Jeg håber, hr. Thulesen Dahl kan bekræfte, at de steder, hvor det har været nødvendigt at indgå eksklusivaftaler, har det været på områder, hvor man ikke har kunnet få nogen egentlig stor aftale omkring overenskomsten. F.eks. er der jo på hele DA- og DI-området ordnede forhold. Og derfor er mit spørgsmål altså: Er det ikke det, der er præsteret gennem de forhold, der ligger omkring, at man har kunnet indgå eksklusivaftaler, der har gjort, at man har kunnet undgå løntrykkeri?

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Jeg kan forstå på Dansk Folkeparti, at eksklusiv-aftalerne er bolværket mod, at vi mister anstændige arbejdsvilkår, når horderne af østeuropæiske lønmodtagere kommer væltende. Så er det bare, jeg er nødt til at spørge: Hvad er forskellen på de 10 pct. af lønmodtagerne, der er underlagt fagforeningstvang, og de 90 pct., der ikke er?

Hvorfor vil Dansk Folkeparti fastholde 10 pct. i fagforeningstvang, når det ikke har nogen betydning hverken for arbejdsudbuddet eller for efterspørgslen for de resterende 90 pct. af arbejdsmarkedet?

Hvorfor vil Dansk Folkeparti skabe denne her utryghed? Der er ikke ragnarok på de 90 pct. af arbejdsmarkedet, hvor der ikke er eksklusiv-aftaler, til trods for at vi har mange ledige gående, både danskere og udlændinge.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg forstår ikke hr. Kristian Thulesen Dahl, når han siger, at det kan give løntrykkeri. Jeg vil godt spørge: Er der ikke indgået overenskomster på de her arbejdspladser, det handler om? Har man så ikke styr på løn- og arbejdsvilkår? Jeg forstår simpelt hen ikke Dansk Folkepartis kovending. Der er jo intet nyt under solen, fra da vi behandlede det beslutningsforslag, som ligger til grund for det her lovforslag.

Mit spørgsmål er: Handler det her rent faktisk om, at man nu i Dansk Folkeparti er kommet i samme situation som Socialdemokratiet, at man er havnet i lommen på fagbevægelsen og nu ser stort på de mennesker, det handler om?

Én ting vil jeg give hr. Kristian Thulesen Dahl ret i. Og det er, at det er korrekt, at Dansk Folkeparti blaffer med ørerne her.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Til hr. Ole Vagn Christensens spørgsmål og i virkeligheden jo også til hr. Ulrik Kragh vil jeg sige, at vi ikke opfatter det sådan, at eksklusivaftaler er redskabet, som skaber anstændige løn- og arbejdsvilkår. Så man kan sige, at man kan diskutere konsekvenserne af at beholde dem eller afskaffe dem. Men det er notorisk, det kan altså ikke diskuteres, at det dog er et redskab for fagbevægelsen. Man kan diskutere, hvor stor en betydning de har, isoleret set, men de har en eller anden form for betydning, selvfølgelig har de det. De er et af de redskaber, fagbevægelsen har for at sikre anstændige løn- og arbejdsvilkår.

Så siger vi: I det redskab er der nogle fundamentale grunde i forhold til frihedsrettigheder og lignende, hvorom vi siger, at det så kan være fornuftigt at pille ved det redskab, ja. Men da ikke på et tidspunkt, hvor vi kan risikere et ustabilt arbejdsmarked, hvor vi kan risikere, at den danske lønmodtager, som så får sin frihed til at vælge en fagforening fra, og de muligheder der ligger i, at der trods alt er et fællesskab omkring fagforening, oplever en risiko for at stå i så svag en position, fordi det strømmer ind med udenlandsk arbejdskraft.

Det er derfor, den sammenhæng jo er helt åbenbar, som vi har lavet, og som jo flere også har lavet. Uanset om hr. Jan Petersen helt vil være ved det Ritzaucitat, så har sammenhængen jo altså været klar også for den socialdemokratiske folketingsgruppe. Det synes jeg da er meget fornuftigt, og jeg synes da også, at man må spør-

ge både hr. Jens Vibjerg og hr. Ulrik Kragh, om regeringspartierne er interesserede i at få flertal for det her forslag, eller om det bare er et paradeforslag. Hvad vil man egentlig? Er man interesseret i at tage en seriøs forhandling i forhold til den massive indvandringstrussel, der ligger, eller er man bare interesseret i at køre det her op sådan, at så har man hejst den ideologiske fane, og så kan man gå ud og sige: Vi fremsatte det forslag, det har vi gjort. Ja, det kom godt nok ikke igennem, men det har vi det måske egentlig også meget godt med. Eller hvad er egentlig meningen?

Ellers kan man jo ikke tage det som udtryk for andet, end at ordførerne går på talerstolen og revser Dansk Folkeparti. Man må jo vælge: Vil man prøve at få flertal for det her, eller vil man ikke? Jeg hører det mest, som om man måske egentlig slet ikke er så indstillet på det her. Specielt når der heller ikke har været kommenteret i forhold til det, som integrationsministeren jo sagde klart og tydeligt i november, altså at flygtninge/indvandregrupper, der er i det danske samfund, får overordentlig svært ved at komme i arbejde efter den 1. maj 2004.

Det er vel en indikator også fra regeringens side af, at ja, man ved godt, at den her trussel mod det danske arbejdsmarked er der fra den 1. maj 2004. Så vil man komme med nogle lapperier og sådan noget, men jo ikke virkelig tage fat om nældens rod. Og det er det, vi ønsker.

Kl. 11.40

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Bare for at sagen står klar, når vi skal i gang med udvalgsarbejdet bagefter, så vil jeg godt spørge hr. Thulesen Dahl, også som et led i en kvittering for diverse invitationer om at tale sagen videre igennem, om ikke hr. Thulesen Dahl er enig i, at ud over den her debat om den uorganiserede del af arbejdsmarkedet, som kører, og hvor der er visse fælles vurderinger af, hvad risikoscenariet er, om end jeg ikke tror, at det østeuropæiske problem er så stort, som hr. Thulesen Dahl gør det til, så er der også en anden sag; jeg lagde mærke til i ordførerindlægget, som hr. Thulesen Dahl er optaget af, og det er ensidigheden i indgrebet.

Og der var der jo en appel fra min side om, at vi under udvalgsarbejdet drøftede, om vi overhovedet kunne færdiggøre det her lovforslag, så lang tid vi har et ufuldstændigt grundlag at bedømme sagen på.

Jeg stiller ikke nogen i udsigt, at vi vil medvirke til at afskaffe eksklusivbestemmelser i øvrigt, men det er dog et usagligt grundlag, at vi skal tage stilling til én side af sagen og ikke til en række andre, f.eks. på de liberale erhvervs områder.

Så vil hr. Thulesen Dahl medvirke til, at vi eventuelt i udvalgsarbejdet siger, at vi ikke gør det her lovforslag færdigt, før sagen er ordentligt belyst? Kan vi få et tilsagn i dag, eller er det noget, der også skal drøftes på et møde i næste uge?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Hr. Kristian Thulesen Dahl siger, at han vifter med ørerne. Ja, det skal jeg love for, og det er endda så voldsomt, at de bliver helt røde, de er nærmest selvlysende i øjeblikket, og man vifter måske oven i købet så meget med ørerne, at man fuldstændig er ved at miste jordforbindelsen.

Det, der er helt paradoksalt her, er jo, at det da ikke kan komme bag på nogen, at der kommer en østudvidelse. Det har man da vel kunnet forvente i adskillige år, men der har aldrig før, når det her spørgsmål har været diskuteret i Folketingssalen, fra Dansk Folkepartis side været rejst denne her problemstilling. Den er en problemstilling, som er opfundet til lejligheden, og den er oven i købet revet ud af en sammenhæng. Det svarer til, at man for et barn, der i flere år har forlangt at få serveret æblegrød, så serverer æblegrød, hvorefter barnet siger: Nej, jeg vil ikke have æblegrød alligevel, for jeg kan ikke lide jordbær!

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Hr. Kristian Thulesen Dahl er meget optaget af fagforeningernes økonomiske støtte til Socialdemokratiet og også af eventuelle østeuropæiske folkevandringer, og tallene, som bliver nævnt, er der jo stor uenighed om, helt fra 41.000 til 1,3 millioner, så det kunne man jo også snakke længe om.

Men er det sådan hos Dansk Folkeparti, at den enkelte arbejdstagers frihed er blevet helt væk i alt det her? Er den enkelte arbejdstagers frihed totalt druknet i alle disse hensyn? Hvor bliver interessen og ansvaret og omsorgen for den enkelte arbejdstager af?

Synes hr. Thulesen Dahl, at det er o.k., at det fortsat er sådan, at når en borger kommer og søger et job, som vedkommende er meget interes-

seret i, så siger arbejdsgiveren: Jamen vi vil forfærdelig gerne ansætte dig, men hvis du skal ansættes her, så må du altså melde dig ud af den fagforening, som du er i, og over i en anden, for det vælger vi her? Synes hr. Kristian Thulesen Dahl, at den fagforeningstvang, som eksklusiv-aftalerne er udtryk for, fortsat er o.k., fordi der er så mange andre forhold, der er blevet vigtigere for Dansk Folkeparti end den enkelte borgers frihed?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Jan Petersen, som spørger om noget, som hr. Ole Sohn i virkeligheden også spurgte om tidligere, nemlig om vi i forbindelse med udvalgsarbejdet vil tage en seriøs diskussion af fornuftigheden i, at vi ikke ser det her isoleret, altså regeringens forslag, men ser det i en sammenhæng med liberale erhverv og andre områder, hvor der er eksklusivaftaler, og om fornuftigheden i at sige, at det er et generelt indgreb, der i givet fald skal laves, hvis der skal laves et indgreb. Det synes vi er fornuftigt. Den diskussion vil vi meget gerne tage, det sagde jeg også til hr. Ole Sohn, og det siger jeg også igen til hr. Jan Petersen. Vi kan drøfte det på mødet i næste uge, men vi kan også drøfte det under udvalgsarbejdet.

Kl. 11.45

Så til hr. Anders Samuelsen, som siger, at det da er helt nyt, og hvad er nu det for noget, og det der med Østudvidelsen.

Det kan alligevel ikke være helt nyt for den medieinteresserede hr. Anders Samuelsen, for det er faktisk noget, vi har sagt siden i sommer, så vi har altså i knap trekvart år markeret den her sammenhæng. Jeg synes også, at det bliver mere og mere åbenbart; at den er der. Der er altså en eller anden sammenhæng mellem spørgsmålet om, hvilke tvangsmuligheder der er over for den enkelte på arbejdsmarkedet i forhold til, hvad man kan blive udsat for i form af en invasion af billig arbejdskraft udefra, uanset om vi kan lide det eller ej, som alle må forholde sig til.

Vi har i hvert tilfælde valgt at gøre det, og det kan være, at hr. Anders Samuelsen begynder at gøre det om et par måneder, og så er det bedre sent end aldrig. Det vil vi sige i stedet for at skole hr. Samuelsen for, at han i givet fald kommer i den situation.

Så til fru Tove Videbæk, som spørger: Hvor er omsorgen for den enkelte arbejdstager?

Den er jo lige præcis i det forsøg på også at få råbt fru Tove Videbæk op om konsekvenserne af den Østudvidelse, og at der kan blive fri bevægelighed af arbejdskraft fra bl.a. Polen til Danmark fra den 1. maj 2004. Det er jo lige præcis et forsøg på at sikre, at de enkelte danske lønmodtagere, specielt dem, der er svagest, specielt dem, der er dårligst stillede på det danske arbejdsmarked, ikke bliver presset ud af unfair konkurrence fra Østlandene.

Det er lige præcis dér, omsorgen for den enkelte danske lønmodtager kommer ind i billedet, og der siger vi, at det skal vi kunne diskutere i forhold til en eksklusivret, som findes i dag, og som vi grundlæggende synes knægtter den enkeltes ret. Det sætter vi op mod hinanden. Jeg tror, det er fremgået med al tydelighed her i dag.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil gerne kvittere for det svar, jeg fik fra hr. Thulesen Dahl.

Det har været fremført, at overenskomster er det, der har betydning for danske lønmodtagere, og derfor er det ikke et spørgsmål om eksklusivbestemmelser. Det er jeg helt enig i, men jeg vil gerne spørge hr. Thulesen Dahl – og sådan som jeg har hørt det, der er blevet sagt herfra, så er det jo faktisk blevet bekræftet – om ikke det, der i dag holder løntrykkeriet væk, er, at man kan sikre disse overenskomsters overholdelse gennem eksklusivaftaler.

Nu ved vi, at nogle af dem, der har haft eksklusivaftaler, er slagterierne, men i den kommende periode er de gået ind i Dansk Arbejdsgiverforening, og ergo eksisterer der ikke eksklusivaftaler der mere. Men tror man, det forandrer noget som helst? Det gør det til gengæld for den uorganiserede, som dukker op og begynder at lave sin forretning, som vil begynde at undergrave det organiserede arbejdsmarked. Det har vi fået bekræftet af hr. Thulesen Dahl, og det er jeg meget glad for.

At man så ikke mener, at det er et problem kun set ud fra danske virksomheders side, det mener jeg at vi har en række eksempler på, som vi kan få trukket frem i de drøftelser, der eventuelt kommer.

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Hr. Kristian Thulesen Dahl spurgte, om man ikke ønskede et resultat med hensyn til ønsket

om at fjerne eksklusivaftaler. Jo, selvfølgelig ønsker man et resultat.

Det, der er problemet, er, at Dansk Folkeparti kobler to ting sammen, som absolut ikke hænger sammen. For det første siger man: Vi vil ikke have noget med det at gøre, for alle de andre ting er ikke klar.

Dernæst siger man: Vi har en risiko for, at østeuropæiske horder kommer herop og vil ødelægge det danske arbejdsmarked til trods for, at det kun drejer sig om 10 pct., der er ramt af eksklusivaftaler.

Så er jeg bare nødt til at spørge hr. Thulesen Dahl: Hvis nu alle de andre ting havde været klar, således at vi kunne have foretaget et totalt frontalt angreb på eksklusivaftalerne på én gang, havde Dansk Folkeparti så været klar til at gøre noget ved de eksklusivaftaler, fagforeningerne og arbejdsgiverne har?

Nej, det havde de ikke, og derfor hænger de to ting ikke sammen. Regeringen har sat handling i gang på det første område. Det er tilkendegivet i bemærkningerne, at det kommer på de øvrige. Jeg synes, det var rimeligt, om Dansk Folkeparti sagde: Fint, nu har vi muligheden for at få stukket hul på bylden, så tager vi fat i de andre ting efterfølgende.

Kl. 11.50

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Under debatten har der været flere, der har fokuseret på den enkelte lønmodtagers frihed. Der vil jeg gerne spørge Dansk Folkeparti, om man anser løntrykkeri for at være et udtryk for en begrænsning af danske lønmodtagers frihed og tryghed i ansættelsen. Skal jeg forstå det sådan, at den form for frihed til at kunne beskytte sig mod løntrykkeri tillægger Dansk Folkeparti også stor betydning? Altså det, at man kan sikre sig mod, at andre systemer kan være med til at undergrave den tryghed, der kan være i ansættelsen, og at det er derfor, man kan se eksklusivbestemmelserne som et instrument til at opretholde friheden til at sikre ordentlige lønvilkår.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nej, både til hr. Ole Vagn Christensen og til hr. Ole Sohn vil jeg sige, og jeg har været inde på det før: Eksklusivaftaler er selvfølgelig et element i fagbevægelsens mulighed for at fastholde anstændige vilkår. Men samtidig er eksklusivaftaler jo et udtryk for, at man knægtter den enkel-

tes ret til at vælge, om man synes, fagbevægelsen gør det godt, og man derfor vil være medlem, eller om man ikke vil.

Det er klart, som jeg også var inde på i mit ordførerindlæg, at i en situation, hvor man kan blive tvunget ind i en fagforening, som måske endda støtter politiske partier, man fundamentalt er modstander af, da giver anledning til en seriøs diskussion af, om det ikke knægtter den enkeltes ret for meget.

I den afvejning er vi nået frem til, at eksklusivaftaler på et i øvrigt velfungerende arbejdsmarked i Danmark ikke er ønskværdige.

Men vi har så sagt: Stillet over for risikoen for en massiv indvandring af billig arbejdskraft, som kan virke løntrykkende, og som kan virke på en måde, så det presser danske lønmodtagere ud, er det klart, at vi da hellere vil leve med en situation på det danske arbejdsmarked, hvor der er eksklusivaftaler end at risikere det løntrykkeri.

Det er jo derfor, vi har sagt klart og tydeligt til regeringen, at det ikke kan nytte noget, at regeringen tror, at den sammen med Dansk Folkeparti kan afvæbne fagbevægelsen ud fra en mere ideologisk præget indstilling, som regeringen har, og så sammen med Socialdemokratiet skaffe flertal for, at Østindvandringen kan finde sted fra den 1. maj 2004. Regeringen må vælge, hvad den vil i det her spørgsmål, og det tror jeg fremgår krystalklart. Ellers skal jeg gerne prøve én gang til på foranledning af nogle spillere.

Hr. Ulrik Kragh spørger: Hvis nu de liberale erhverv osv. var med i den nuværende omgang, var det så tilstrækkeligt? Nej, selvfølgelig er det ikke det. Det er jo Østeuropa og truslen derfra, der er det helt afgørende for os. Det er muligheden for at kunne opretholde et stabilt arbejdsmarked, også efter at Østudvidelsen er faldet på plads og arbejdskraften kan vandre. Det er det, der er hele omdrejningspunktet for vores diskussion, og det er lige præcis for at sikre, at den danske arbejder, den danske lønmodtager ikke står i en meget, meget vanskelig situation, som integrationsministeren jo selv sagde i Jyllands-Posten i november sidste år, at en del af dem, der er i Danmark i dag og ikke kan finde arbejde, de kommer til at stå i.

Det må være, fordi regeringen anerkender, at der faktisk kan ske ganske meget fra den 1. maj 2004. Ellers giver det jo ingen mening, det, integrationsministeren siger til Jyllands-Posten, ikke bare i en artikel, som avisen filosoferer over, næh til citat: »... at det nok er sidste chance for at

få flygtninge/indvandergrupper ud på arbejdsmarkedet, for efter 1. maj 2004 bliver det ret håbløst«.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg er da glad for at få at vide, at verdens almindelige tilstand i hvert fald siden i sommer har været Dansk Folkeparti bekendt.

Men lad os nu forestille os, at man lynhurtigt efter regeringsovertagelsen havde haft et lovforslag fra regeringen, hvor man havde ophævet eksklusivaftalerne. Det ville altså være i en periode, inden Dansk Folkeparti var blevet opmærksom på Østudvidelsesproblemerne, og Dansk Folkeparti ville så have stemt for forslaget, må vi gå ud fra, jævnfør det beslutningsforslag, som danner baggrund for det, vi laver i dag.

Når så Dansk Folkeparti efterfølgende var kommet i tanke om det med Østudvidelsen, ville det så have betydning, at vi i dag faktisk ville have stået og behandlet et forslag fra Dansk Folkeparti om at genindføre eksklusivbestemmelser? Kunne man forestille sig, at man havde set Dansk Folkeparti fremsætte et forslag, for ups, vi kom til at ophæve eksklusivbestemmelserne, men nu er vi kommet i tanke om Østeuropa, så nu skal vi have dem genindført?

Kl. 11.55

Det må vel være konsekvensen af det, man siger, når det er det, der på nuværende tidspunkt er det vigtigste for Dansk Folkeparti. Dansk Folkepartis holdningsløshed er grænsende til det helt ufattelige, men det er jo ikke første gang, vi ser det. Vi har set det omkring kvælstofafgift, feriepenge, sygeforsikringer, patientklager, sort arbejde. Det her er bare endnu en sag inden for de ikke engang 2 år, der er gået, siden regeringen kom til magten, hvor Dansk Folkeparti har skiftet heste i vadestedet.

Hvis Det Radikale Venstre har haft rollen som det holdningsløse parti, så skal jeg love for, at der er nogen, der har overtaget førstepladsen fra os.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Jeg vil gerne høre Dansk Folkeparti om bemærkningen om regeringens planer om at afvæbne fagbevægelsen. Skal man forstå det derhen, at Dansk Folkeparti gerne vil deltage i afvæbningen af fagbevægelsen i samspil med regeringen, hvis de får det, som de gerne vil have det, og får

forhindret Østarbejdernes muligheder på det danske arbejdsmarked de første 7 år?

Er det så sådan, at Dansk Folkeparti fuldt ud vil deltage i regeringens afvæbning af fagbevægelsen? Det var den vending, hr. Thulesen Dahl selv valgte at bruge, dvs. afvikling af konfliktret, indgreb i ret til kollektive overenskomster osv.. Hvor langt vil man gå i afvæbningen af fagbevægelsen? Det vil jeg gerne høre.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det sidste svar, hr. Thulesen Dahl gav, betragter jeg mere som en undskyldning for, at hvis man nu kan få det sådan og sådan, så kan man være med til at afskaffe.

Det er godt nok, at man har nogle gode argumenter, fordi man lige pludselig er blevet det, der hedder tungen på vægtskålen og har ansvaret. Men det bortforklarer jo ikke, at det værn, som ligger i at lave eksklusivaftaler på det uorganiserede arbejdsmarked, er hr. Thulesen Dahl villig til at ophæve, hvis det var sådan, at det kunne sælges for noget andet, nemlig spørgsmålet om 7-års-reglen, sådan som vi har fået det forklaret her.

Det, der ligger i den udtalelse, er sådan set, at man nærmest er ligeglad med, hvordan stabiliteten er på det danske arbejdsmarked, og hvilket værn man har på det danske arbejdsmarked for at undgå den her situation.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hr. Anders Samuelsen roder sig ind i nogle hypotetiske udtalelser som: Hvis nu det havde været sådan, hvad så i dag i en anden situation end den, vi står i? Det kan være meget spændende at følge sådan nogle tanker, som hr. Samuelsen gør sig.

Det, der vil være mit svar, er, at det vil være naivt, hvis nogen tror, at eksklusivaftaler i sig selv kan være værnet imod den situation, der kan opstå fra den 1. maj 2004, når østeuropæerne får lov til frit at vandre til Danmark og søge arbejde.

Derfor ville svaret på den situation ikke have været, at så gennemfører vi i givet fald eksklusivaftaler, for hvis man alene skal løse det problem ved hjælp af arbejdsmarkedets parter, så skal man give dem langt, langt flere redskaber end dem, vi kender i dag.

Det er også lidt til hr. Ole Vagn Christensen for at finde betydningen af det her. Det har en

betydning. Men man skal ikke gå og tro, at det er eksklusivaftaler, der virkelig batter noget, hvis den her situation opstår næste år. Så er det nogle helt andre redskaber, der skal til.

Dér siger vi til regeringen, at det eneste svar, der er her, hvis man skal tage ansvaret seriøst, selvfølgelig er at sikre sig lovgivningsmæssigt, på samme måde som Tyskland og Østrig fornuftigvis har gjort.

Tyskland har jo bitre erfaringer med, hvordan det kan gå. De har forsøgt at integrere Østtyskland i Tyskland, og de har også erfaringer med illegal arbejdskraft fra Østlandene, som de har haft store problemer med. Det er jo et helt nyt marked, man åbner for her, som virkelig er risikabelt for Danmark og danske arbejdstagere.

Jeg vil også sige til hr. Ole Vagn Christensen i forbindelse med, at han siger, at nu er Dansk Folkeparti tungen på vægtskålen, så nu har vi ansvaret, at næh, i spørgsmålet om Østudvidelsens konsekvenser, er det i meget høj grad, Socialdemokratiet, der sidder med ansvaret.

Kl. 12.00

Vores holdning er jo krystalklar: Vi ønsker en overgangsordning, vi har stillet forslag her i Folketinget om en 7-årig overgangsordning. Det kan man vælge at støtte, så tager man nemlig ansvaret på sig. Hvis ikke man vil det, må vi se, om Socialdemokratiet ad anden vej får sikret, at man er sig sit ansvar bevidst.

Til fru Pernille Falcon: Vi mener, at med en 7-årig overgangsperiode kan vi sikre det danske arbejdsmarked i så høj en grad, at vi også er villige til at lave en aftale med regeringen på det grundlag, der også betyder, at det her forslag bliver vedtaget. Det er det, vi lægger op til en forhandling om, ja.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Hr. Kristian Thulesen Dahl er åbenbart blevet skræmt af et mareridt om invasion af billig arbejdskraft. Men hvad er forskellen egentlig fra sidste år, hvor Kristeligt Folkeparti sammen med Dansk Folkeparti fremsatte B 47?

Vidste hr. Thulesen Dahl ikke dengang, at EU ville blive udvidet med 10 nye lande? Er det nyt for hr. Kristian Thulesen Dahl? Vidste hr. Thulesen Dahl ikke dengang, at der ville blive mulighed for, at østeuropæerne efter udvidelsen lettere ville kunne komme til Vesteuropa og tage arbejde? Er det nyt?

I øvrigt er det jo utroligt, så forskellige tal, der nævnes i denne her forbindelse. I Weekendavi-

sen fra oktober sidste år står der, at frygten for en invasion af europæisk arbejdskraft er vildt overdrevet; en tysk undersøgelse viser, at der kun vil komme 18.000 til Danmark frem til 2010. Men helt ærligt, hvad er det nye, hr. Thulesen Dahl har fundet ud af, siden B 47 blev behandlet i Folketinget?

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg synes, det er noget beskæmmende for det borgerlige Danmark og for de borgerlige frihedsrettigheder at se det tilbagetog, Dansk Folkeparti er i gang med her i dag, men det må jo være et led i konkurrencen om, hvilket parti der kan være det mest socialdemokratiske, at man nu i den grad går ind på Socialdemokratiets enemærker.

Men jeg vil godt spørge: Er det så også sådan, at vi kan forvente, at man vil stemme imod et forslag på advokatområdet, de offentlige sundhedsoverenskomster, når vi kommer til det, eller vil man dér godt stemme for et eventuelt forbud mod eksklusivaftaler?

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Hr. Kristian Thulesen Dahl svarede ikke på mit spørgsmål, men veg udenom, så jeg vil godt gentage det: Vil Dansk Folkeparti deltage i regeringens afvæbning af fagbevægelsen, hvis man får sine krav igennem omkring en 7-års-regel?

Det var hr. Thulesen Dahls egen vending, at regeringen har planer om en afvæbning af fagbevægelsen, og det handler jo ikke kun om eksklusivaftalerne. Derfor tror jeg, det er ret vigtigt at få det præciseret, for det går jo langt videre, det bliver jo indgreb over for konflikttrenten, indgreb på en lang række andre områder. Vil Dansk Folkeparti være med til at demontere de kollektive rettigheder?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Tove Videbæk, som spørger: Hvad nyt er der? Det er i øvrigt et spørgsmål, der har været stillet tidligere, hvor jeg også har svaret på det. Jeg skal gerne svare på det én gang til og en tredje gang og en fjerde gang, hvis det ønskes, det er slet ikke noget problem.

Der er meget nyt. Hele Østudvidelsen med 10 lande faldt på plads ude i Bella Center så sent som i december måned. Vi anede ikke for et år siden noget om, hvordan det ville falde på

plads, der var masser af ubekendte. Analyserne af konsekvenserne er først ved for alvor at dukke op nu.

Vi har lige siden sensommeren 2001, da den tidligere statsminister pludselig uden overhovedet at involvere Folketinget eller Folketingets Europaudvalg proklamerede, at nu ville man åbne for arbejdskraft, bedt om at få foretaget de analyser af, hvordan det kommer til at påvirke bl.a. de danske sociale ordninger. Det arbejde er nu ved at blive færdiggjort, nu begynder vi at kunne se resultaterne af det.

Er det ikke noget, Folketinget skal tage i betragtning, hvilke konsekvenser tingene får? Selvfølgelig skal vi da det. Skulle vi bare være ligeglade og sige, at for et år siden sagde vi sådan, så det gør vi også nu, uanset hvad der måtte være kommet siden? Selvfølgelig ikke.

Kl. 12.05

Det er da Folketingets pligt at tage højde for sådan nogle ting, så vi ikke stiller de danske lønmodtagere i en fuldstændig horribel situation om godt et år med danske sociale ordninger, der i den grad bliver presset. Det er jo det, undersøgelserne er ved at vise: kontanthjælp, barselorlov, forældreorlov, hvad der kan komme ind af ordninger, der kan blive presset på grund af den arbejdskraft, der kommer fra Østeuropa.

Hr. Lars Barfoed spørger hypotetisk: Hvis nu regeringen vælger at komme med nogle forslag – hvilket jeg ellers har forstået der er en rimelig sandsynlighed for slet ikke kommer, det har sådan set været omdrejningspunktet i debatten – hvad vil vi så stemme? Det vil vi da tage stilling til, når vi ser forslagene. Det er sådan set regeringen, der har været utrolig langsommelig i forhold til hele den vifte af tiltag over for eksklusiv-aftaler. Vi har gang på gang også i dag heroppefra spurgt Venstres ordfører, hvornår det så kommer. Der bliver svaret: Jamen hvis, og vi vurderer, og det kan godt være, og så vil vi sandsynligvis og måske stille et forslag. Så lad os da se det, når regeringen får taget sig sammen og kommer så langt.

Så til fru Pernille Falcon: Jeg fornemmer, at det, der ligger i spørgsmålet, er, om vi vil deltage i en ideologisk baseret kamp imod fagbevægelsen område for område. Og det deltager vi ikke i, det har vi klart markeret. Vi tager stilling til det her med eksklusiv-aftaler i en sammenhæng, vi vurderer de enkelte forslag, der kommer, men en ideologisk baseret kamp om at afvæbne fagbevægelsen deltager vi ikke i.

(Kort bemærkning):

Kim Sejr (RV):

Det er til hr. Kristian Thulesen Dahl. Jeg bed mærke i, da vi spurgte om holdningen til det tilfælde, hvor vi havde afskaffet eksklusivparagrafferne, om Dansk Folkeparti så ville have dem genindført. Svaret har så været med hensyn til Dansk Folkepartis holdning til det her forslag, at det allervæsentligste argument for at stemme mod afskaffelse af eksklusiv-aftalerne, er truslen fra Østeuropa.

Nu fik vi så at vide i det næstsidste indlæg, at det nærmest er en bagatel i kampen for at standse den her østeuropæiske invasion. Hvilken sammenhæng er der i de to udtalelser?

(Kort bemærkning):

Jan Petersen (S):

Det er meget betryggende, at hr. Thulesen Dahl ikke vil deltage i noget ideologisk felttog mod de faglige organisationer. Det får mig til at bede hr. Thulesen Dahl om så lige at præcisere, hvad der ligger i den for så vidt positive tilkendegivelse, vi hørte lige før. Betyder det også, at Dansk Folkeparti ikke kan medvirke til, at der sker indskrænkninger i adgang til at konflikte og lave sympatikonflikt for at etablere overenskomst?

Hele omdrejningspunktet for denne debat er jo overenskomsten, og derudover hvilken betydning – og det har en vis betydning – man kan tillægge eksklusivbestemmelser i det bidrag, de kan give til at håndhæve overenskomster på uorganiserede områder.

Men det er jo i særdeleshed interessant, hvorvidt Dansk Folkeparti nu også i dag afskriver sig muligheden for at medvirke til indgreb på sympatikonfliktområdet, som jo er helt vitalt for at kunne dække uorganiserede virksomheder med overenskomster.

(Kort bemærkning):

Lars Barfoed (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Thulesen Dahl, at vi sådan set ikke tøver spor med hensyn til at følge op med lovgivning på de her områder. Jeg synes faktisk, at regeringen handler temmelig hurtigt.

Der er kommet en betænkning fra Udvalget om Eksklusiv-aftaler, og på grundlag af den betænkning er vi nu klar med et lovforslag, der vedrører det store område, som er det mest om diskuterede, nemlig hele overenskomstområdet. Der ønsker vi at forbyde eksklusiv-aftaler og sikre den personlige frihed. Det vil Dansk Folke-

parti ikke medvirke til, fordi man gerne vil være mere socialdemokratisk end Socialdemokratiet selv.

Når det gælder de øvrige områder: sundhedsområdet, advokatområdet, der er blevet problematiseret i betænkningen, siger man i betænkningen, at der imidlertid ikke er grundlag for at gribe ind dér. På trods af det siger vi fra regeringspartierne side, og det står jo udtrykkeligt i lovforslaget, at vi godt vil undersøge det nærmere, for vi føler os ikke overbevist om, at der ikke er grundlag for at gribe ind dér.

Så spørger jeg hr. Thulesen Dahl: Vil hr. Thulesen Dahl så heller ikke medvirke til at sikre foreningsfriheden der, hvis der er grund til det? Det vil hr. Thulesen Dahl ikke svare på. Så må jeg omformulere mit spørgsmål: Vil hr. Thulesen Dahl på forhånd udelukke, at man kunne stemme for dér, selv om man stemmer imod her?

Kl. 12.10

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Kim Sejr, som filosoferer lidt over, hvad jeg nu har ment, at eksklusivaftaler har af betydning: Jeg vil sige det på den måde, at jeg synes ikke, at man skal overdramatisere eksklusivaftalers betydning på det danske arbejdsmarked.

Når man ser på, hvad de isoleret set er, hvad de isoleret set gør, så skal man ikke overdramatisere deres betydning. Men man skal heller ikke underkende, at det er et redskab for fagbevægelsen, selvfølgelig er det da det, som man i givet fald tager væk.

Uanset hvor stor betydning man vil tillægge det, er det jo på et tidspunkt, hvor man samtidig vil åbne for østeuropæisk arbejdskraft til det danske arbejdsmarked i et omfang, som kan gøre det danske arbejdsmarked ganske ustabil. Så er spørgsmålet, om det er det rigtige tidspunkt at gøre det. Det sætter vi i hvert fald spørgsmålstejn ved.

Så til hr. Jan Petersen: Vi har ingen planer om at deltage i et indgreb over for konfliktretten, det har vi ikke. Så det er et rimeligt klart svar, jeg kan give hr. Jan Petersen.

Hr. Lars Barfoed, synes jeg, spørger i virkeligheden, om vi nu er ude i en eller anden konkurrence om at være mere socialdemokratiske end Socialdemokraterne selv. Efterfølgende filosoferer han sig så frem til noget i retning af, om vi i virkeligheden er ude i et eller andet konkurren-

celøb om at være mest borgerlig eller mest konservativ eller hvad.

Vi har sådan set bare det holdning, vi giver udtryk for. Det er Dansk Folkepartis holdning. Det er ikke et forsøg på enten at matche hr. Lars Barfoed eller matche nogen andre her i salen. Vi giver udtryk for vores selvstændige vurdering af de her ting og når frem til vores konklusion. Det er alene en sag for os, og så må man placere os, hvor man har lyst.

Jeg skal bare sige, at da vi gik Venstres ordfører på klinggen med hensyn til, om der kom forslag på andre områder over for eksklusivaftaler, var svaret altså, at nu må vi se efter, om der er steder, hvor der er grund til at gribe ind. Hvis der er urimeligheder, vil vi *formentlig* gribe ind. Det var altså en lang sniksnak, som bestemt ikke giver grund til at tro, at der er noget på vej på de områder.

Derfor har svaret også været: Der kan være fornuft i, at vi i udvalgsarbejdet diskuterer, hvordan vi kan se det her i en sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Kim Sejr (RV):

Til hr. Kristian Thulesen Dahl igen: Nu hører vi så, at man ikke skal overdramatisere betydningen af eksklusivaftaler. De kan have en lille, nærmest bagatelagtig betydning i forhold til at bremse invasionen af de østeuropæiske horder, der kommer ind og vil stjæle vores arbejde.

Men denne lille betydning, denne lille bagatel, som skal betyde, at man ikke stemmer for lovforslaget, er altså nok til, at Dansk Folkeparti ikke vil være med til at sikre de personlige frihedsrettigheder.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det er jo godt nok det her med konfliktretten, men så skal vi lige lidt bagom ordet konfliktret, for der er jo to typer konflikter, vi kan beskæftige os med.

Der er den konfliktret, der ligger i forhold til fornyelse af gældende overenskomst. Det er den, jeg spørger til.

Så er der også den konfliktret, man har, den konfliktadgang, der er, for at etablere konflikt for i det hele taget at etablere en overenskomst. Det er den, der er interessant i denne her sammenhæng. Den drejer sig jo nemlig om, at der kommer orden og organisering og dermed også ordentlige forhold hos de uorganiserede virksomheder. Det er der, diskussionen om eksclu-

sivbestemmelser er interessant. Og det er i særdeleshed den diskussion om adgang til at etablere konflikt for overhovedet at få en overenskomst, der er interessant i den sammenhæng, hr. Kristian Thulesen Dahl selv har anlagt i den her debat.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til hr. Kim Sejr: Jeg vil understrege, at jeg ikke har brugt ordet bagatel. Jeg ved godt, at hr. Kim Sejr nu har brugt det heroppe fra talerstolen flere gange. Jeg har ikke brugt det ord. Jeg har sagt, at man ikke skal overdramatisere betydningen af eksklusivaftaler, men de har en effekt.

Jeg kan ikke komme det nærmere, men det betyder da, at vi selvfølgelig tager stilling til det her i forhold til den arbejdsmarkedspolitiske situation, der generelt opstår i lyset af Østudvidelsen. Det bliver vi nødt til at tage med ind i betragtningen. Det har jeg brugt meget krudt på.

Jeg forstår godt hr. Jan Petersens store interesse for, hvordan vi stiller os. Det er jeg meget glad for. Derfor vil jeg sige til hr. Jan Petersen, at jeg synes, at vi også skal diskutere det spørgsmål, når vi mødes i næste uge over den kop kaffe, som jeg gerne brygger. Det kan være hos hr. Jan Petersen, eller det kan være hos os; det skal slet ikke komme an på det, hvis der er nogen fornelser dér.

Kl. 12.15

Så hr. Jan Petersen kan bare lige meddele mig, hvor jeg kan indbyde ham til møde, om jeg skal komme med termokanden eller jeg kan sætte kaffen frem på mit kontor. Og så synes jeg, vi skal diskutere alle de her ting i en sammenhæng.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så går vi over til næste ordfører, og det er hr. Lars Barfoed.

Lars Barfoed (KF):

Den personlige frihed betyder meget for Det Konservative Folkeparti. Det er sådan set hele grundlaget for vores politiske virksomhed at tage udgangspunkt i det enkelte menneske og sikre folk så stor personlig frihed som muligt. Derfor har dette lovforslag om forbud mod eksklusivaftaler også stor betydning for Det Konservative Folkeparti.

Det har faktisk igennem mange år været en vigtig politisk målsætning for os at få sikret foreningsfriheden, at få sikret, at folk selv kan be-

stemme, hvilke foreninger de vil være medlem af, og hvilke de ikke vil være medlem af.

Det er klart, at vi befinder os i et krydsfelt mellem forskellige hensyn, der til en vis grad er i strid med hinanden her. På den ene side står et hensyn til aftalefriheden, et hensyn til, at vi gerne ser, at arbejdsmarkedets parter selv regulerer deres forhold, og at vi derfor ikke som udgangspunkt har noget ønske om at gribe ind i aftalesystemet og gribe ind i de kollektive overenskomster.

Over for det står altså et andet hensyn, nemlig hensynet til den personlige frihed og hensynet til foreningsfriheden. Vi mener, det er en meget vigtig grundlæggende ret for mennesker, at de selv må bestemme, hvilke foreninger de vil være medlem af, og den ret skal altså ikke kunne tilsidesættes af kollektive aftaler.

Det er så vigtigt, at vi her må vægte det højere end hensynet til aftalefriheden på arbejdsmarkedet, og det har vi ingen som helst problemer med, for vi synes sådan set, det må være soleklart, at det hører med til et menneskes ret, at man selv kan bestemme, om man vil være medlem af en forening eller ej.

Hvis man skal kunne sætte spørgsmålstegn ved det her eller problematisere det ud fra en frygt for, at det vil få nogle uheldige konsekvenser for arbejdsmarkedet, at vi gennemfører et forbud imod eksklusivaftaler, så kan det jo kun være, fordi man frygter, at folk så ikke længere vil være medlem af fagforeningerne – ellers var der jo ingen grund til bekymring – og der må jeg sige, at jeg synes, det er en foruroligende mangel på tillid, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti udøver her, en foruroligende mangel på tillid til fagforeningernes evne til at tiltrække og fastholde deres medlemmer.

Jeg tror i virkeligheden, at frivillighed til at melde sig ind i en fagforening og til at melde sig ud af en fagforening kun kan bidrage til at styrke fagforeningerne. Det er da stærkere, at man kan sige: De, der er medlemmer hos os, er ikke tvunget til det; de har alle sammen meldt sig ind frivilligt og bliver ved med at være medlemmer – *frivilligt* – af vores forening.

Det kan da kun øge de enkelte foreningers incitament til at gøre det så godt og så billigt for medlemmerne som muligt, når de ved, at man altså kan melde sig ud eller lade være med at melde sig ind. Men sådan synes nogle åbenbart ikke, at det skal være.

Må jeg også sige i den her sammenhæng, at i den betænkning, der ligger til grund for lovfor-

slaget, er der jo peget på nogle andre områder, hvor der er nogle aftaler eller arrangementer, regler, der kunne minde om eksklusivbestemmelser, altså hvor det er nødvendigt at være medlem af en bestemt forening for at udøve et bestemt erhverv. I betænkningen mener man ikke umiddelbart, at der er grund til at gribe ind på de områder, fordi man mener, at der har været gode grunde til de regler.

På trods af det har vi i regeringspartierne konkluderet, at det vil vi godt mere til bunds i, for vi vil ikke acceptere, at der nogen steder er sådanne eksklusivbestemmelser, uden at der er helt afgørende grunde til det. Derfor vil vi nu i den kommende tid dykke mere ned i det, og hvis det viser sig, at der er problemer andre steder, så vil der også bliver grebet ind dér.

Kl. 12.20

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Hr. Lars Barfoed snakkede meget om frihed. Den frihed, hr. Lars Barfoed ikke kom ind på, er den frihed, der handler om, at med det frihedsbrev, som hr. Lars Barfoed lægger frem her, gives der ret til, at den uorganiserede arbejdsgiver kan undergrave den organiserede.

Kan vi få et svar fra hr. Lars Barfoed på, hvordan han vil sikre, at dette ikke vil ske? Og det har ikke noget at gøre med, om der er stærke eller svage fagforeninger, det har noget at gøre med, om man kan få den arbejdsgiver til at overholde et regelsæt.

Dengang man vedtog de her bestemmelser om fredspligten på arbejdsmarkedet, vil jeg gerne sige til hr. Lars Barfoed, da havde man et stort problem, og det var: Hvordan kan vi nu sikre det der med de organiserede, hvordan kan vi holde den der selvjustits? Jeg mener, at man igennem eksklusivaftalerne har bevist, at man har været i stand til at holde den fornødne selvjustits.

Vi mangler et svar i hr. Lars Barfoeds frihedsbrev, nemlig: Hvordan vil man sikre, at den uorganiserede ikke undergraver den organiserede?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Lars Barfoed om baggrunden for det lovforslag her, om ikke det bundet i et beslutningsforslag, som handlede om en total afskaffelse af alle eksklusivaftaler. Når De Konservative siger, at de går meget ind for frihed, og at det skal gælde på samtlige områder,

hvordan kan det så være, at vi står her med et lovforslag i dag, der kun handler om et enkelt område?

Jeg vil også gerne høre, hvordan arbejdsgiverne har det med det her forslag, om de ikke har det på samme måde som lønmodtagerne, at de mener, at det er et indgreb i den frie forhandlingsret. Og er en eksklusivaftale ikke bare en aftale mellem to parter, der omhandler løn, arbejdsforhold og så måske nogle gange, at man skal være medlem af en bestemt fagforening? Er det ikke bare det, det drejer sig om?

Hvad er det egentlig, Det Konservative Folkeparti har imod, at man kan indgå aftaler, der regulerer løn- og arbejdsforhold og den slags ting på arbejdsmarkedet? Det er vel et indgreb i den fri forhandlingsret det her? Er det ikke det?

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Det fremgik tydeligt af indlægget fra ordføreren fra Dansk Folkeparti, at regeringen har overvejelser omkring en afvæbning af fagbevægelsen, og jeg vil da gerne høre hr. Lars Barfoed, om han vil delagtiggøre Folketinget i de planer, eller om han her vil benytte lejligheden til at sige, at man ikke har planer om at gribe ind i forhold til konflikretten.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Til hr. Ole Vagn Christensen, som spørger, hvordan vi nu kan sikre, at den uorganiserede arbejdsgiver ikke undergraver den organiserede arbejdsgiver. Jamen det er da så simpelt. Det er der ingen som helst risiko for. Så længe folk synes, det er nyttigt og rigtigt at være medlem af en fagforening, der kan beskytte deres interesser, er der ikke noget problem. Problemet opstår kun, hvis fagforeningerne ikke kan tiltrække og fastholde folks medlemskab; så kunne der være et problem. Men jeg tror, hr. Ole Vagn Christensen og jeg kan være helt enige om den vurdering, at selvfølgelig vil fagforeningerne også fortsat være attraktive at være medlem af for arbejdstagerne. Så der skulle vist ikke være nogen problemer dér.

Til hr. Bjarne Laustsen vil jeg sige tak, fordi hr. Bjarne Laustsen giver mig anledning til at gentage mig selv, for så kan jeg få slået helt fast, hvad jeg sagde i min indledende ordførertale. Hr. Bjarne Laustsen spørger: Hvorfor handler dette lovforslag kun om ét område og ikke om andre områder, må man forstå, hvor der også er nogle

eksklusivlignende aftaler? Det mener jeg sådan set at jeg redegjorde ret grundigt for i min indledende tale, men jeg skal gerne sige det en gang til.

Kl. 12.25

Det er der ikke noget lovforslag om, for det er ikke undersøgt til bunds endnu. Der foreligger en betænkning, hvor man siger: Her er ikke umiddelbart anledning til at gribe ind. Det har vi i regeringspartierne så alligevel vurderet skal undersøges nærmere, for vi stiller os ikke helt tilfreds med den konklusion, vi vil gerne være helt sikre på, at der ikke er grund til at gribe ind, og hvis den undersøgelse viser, at der er anledning til at gribe ind, så vil vi gøre det.

Så spørger hr. Bjarne Laustsen også: Er eksklusivaftaler ikke udtryk for fri forhandlingsret? Det gjorde jeg også en del ud af at sige i min ordførertale, men jeg vil gerne gentage det: Jo, det er det. Her mener vi imidlertid, at der er tvivlende grunde, nemlig hensynet til den personlige frihed og til foreningsfriheden til at gribe ind på trods af det, men det er helt sikkert et krydsfelt. Men den afvejning har været meget let for os at foretage.

Fru Pernille Falcon spørger: Er der planer om at afvæbne fagbevægelsen? Der vil jeg gerne berolige fru Pernille Falcon med, at det er der ikke. Jeg forstår, at det helt konkret skulle dreje sig om, hvorvidt der er planer om at gribe ind over for konfliktretten. Jeg vil gerne sige, at jeg mener, konfliktretten er helt afgørende for balancen på det danske arbejdsmarked. Det, at arbejdstagernes organisationer har ret til at konflikte mod virksomheder for at få overenskomster, er jo en helt afgørende del af balancen på arbejdsmarkedet, og derfor skal det fastholdes.

Det, der jo har været lidt tale om, har været, om man i nogle tilfælde er gået for vidt i retning af at konflikte over for virksomheder, som egentlig havde deres forhold i orden. Det forstår jeg at arbejdsmarkedets parter i øjeblikket drøfter om de kan finde en mindelig løsning på. Ellers kunne det være et hjørne, vi kunne se på, men det tror jeg ikke, der bliver anledning til; jeg tror, det er noget, arbejdsmarkedets parter selv finder ud af.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg vil gerne spørge hr. Lars Barfoed om meningen med den måde, det skal afskaffes på her, for beslutningsforslaget gik jo på en generel afskaffelse både for lønmodtagere og arbejdsgivere, og

det var det, Dansk Folkeparti støttede i sin tid sidste år – det er lang tid siden efterhånden – og vi har heller aldrig lagt skjul på, at det var det, vi støttede dengang.

Hvis det virkelig er regeringens hensigt, at det skal være en generel afskaffelse og det ikke er af ideologiske grunde – det virker, som om det er af ideologiske grunde, at det skal afskaffes for fagbevægelsen, men for arbejdsgiverne er det kun, hvis der skulle vise sig at være problemer – så lever det jo ikke op til det, der stod i beslutningsforslaget. Var det så ikke praktisk, hvis regeringen havde fremsat lovforslag om at afskaffe eksklusivaftalerne generelt på alle områder?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg kan forstå på svaret fra hr. Lars Barfoed, at selvjustitsen overhovedet ikke indgik i hans vurderinger, at arbejdsmarkedets parter faktisk har været vældig gode til at håndtere hele det danske arbejdsmarked, så man har haft ordnede løn- og arbejdsvilkår.

Jeg kunne forstå, at i hr. Lars Barfoeds tankegang er der ingen risiko ved, at man sådan set ikke har det nødvendige værnemiddel over for den uorganiserede arbejdsgiver.

Jeg vil bare gøre hr. Lars Barfoed opmærksom på, at vi jo har haft mange diskussioner her i Folketinget om sager, bl.a. har vi haft Ikadansagen, og jeg vil gerne sige her, at næsten uanset hvilke midler man tog i betragtning, så havde denne virksomhed, hvis ikke man havde haft eksklusivbestemmelsen, fået mulighed for at undergrave andre organiserede virksomheder. Og så kan hr. Lars Barfoed nok så flot sige her, at det ingen betydning har. Jo, det havde stor betydning for de mennesker i plastindustrien, som kunne risikere, at de via dårlige løn- og arbejdsforhold var blevet konkurreret ud; så havde de ingen frihed haft.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne bede hr. Lars Barfoed oplyse Folketinget om, hvad det er for nogle tvungende grunde, der har afstedkommet, at man var nødt til at fremsætte det her forslag og ikke ville vente og tage alle de andre emner med, der kunne være meget relevante, hvis man ønsker at afskaffe eksklusivbestemmelserne, som der netop står noget om i den samme betænkning. Hvad er det for nogle tvungende omstændigheder, hr. Lars

Barfoed taler om? Det kunne da være ret interessant at vide.

Kl. 12.30

Jeg spurgte også tidligere, om arbejdsgiverne har rådgivet De Konservative om, om den her sag var så vigtig, at man skulle foretage et indgreb i den fri forhandlingsret. Hvor har man fra, at det er så tvingende?

Jeg vil også gerne spørge den konservative ordfører, om vi kunne få et enkelt eksempel på en, som er blevet afskediget på baggrund af sagen her. Jeg kan forstå, det er en meget, meget vigtig sag for Det Konservative Folkeparti. Hvad er det for nogle problemer, der er omkring det forhold her, og som gør, at man er nødt til at stemme for det her, men ikke for alle de andre ting?

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Hr. Bent Bøgsted har jo ret i, at beslutningsforslaget gik på en generel afskaffelse af eksklusivbestemmelser, fordi der skal være foreningsfrihed overalt. Så siger hr. Bent Bøgsted, at vi tilsyneladende har den opfattelse, at arbejdsgiverne kun skal omfattes af de her regler, hvis der er problemer. Men sådan forholder det sig jo ikke. Det her lovforslag vedrører lige så vel arbejdsgiverens foreningsfrihed som arbejdstageres foreningsfrihed, så der er fuldstændig ens behandling af arbejdstagersiden og arbejdsgiversiden.

Det, hr. Bent Bøgsted snarere kunne pege på – og det er vel også det, hr. Bjarne Laustsen er inde på – er spørgsmålet om andre områder, f.eks. at man skal være medlem af Advokatsamfundet for at udøve virke som advokat. Det har egentlig ikke noget at gøre med en arbejdsgiver-arbejdstager-problematik. Men det ser vi jo på nu. Er der problemer dér, så må vi gøre noget ved det også.

Men grunden til – og det er så et svar til hr. Bjarne Laustsen – at vi ikke gør noget ved det nu, men tager fat på det her område, er, at på det her område er sagen klar; på de andre områder er sagen ikke klar endnu. Det vil f.eks., hvis det gælder advokater, også indebære ændringer af en helt anden lovgivning, nemlig retsplejeloven, så vi er ovre i et helt andet lovgivningsmæssigt felt dér, og derfor er det også helt logisk, at det er to forskellige lovforslag, det i givet fald kommer til at dreje sig om.

Må jeg sige til hr. Ole Vagn Christensen, som taler om, at der kan opstå dårlige løn- og arbejdsforhold i virksomheder, hvor arbejdsgiver-

ne ikke er organiserede: Jamen det vil da i endnu højere grad motivere medarbejderne i de pågældende virksomheder til så at melde sig ind i en fagforening, så jeg kan ikke se, at det her lovforslag giver noget som helst problem i den sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Jeg vil gerne høre hr. Lars Barfoed, om det lille hjørne af konfliktretten, man har tænkt sig at kaste sig over, er blokeret?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Hr. Lars Barfoed har da ret i, at det her lovforslag skulle have gået på, at det stod enhver lønmodtager og enhver arbejdsgiver frit for at melde sig ind i en forening eller undlade at melde sig ind i en forening, men jeg har læst det igen flere gange, og uanset hvad jeg gør, kan jeg altså ikke finde et eneste sted, hvor der står, at det står en arbejdsgiver frit for at melde sig ind i en forening eller at undlade at melde sig ind i en forening. Jeg kan ikke finde et eneste sted, det står.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Hr. Lars Barfoed har den naive forestilling, at en organisation uden kampmidler er i stand til at få ordnede forhold på arbejdsmarkedet. Det er jo faktisk det, de sager illustrerede, det er faktisk det, Ikadansagen illustrerer, at det ikke er muligt, uden at man sådan set kan sige, at her er der tale om, at hvis vi skal have en arbejdsgiver til at overholde det, så er det nødvendigt, at han indgår en eksklusivaftale, for ellers ville muligheden for at undergrave det organiserede arbejdsmarked være til stede.

Jeg vil gerne sige til hr. Lars Barfoed, at det ikke går at fjerne eksklusivaftalerne uden at sætte noget andet i stedet, for så kan man jo sige til sine medarbejdere: Hvis I vil have arbejde, hvis I vil sikre jer, at der er et arbejde til jer, så er I i den situation, at I skal arbejde under de løn- og arbejdsforhold, som jeg mener er rimelige, og ikke dem, som det organiserede arbejdsmarked mener er rimelige.

Kl. 12.35

Endvidere kunne man jo stille det spørgsmål: Kan folk, der er tilmeldt arbejdsformidlingen, tvinges til at arbejde for en sådan arbejdsgiver?

For så er han jo også sikker på, at han kan få den arbejdskraft, han har brug for.

Derfor åbnes der op for, at man kan undergrave det organiserede arbejdsmarked, hvis man ikke har eksklusivt aftaler som det sidste værn.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg bliver spurgt af fru Pernille Falcon, om det lille hjørne, vi vil »kaste os over«, er blokaderetten. Det er sjovt, jeg kan ikke erindre selv at have udtalt, at der er noget, vi vil kaste os over. Jeg mener tværtimod, jeg udtrykte mig meget forsigtigt omkring denne her problemstilling og sagde, at vi sådan set ikke havde til hensigt at gribe ind, men at der var det her lille hjørne, som vi forventede at arbejdsmarkedets parter selv ville være i stand til at løse.

Vi har ikke nogen planer om generelt – for nu at bruge fru Pernille Falcons udtryk – at kaste os over blokaderetten. Det er jo en del af de kampmidler, man har på arbejdsmarkedet, og det skal da fortsat bestå som en mulighed for fagforeningerne.

Det, vi har set et problem i, er, hvis man bruger blokadevåbenet over for virksomheder, hvis forhold egentlig er i orden, blot fordi man er utilfreds med, at medarbejderne på den virksomhed altså har valgt at organisere sig i en anden forening, end den man selv står for. Det kan give nogle problemer. Men lad os se, om ikke arbejdsmarkedets parter selv får talt sig til rette om at anvende blokaderetten med den lille tilbageholdenhed, som man måske nok kunne ønske sig.

Der kan jeg så naturligt fortsætte til hr. Ole Vagn Christensen, som stadig væk er bekymret, på trods af at jeg har forsøgt – men åbenbart forgæves – at fjerne hr. Ole Vagn Christensens bekymring for, at de uorganiserede arbejdsgivere vil kunne bruge det her lovforslag som et løft til at skabe dårlige arbejdsvilkår for medarbejderne.

Der vil jeg godt sige stadig væk, at medarbejderne jo bare kan melde sig ind i deres fagforening, og at fagforeningerne og fagbevægelsen jo har de kampskridt til rådighed over for virksomheder, som ikke indgår overenskomster, og hvor der ikke er fornuftige arbejdsvilkår, som de hele tiden har haft. Det ændrer dette lovforslag jo intet ved, og derfor er der ikke skygge af grund til at være bekymret på det område.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så er der to korte bemærkninger mere: Den sidste korte bemærkning til fru Pernille Falcon og derefter hr. Jan Petersen.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Jeg vil bare godt høre, om det skal forstås derhen, at man har tænkt sig at forbyde blokader, hvis det er sådan, at der er en anden fagforening, der har organiseret området, uanset hvor lille den er, hvor lille et område det er, og hvor ringe vilkår mennesker bliver budt på den arbejdsplads. Bare det, at de er organiserede i en eller anden form for fagforening, så vil man forbyde blokader i den sammenhæng – er det det, man siger til?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg forstår på hr. Lars Barfoed, at der kommer andre indgreb også, det er bare sådan, at vi skal have dem i salamiform, efterhånden som regeringens bliver færdig.

Det får mig til sådan lidt mere overordnet at bede hr. Lars Barfoed om at forholde sig til et lille arrangement, som jeg tror eksisterer adskillige steder i dronningeriget: Hvis nu man er medlem af en andelsboligforening, fordi man bor i en andelsboligforening – det er jo vitalt, at man har et sted at bo – så kunne det være spændende, om man fik frit valg af rottefænger eller frit valg af skorstensfejer, men det kan ikke lade sig gøre, fordi man er medlem af en forening, der har indgået en aftale med en bestemt skorstensfejer. Det er jo nødvendigt at få klaret sin skorsten, og er der rotter, er det også vigtigt, at der kommer en og fjerner dem.

Kl. 12.40

Hvad synes hr. Lars Barfoed om et sådant arrangement, hvor en forening pålægger sine medlemmer for det første at være medlem og derefter også pålægger dem en bestemt adfærd?

Ifald hr. Lars Barfoed synes, det ikke har nogen sammenhæng med arbejdsmarkedet, så vil han være en af de få.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Til fru Pernille Falcon, der spørger, hvad der helt præcist sigtes på med hensyn til indgreb i forhold til blokaderetten, må jeg sige, som jeg hele tiden har sagt, at umiddelbart har vi ingen planer om at gribe ind. Arbejdsmarkedets parter

diskuterer det her forhold, og der er ikke nogen konkrete planer om at gribe ind. Jeg tror ikke, det bliver nødvendigt at gribe ind; jeg vil bare ikke stå her og udelukke det fuldstændigt, hvis det viser sig, at de drøftelser mellem arbejdsmarkedets parter ikke fører til noget. Men mere præcist kan jeg ikke sige det.

Så glemte jeg før at svare hr. Bent Bøgsted, som spurgte til arbejdsgivernes foreningsfrihed, og jeg må sige, at den er sikret ved § 4 c, stk. 2, i lovforslaget, hvor der netop står, at man ikke kan forpligte en lønmodtager til udelukkende at være beskæftiget hos en arbejdsgiver, der er medlem af en forening eller en bestemt forening. Det kombineret med loven om foreningsfrihed, der allerede er gældende, betyder, at man ikke har nogen som helst problemer i forhold til arbejdsgiverne. Der er fuldstændig foreningsfrihed, for så vidt angår arbejdsgivere.

Til sidst til hr. Jan Petersen, som rejser nogle interessante problemstillinger angående rottefængere og skorstensfejere: Vi har forsøgt at overveje mange forskellige problemstillinger i relation til det her lovforslag, men jeg må tilstå, at vi ikke på forhånd er gået i detaljer med andelsboligforeningers aftaler med rottefængere. Men jeg synes, at hr. Jan Petersen skulle stille spørgsmål om det under udvalgsbehandlingen. Det kunne da være interessant. Men helt ærligt: Andelsboligforeningers aftaler med dem, som skal servicere ejendommen, synes jeg slet ikke har nogen relevans i forhold til det, vi drøfter her, nemlig om man kan tvinge enkeltpersoner til at være medlem af en bestemt forening for at få et bestemt arbejde.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Det affødte to bemærkninger: Først hr. Ole Sohn og så hr. Bent Bøgsted.

(Kort bemærkning.)

Ole Sohn (SF):

Jeg forstår nu slet ikke hr. Lars Barfoeds afvisning af hr. Jan Petersens spørgsmål, for det er da yderst relevant; det er jo et spørgsmål om indgriben i den enkeltes frihed til at vælge, om man vil være medlem af en andelsboligforening eller ikke vil, om man har frihed til at vælge, hvilken rottefænger man vil have, om man vil have en anden, og skorstensfejer og vice versa. Det er da bestemt i forhold til de borgerlige partiers argumentation et yderst relevant spørgsmål, så jeg håber da, der bliver svaret lidt mere seriøst på,

om der skal være en forskel på eksklusivbestemmelser i den ene eller anden sammenhæng.

Det, der kaldte mig herop, var nu det spørgsmål, som fru Pernille Falcon stillede, om regeringen havde nogle aktuelle planer om at gribe ind i blokaderetten. Regeringen må have gjort sig nogle overvejelser, hvis det nu viser sig, at LO og Dansk Arbejdsgiverforening siger: Jamen vi finder status quo på arbejdsmarkedet omkring konflikttretten i orden; det bygger på en århundredgammel tradition, som er i fin balance, og hvis man piller et lille strå ud af balancen, så tilter det. Så må Det Konservative Folkeparti jo have gjort op med sig selv: Hvis udvalgsarbejdet ender med status quo, vil regeringen så fremsætte et lovforslag om indgriben over for blokaderetten?

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så er det den sidste korte bemærkning til hr. Bent Bøgsted.

(Kort bemærkning.)

Bent Bøgsted (DF):

Ja, det er jo meget godt, vil jeg gerne sige til hr. Lars Barfoed; den paragraf går jo på, at en arbejdsgiver ikke kan nægte at ansætte en eller lade være med at ansætte en, uanset om arbejdsgiveren er med i en forening eller ikke er i en forening. Det har jo ikke noget at gøre med, om en arbejdsgiver har ret til at melde sig ind i en forening eller undlade at melde sig ind i en forening. De to ting hænger ikke rigtigt sammen. Det har ikke noget med arbejdsgiveren at gøre; det går udelukkende på lønmodtagere: at en arbejdsgiver ikke kan nægte at ansætte en lønmodtager.

(Kort bemærkning.)

Jan Petersen (S):

Det er jo lige præcis det, der er problemet, vil jeg gerne sige til hr. Lars Barfoed, at regeringen faktisk ikke har dyrket detaljerne på alle de områder, hvor man rent logisk kan sammenligne det her indgreb med, hvad der foregår andre steder.

Det er ikke noget dumt eksempel, at hvis nu du flytter ind i en andelsboligforening, så ved du, der er bestemte præmisser, der gælder, men en dag finder du ud af: Jeg vil ikke være med på de præmisser; jeg vil have en anden skorstensfejer. Det er logisk præcis det samme som det, der foregår på en arbejdsplads. Der er en forening, der har indgået en aftale med en anden part. De har gjort det frivilligt, de har afgjort det i fælles-

skab, og det har de lov til. Så er det, hr. Lars Barfoed i og for sig blot skal overføre ræsonnementet til en arbejdsplads: Her er der en forening; den har tilfældigvis en række medlemmer på den samme arbejdsplads; man har lavet en aftale fuldstændig frivilligt, og så kommer hr. Lars Barfoed og vil gribe ind i det forhold, men ikke når det drejer sig om frit valg af skorstensfejer.

Kl. 12.45

Det kan godt være, det virker en smule latterligt, men der er faktisk en meget logisk sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Først til hr. Bent Bøgsted: Jo, § 4 C, stk. 2, har i allerhøjeste grad noget at gøre med arbejdsgiverens frihed. Den vedrører nemlig det eneste problem, der kan identificeres i dag, for så vidt angår arbejdsgiverens retstilstand, nemlig at der er overenskomster, hvor det er sådan, at for at få ansat medlemmer af et bestemt forbund skal man være medlem af den arbejdsgiverforening, der har indgået overenskomst med det pågældende forbund. Det er en begrænsning i foreningsfriheden for arbejdsgivere, det er den eneste begrænsning, man kan identificere i dag, og den bliver nu ophævet med § 4 C, stk. 2.

Hr. Ole Sohn spørger: Hvad nu hvis LO og DA ikke ønsker indgreb, for så vidt angår blokeret retten? Ja, så må vi jo se på det. Vi har ikke nogen planer her og nu om indgreb, men vi må jo se på det, hvis det er sådan, at de når frem til, at tingene er, som de skal være. Så kan det jo være, vi er enige med dem, men det kan jeg jo ikke sige nu. Vi må se på grundlaget på det tidspunkt, men vi har altså ikke nogen planer om at gribe ind på området. Jeg vil bare ikke udelukke, at det kan blive tilfældet.

Så er både hr. Ole Sohn og hr. Jan Petersen, sådan som jeg forstår det, stærkt bekymrede ved tanken om, at andelsboligforeninger indgår aftaler med rottefængere og skorstensfejere på foreningens medlemmers vegne. Jeg synes, man må stille nogle spørgsmål om det under udvalgsbehandlingen. Jeg tror, det har lidt at gøre med ejerstrukturen i andelsboligforeninger, for så vidt angår ejendommen – hvem der ejer ejendommen, og hvem der kan indgå aftaler om vedligeholdelse og servicering af den pågældende ejendom. Men lad os endelig få den problemstilling undersøgt til bunds under udvalgsarbejdet, så vi ikke uden grund tvinger nogen til at anvende en bestemt rottefænger. Jeg synes be-

stemt, det er et meget interessant og relevant spørgsmål, hr. Jan Petersen der har bragt op, og det må vi sandelig få undersøgt helt til bunds.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg har noteret mig, at stort set alle partier i Folketinget går ind for den frie forhandlingsret, og derfor burde det jo være en smal sag at få ordnet også forholdene her i Folketinget, så vi også om fredagen kunne få en spisepause. Det står nok ikke lige til at ændre i dag, men det burde være et rimeligt krav, og det er jo sådan set det samme, som vi taler om her: at der er ordnede forhold på arbejdspladsen.

Jeg fik aldrig et svar fra hr. Lars Barfoed på, hvilke arbejdsgiverforeninger der har presset Det Konservative Folkeparti og regeringen til at tage fat på dette spørgsmål og sige, at det er vigtigt, at der på lige nøjagtig dette område kommer et indgreb mod den frie forhandlingsret. Vi har jo høringssvarene, og her er det jo ret let at se, hvordan man udtaler sig. Jeg går ud fra, at det hverken kan være Dansk Arbejdsgiverforening eller Dansk Industri, der har sagt, at de synes, det er en god idé at lave et indgreb i den frie forhandlingsret.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Hr. Bjarne Laustsen stiller det ledende spørgsmål: Hvilke arbejdsgiverforeninger har bedt os om at fremsætte dette forslag? Det er der mig bekendt ingen arbejdsgiverforeninger der har bedt os om. Dette lovforslag er fremsat helt uden hjælp fra arbejdsgiverforeninger, og det har, som jeg sagde indledningsvis, været en politisk målsætning for Det Konservative Folkeparti gennem mange, mange år.

Må jeg så sige til hr. Bjarne Laustsen, som er lidt utilfreds med arbejdsvilkårene her i Folketinget, for så vidt angår frokost, at betjenten netop har oplyst mig om, at der er sandwich udenfor.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så går vi over til ordførerrækken igen. Hr. Ole Sohn.

Ole Sohn (SF):

Der er det at sige om eksklusivaftaler, at det udelukkende er et spørgsmål om frivillige aftaler, som sætter rammerne for frivillige ansættelsesforhold. Ingen kan derfor i det danske rets-

samfund påtvinge nogen en eksklusivbestemmelse, og det er der otte forklaringer på.

Kl. 12.50

For det første: Alle eksklusivaftaler er indgået frivilligt som en del af en overenskomst, der kræver to parters underskrifter.

For det andet: Overenskomster om eksklusivbestemmelser kan ændres og ophæves. Det er et spørgsmål om forhandling og pris – hvad man vil give for at få en eksklusivbestemmelse, og hvad man vil give for at få den væk – og det er en frivillig aftale.

For det tredje: Eksklusivaftaler er udformet således, at allerede ansatte ikke kan tvinges til at melde sig ind i et forbund, de ikke er medlem af. Eksklusivaftaler vedrører alene fremtidige ansættelser, og dermed er det en frivillig sag, om man vil arbejde et sted, hvor man ifølge overenskomstmæssige bestemmelser skal være organiseret i en bestemt faglig organisation.

For det fjerde: Når man ansættes under en overenskomst, der indeholder en eksklusivbestemmelse, har man krav på som i alle andre sammenhænge at få et ansættelsesbrev, hvoraf ansættelsesvilkårene fremgår. Det vil sige, at forud for ansættelsen kender man betingelserne.

For det femte: I dag er der ca. 200.000 på arbejdsmarkedet, som arbejder under eksklusivbestemmelser, mens 2,5 millioner ikke gør det. Det vil sige, at der er rige muligheder for at vælge arbejdspladser, hvor man kan få opfyldt sine behov, og jeg vil nok sige, at de, der har de allerstørste problemer på det danske arbejdsmarked, er de mange hundrede tusinde, som helt er udelukket fra overhovedet at få et arbejde, men er henvist til arbejdsløshedsdagpenge.

For det sjette: Skulle der ske det, at man blev ansat på en virksomhed, uden at man kan få et ansættelsesbrev, og uden at man er gjort bekendt med eksklusivbestemmelserne, og man efterfølgende får et problem hermed, vil den person, som ikke ønsker at indgå i en faglig organisation og derfor bliver afskediget, få en erstatning for uberettiget afskedigelse. Det er et ansvar, arbejdsgiveren står med.

For det syvende: Ifølge dansk retspraksis kan en lønmodtager i dag ikke tvinges ind under en eksklusivaftale, hvis den ikke eksisterer på arbejdspladsen, når vedkommende bliver ansat.

For det ottende: Højesteret har faktisk fastslået, at af de syv forannævnte grunde er eksklusivbestemmelser med til at sikre aftalefriheden på det danske arbejdsmarked, og derfor er eks-

klusivbestemmelserne ikke i konflikt med konventioner om menneskerettigheder.

Det er i al sin enkelthed det, der er tale om, når vi taler eksklusivbestemmelser.

Når SF skal tage stilling, gør vi det ud fra friheden til at indgå aftaler på arbejdsmarkedet og friheden til at vælge, hvor man vil arbejde, og vi gør det også ud fra princippet om, at vi ønsker mindre stat og mere samfund. Vi troede faktisk også, at det er en liberal holdning, men jeg kan forstå, at Venstre og De Konservative går ind for mere stat.

Det sidste, jeg vil sige, er angående spørgsmålet om, hvad der sker i forbindelse med udvidelsen af EU. Her betyder eksklusivbestemmelserne faktisk temmelig meget. Det gør de allerede i dag, når det gælder om at sikre et velordnet og reguleret arbejdsmarked, men det er klart, at når man kommer i en situation, hvor arbejdsmarkedet kan tiltrække arbejdskraft, som ikke er vant til at arbejde under samme organiserede forhold, vil der være mulighed for, at svage sjæle blandt arbejdsgiverne, som allerede i dag udnytter utrolig megen arbejdskraft illegalt, også vil forsøge at udnytte arbejdskraften legalt til løntrykkeri.

Derfor er det vigtigt, at det er et reguleret arbejdsmarked – ikke alene af hensyn til den enkelte faglige organisation og den enkelte arbejdsgiver, men også af hensyn til den enkelte lønmodtager er det i alles interesse, at der er et reguleret arbejdsmarked, og at pladuglerne blandt arbejdsgiverne på det danske arbejdsmarked kan blive overbevist om, at det er vigtigt, at der er nogle overenskomstmæssige bestemmelser, og at det kan være nødvendigt, at de også indeholder en eksklusivbestemmelse.

Af disse meget frihedsorienterede grunde kan vi ikke støtte det af regeringen fremsatte lovforslag. Vi mener faktisk, at det fører til mere stat og mindre samfund, og det er ikke i overensstemmelse med SF's politik.

(Kort bemærkning)

Lars Barfoed (KF):

Jeg kunne forstå, at hr. Ole Sohn sådan set synes, det er i orden, at man har en eksklusivbestemmelse, når det er sådan, at virksomheden ved ansættelsen skal oplyse: Her har vi eksklusivbestemmelser, så du skal altså være medlem af en bestemt forening for at arbejde her. Hvis man ved det på forhånd, er det sådan set i orden.

Kl. 12.55

Jeg går ud fra, vi kan blive enige om, at når man siger, at de, som er medlemmer af den pågældende forening, kan arbejde her, men andre kan ikke, er det en diskrimination af dem, som ikke er medlemmer af foreningen. De må ikke arbejde det pågældende sted, de bliver diskrimineret, men hr. Ole Sohn synes altså, det er en legal diskrimination, når bare man ved det på forhånd.

Så vil jeg gerne spørge hr. Ole Sohn: Er det et princip, som hr. Ole Sohn mener også kunne anvendes på andre områder, f.eks. over for gravide? Hvis arbejdsgiveren bare på forhånd har meddelt, at man ikke kan have gravide på virksomheden, er det så i orden, at hvis man bliver gravid, må man sige: Jamen så kan jeg ikke arbejde her, for det vidste jeg på forhånd.

Jeg kunne nævne andre områder, og kan hr. Ole Sohn ikke se, at argumentationen ikke holder, når der findes sådanne eksempler? Selvfølgelig vil det ikke være rimeligt over for gravide eller folk af en bestemt race eller andet, som har fået at vide på forhånd, at her kan vi ikke have sådan nogle som jer. Hvis man diskriminerer folk, fordi de ikke er medlem af en bestemt forening, synes jeg, hr. Ole Sohn burde give mig ret i, at det ikke er rimeligt, for det er en knægtelse af den personlige frihed.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Hr. Ole Sohn kaldte dem, der ville stå uden for en fagforening, for platugler, og hr. Ole Sohn argumenterede for, at der var noget, der hed frivillige eksklusivaftaler.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge SF's ordfører: Hvad med Hans Henrik Jensen, der var ansat i firmaet Novodan og blev afskediget af Novodan i 1996? Der står direkte i afskedigelsen, at han ikke var medlem af en fagforening, og derfor må man dags dato meddele ham opsigelse med fratræden torsdag den 14. marts 1996. Han blev ikke tilkendt nogen erstatning af Vestre Landsret. Landsretten henviste til, at der manglede lovgivningsmæssigt grundlag, men det er jo det lovgivningsgrundlag, vi tilvejebringer i dag. Var Hans Henrik Jensen omfattet af en frivillig eksklusivaftale?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Til hr. Flemming Oppfeldt vil jeg sige to ting.

Ét: Jeg kender ikke den konkrete sag, men jeg kunne forstå, at den var fra 1996. Det, jeg referere-

rede til i mine otte punkter i ordførertalen, er i overensstemmelse med den dom, som blev afsagt i Højesteret i 1999, der har skitseret frivilligheden i indgåelse af eksklusivaftaler, og som gør, at danske overenskomster også på dette punkt er i overensstemmelse med menneskerettighedskonventionen.

Det andet er spørgsmålet om platugler. Jeg har bestemt ikke på noget tidspunkt omtalt nogen, der ikke ønsker at være i fagforening, som platugler. Jeg brugte det som et eksempel på arbejdsgivere, som bevidst forsøger at udnytte folk til løntrykkeri, sådan som det desværre sker i stort og stigende omfang i dag med illegal arbejdskraft fra de østeuropæiske lande. Det kalder jeg platugleri, for det er at ødelægge forholdene for de organiserede virksomheder og for de regulære arbejdsgivere, som ønsker at have et ordentligt arbejdsmarked. Det er to forskellige ting.

Til hr. Lars Barfoed vil jeg sige, at hr. Lars Barfoed har lidt svært ved det med æbler og pærer. Foreningsfrihed og åbenlys diskrimination af gravide er usammenlignelige størrelser. Foreningsfriheden går på, at man skal kende sine forhold på nøjagtig sammen måde som i det eksempel, hr. Jan Petersen nævnte tidligere. Hvis man køber en lejlighed i en andelsboligforening, kender man betingelsen: man skal være medlem, og ingen kan forestille sig det modsatte. Søger man arbejde på en arbejdsplads, hvor en forening har skaffet nogle goder, er det vel også rimeligt nok, at man bidrager til, at den forening, som har skaffet goderne, også har mulighed for at vedligeholde goderne. Det er jo simpel logik, og derfor forstår jeg ikke helt sammenligningen mellem æbler og pærer.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg forstår på SF's definition af de frivillige eksklusivaftaler, at det nærmest er sådan, at når systemet samarbejder, når fagforeningen laver en aftale, og når arbejdsgiveren laver en aftale, er det ikke et spørgsmål om den enkeltes rettigheder. Men når SF fremhæver, at det er et system, man godt kan leve med, vil jeg spørge for lige at få testet det: Er det noget, SF kunne tænke sig at udbrede til statens område? Hvis det er så godt, kunne alle lønmodtagere jo lige så godt være omfattet af det, og er det noget, SF vil have udbredt til statens område?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg tror simpelt hen ikke, hr. Flemming Oppfeldt hører ordentligt efter.

Jeg går faktisk ind for frivillighed og ind for, at arbejdsmarkedet organiserer sig ud fra nogle frivillighedsprincipper, når man indgår overenskomster. Det tilkommer ikke mig som lovgiver at sige, om der skal være eksklusivbestemmelser på dette eller hint område. Det skal de to parter på arbejdsmarkedet afgøre, og det er den måde, hele det danske arbejdsmarked er blevet bygget op på gennem mere end 100 år, så hvorfor skulle vi dog begynde at gribe ind i det? Fra SF's side har vi altid været principielt imod at gribe ind i frivilligt indgåede aftaler på det danske arbejdsmarked.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Hr. Ole Sohn prøver at gøre det til noget lidt uskyldigt ved at sige, at det jo bare er et spørgsmål om, at man skal være medlem af en forening, der sørger for fornuftige arbejdsforhold.

Er det ikke sådan, at en hel del fagforeninger faktisk driver politisk virksomhed, giver udtryk for politiske synspunkter og også giver udtryk for, at man er tilhænger af bestemte politiske partier? Andre fagforeninger giver udtryk for andre synspunkter, og er det så dybest set ikke urimeligt, at man skal være tvunget til at være medlem af en forening, som varetager bestemte politiske synspunkter ud over den rene interessevaretagelse?

Er det ikke også urimeligt, at en medarbejder kan sige: Jamen jeg vil hellere være medlem af en anden fagforening, hvis synspunkter er mere i overensstemmelse med mine – det kunne f.eks. være Den Kristelige Fagforening i stedet for SiD – men så bliver vedkommende fyret, fordi han skal være medlem af SiD, som har nogle bestemte politiske synspunkter, han er uenig i? Er det ikke urimeligt og diskriminerende og fuldstændig i strid med grundlæggende politiske frihedsrettigheder?

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Hr. Ole Sohn fra SF trækker sig nu lidt tilbage i debatten og siger, at SF's ordførere og lovgivere ikke vil blande sig i arbejdsmarkedets forhold.

Jeg vil godt spørge SF's ordfører: Har SF hovedet ikke nogen interesse i at beskytte den lille mand, den lille kone, den enkelte, der øn-

sker at benytte sig af en frihedsrettighed til at stå uden for det system af frivillige aftaler, der er blevet indgået mellem nogle overordnede parter? Hvad vil SF gøre for den lille lønmodtager, der vil gå enegang, fordi vedkommende har en interesse i det?

(Kort bemærkning).

Freddy Dam (V):

Det ligger fast, at på det offentlige arbejdsmarked er eksklusivaftaler udtryk for en usaglig forskelsbehandling, og jeg vil godt bede SF's ordfører forklare mig, hvorfor eksklusivaftaler på det private arbejdsmarked ikke skulle være udtryk for usaglig forskelsbehandling.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg mener principielt ikke, at fagforeningsforhold er et spørgsmål om usaglige hensyn, må jeg sige til hr. Freddy Dam, og derfor er jeg ikke enig i konklusionen om det offentlige arbejdsmarked. Jeg har den opfattelse, at det er de faglige organisationer og arbejdsgivere – altså stat, amt og kommune – der indgår aftaler, og den måde, de organiserer sig på, er deres eget valg. Det er min opfattelse.

Til hr. Flemming Oppfeldt, som taler om at støtte den lille mand: Jamen det er sådan set rent faktisk det, jeg forsøger at give udtryk for. Jeg mener, det er i den lille mands interesse og specielt i de ikkefaglærte gruppers og de lavtlønnede gruppers interesse, at vi har et ordentligt og velreguleret arbejdsmarked.

Hvilke områder er det, der i dag præges af illegalt løntrykkeri? Det er landbrug, det er gartneri, det er bygge- og anlægsbranchen, og det er hotel- og restaurationsbranchen. Det er alle de steder, der er dårlige lønninger, så det er i den lille mands interesse, at vi har et ordentligt og velreguleret arbejdsmarked, herunder frivillighed til at indgå faglige overenskomster.

Til hr. Lars Barfoed vil jeg sige: Man kan ikke blive fyret på grund af et fagforeningsskifte. Vedkommende, der er blevet ansat, kender betingelserne for ansættelsesforholdet, og hvis man ikke ønsker at arbejde under de anviste vilkår, lader man sig ikke ansætte, og skifter man holdning undervejs, finder man et andet arbejde på nøjagtig samme måde, som hvis man ikke synes, lønnen er i orden, og hvis man ikke synes arbejdsmiljøet er i orden. Så siger man: Så finder jeg et andet arbejde.

Til det første, hr. Lars Barfoed spurgte om angående politiske synspunkter og partier, vil jeg sige: Alle interesseorganisationer har efter min opfattelse pligt til at blande sig i den politiske debat for at varetage medlemmernes interesser. Det kan være Dansk Industri, eller det kan være SiD, som skal sørge for at varetage deres medlemmers interesser og udtrykke politiske synspunkter. Men jeg er indædt imod tvangsudskrevne kontingenter til politiske partier, også hvad angår faglige organisationer. Den holdning og det synspunkt har jeg forfægtet, siden jeg blev fagforeningsformand i 1977, og det fortsætter jeg med.

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Ole Sohn i, at alle foreninger har ret til at udtrykke politiske synspunkter. Mit standpunkt er bare, at så må det også være frivilligt, om man vil være medlem af foreningen.

Hvis det virkelig er sådan, at de synspunkter, foreningen giver udtryk for, er helt i strid med de synspunkter, man selv har, må det da være lovligt og tilladt at sige: Nu melder jeg mig ud af foreningen, for den har altså nogle synspunkter, jeg ikke kan stå inde for. Jeg melder mig ind i en anden forening, hvis synspunkter jeg bedre kan stå inde for. Er hr. Ole Sohn virkelig ikke enig med mig i det?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Nej, det er jeg simpelt hen ikke enig med hr. Lars Barfoed i.

Vi har haft mange eksempler, og det svarer til, at er man uenig med sin andelsboligforening, kan man ikke melde sig ud af den. Jeg tror, hr. Jan Petersen startede med at nævne en boldklub, og når man går ind i en forening, er det på nogle betingelser, og dem må man altså acceptere. Sådan er livet jo.

Hvis man på arbejdsmarkedet søger et job, hvor man kender betingelserne, inden man søger, og siger ja til det, er der jo ikke nogen problemer. Kan man ikke lide de betingelser, der er stillet op angående lønforhold, arbejdsmiljøforhold og ansættelsesforhold, finder man et andet arbejde. Det er jo den frihed, den valgmulighed, man har. Det har hr. Lars Barfoed, det har vi alle sammen, og derfor er det da et udtryk for frihed.

Man kender betingelserne. Der er overhovedet intet, der er skjult, det er frivilligt indgåede

aftaler, der er kendt af begge parter og af den enkelte person, og som af den danske Højesteret er stadfæstet som værende i overensstemmelse med internationale menneskerettighedskonventioner. Anderledes og bedre kan det vel ikke være.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så ser det ud til, at vi går tilbage til ordførerrækken. Hr. Anders Samuelson som ordfører.

Anders Samuelson (RV):

Et kernepunkt i diskussionen i dag har været, hvor stor betydning eksklusivaftalerne har på det danske arbejdsmarked. Det er så heldigt, at jeg har fundet svaret på det spørgsmål, så det vil jeg læse op. Det står her på mit papir:

»Når nu spørgsmålet er bragt frem, så kan jeg da oplyse, at eksklusivbestemmelserne ingen nævneværdig rolle spiller på det danske arbejdsmarked.«

Det er Max Bæhring, formand for Dansk Metal, som har skrevet dette i Berlingske Tidende, og jeg synes, det måske kunne bringe lidt perspektiv ind i diskussionen.

Det har lydt som om, at når man ophæver muligheden for at lave eksklusivaftaler, falder hele det danske arbejdsmarked til jorden, og om ikke andet sker der i hvert fald ifølge Dansk Folkeparti det, at vi bliver invaderet af horder sydfra. Men det er der i hvert fald ikke meget der tyder på ifølge Max Bæhrings udtalelse.

Det Radikale Venstre er principielt positivt indstillet over for forslaget her, men vi har et par spørgsmål, som vi godt vil have svar på fra beskæftigelsesministeren, hvis det kunne lade sig gøre.

For det første ser vi meget gerne, ligesom andre partier har efterlyst i dag, at der er en sammenhæng, når der er tale om eksklusivbestemmelserne inden for de liberale erhverv. Vi har behov for at få en melding fra regeringen. Jeg efterlyste den tidligere over for ordføreren, men ordføreren kunne ikke give den, så derfor spørger jeg nu ministeren:

For det første: Er det sådan, at regeringen kan afgive et løfte om, at der kommer noget angående de liberale erhverv? Og er det også sådan, at vi kan få et bud på, hvornår der kommer noget? Er det sandsynligt, at Folketinget kan få noget at tage stilling til her i år 2003? Det er den ene del.

Den anden del er den, synes vi i Det Radikale Venstre, forholdsvis utiltalende kobling til Øst-udvidelsen. Her vil vi også gerne have redegjort

for regeringens principielle holdning til forsøget på at tage Østudvidelsen som en form for gidsel i de diskussioner, vi har haft hele dagen i dag. Hvad er regeringens holdning? Er man villig til at kaste sig ud i en 7-års-regel som forlangt af Dansk Folkeparti?

Kl. 13.10

I Det Radikale Venstre tror vi grundlæggende på og er overbevist om, at de faglige organisationer gør et fremragende stykke arbejde, som i sig selv er et argument for at være medlem af faglige organisationer. Derfor mener vi faktisk, det er unødvendigt – ja, for gammeldags simpelt hen – at have den type eksklusivbestemmelser, som på nogle områder nærmest minder lidt om det, vi kender fra rockerverdenen, altså dummebøder: Hvis du ikke gør sådan, som vi siger, dunker vi dig oven i hovedet. Rent fysisk gør man det tilsyneladende i rockerverdenen. Her er det lidt mere indirekte, man rammer folk på deres brød, men i den sidste ende kan det også have fysiske konsekvenser, og det er ikke særlig tiltalende.

Jeg tror faktisk, at fagforeningerne og fagbevægelsen ville stå stærkere ved at komme fri af denne evige mistænksomhed: Er folk medlem frivilligt, eller er de det, fordi de er tvunget ind i det? Ikke mindst når man tager Max Bæhrings synspunkter om, hvor lidt eksklusivaftalerne reelt betyder, i betragtning.

Vi går stærkt ind for den personlige frihed i Det Radikale Venstre. Vi anerkender, at arbejdsmarkedets parter har en aftalefrihed, men vi mener også, det er vigtigt at holde den op imod nogle grundlæggende frihedsprincipper, og derfor tager vi det synspunkt i dag, at vi principielt er positivt indstillet over for forslaget.

Så er der nogle, der kunne sige: Jamen der er blevet fremsat lignende forslag tidligere, da I sad i regering, og hvad gjorde i dengang? Dengang havde I ikke den samme indgang til det. Jo, principielt har vi haft den samme indgang, men vi har også erkendt, som jeg netop også påpegede tidligere i dag, at når man sidder i en regering, skal man bøje sig mod hinanden, og det har vi også gjort. Men i den situation, hvor man ikke længere er i regering, har man en mulighed for i højere grad at tone rent flag og sige, at det og det står vi for. Det gør vi på dette område, og Socialdemokratiet, vores tidligere og forhåbentlig fremtidige samarbejdspartner, har gjort det på andre områder, f.eks. ved at indgå et folkeskoleforlig med regeringen. Det er altså vores indgangsvinkel.

Det mest paradoksale i det spil, vi i et eller andet omfang har været vidne til i dag, men også tidligere, må siges at være Dansk Folkepartis rolle. Vi har, jf. Max Bæhring-citatet, men også jf. det, hr. Kristian Thulesen Dahl har sagt tidligere i dag her fra trerestolen, kunnet konstaterer, at eksklusivaftaler i sig selv ikke vil være en bremse for den masseindvandring, som Dansk Folkeparti forsøger at true befolkningen med, og når det er udgangspunktet, må man spørge: Kan det være rigtigt, at den lille bremsevirkning, eksklusivaftalerne kunne have, skal veje tungere end nogle så fundamentale og grundlæggende frihedsrettigheder som f.eks., at det er frivilligt at være medlem af en forening, hvis man ønsker det? Det er det spørgsmål, som Dansk Folkeparti har været ude af stand til at svare på tidligere på dagen, og jeg tror heller ikke, at Dansk Folkeparti nogen sinde bliver i stand til at svare på spørgsmålet. Men jeg håber, jeg kan få nogle konkrete svar fra ministeren på de spørgsmål, som jeg stillede i starten af min tale.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg må nok erkende, at der er lidt skyklapper på hos hr. Anders Samuelsen, som snakker om syd, mens vi kigger mod øst, men det er så, hvad det er:

Det er ikke Dansk Folkeparti, der har lavet undersøgelsen om, at der er mange, som vil komme til Danmark og arbejde. Det er andre, der har lavet de undersøgelser, og vi føler altså ikke, det er så vanvittigt at binde tingene sammen.

Hr. Anders Samuelsen var inde på, at Max Bæhring har sagt, at det er ret betydningsløst med eksklusivaftaler på det danske arbejdsmarked, og så må det jo også være ret betydningsløst, om de i det hele taget er der, hvis det er det, hr. Anders Samuelsen lægger i det. Men Dansk Folkeparti vil hellere tilgodese de 300.000 arbejdsløse, vi faktisk har i Danmark, godt og vel endda. Når vi tager alle med, både indvandrere, kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere, har vi godt og vel 300.000.

Vi vil hellere tilgodese dem og se, om vi kan få dem i arbejde, end uden videre lukke op for Østeuropa fra dag et, for det er de dårligst uddannede, der bliver trykket med indvandringen fra Østeuropa, og det er derfor her, vi skal slå bremsen i for at kunne styre det. Det er jo ikke Max Bæhrings metalfolk, der umiddelbart bliver

trykket, så han kan jo sagtens komme med den udtalelse.

Kl. 13.15

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Nu er det jo ikke nogen ny tankegang, Det Radikale Venstre kommer med her, for hvis vi tænker tilbage, har der jo før været forslag om at afskaffe eksklusivaftaler og erstatte dem med tvang, vold og gift, så der blev noget mere lovgivning.

Det er da rigtigt, som hr. Anders Samuelsen fremfører her, at 200.000 mennesker ikke vejer meget i forhold til 2,5 millioner lønmodtagere; det er stort set 10 pct., hvis man gør det op. Men ikke desto mindre skal jeg komme med en udtalelse af Steen Scheuer fra Handelshøjskolen, som understreger, at det har stor betydning for mange lønmodtagere, hvis en arbejdsgiver systematisk ansætter uorganiserede folk, for det kan være med til at undergrave overenskomsten for dem, der er tilbage. I Danmark har vi nemlig ikke nogen lovgivning, der støtter de ansatte i deres krav om løn- og arbejdsvilkår, og derfor mener jeg også, at det er problematisk bare at fjerne eksklusivaftalerne uden at sætte noget i stedet.

Tidligere har De Radikale jo stået for, at man skulle have tvungen voldgift. Er det stadig det princip, man har i Det Radikale Venstre? Vil man gerne sikre lønmodtagerne, så de ikke bliver udsat for netop løntrykkeri?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg synes, det kan være vanskeligt at svare på Dansk Folkepartis ordførers spørgsmål, for det er i modstrid med det, den ordfører, som indtil nu har ført ordet for Dansk Folkeparti, har sagt heroppefra, nemlig at eksklusivaftaler ikke er noget afgørende, og det ville være naivt, blev der ligefrem sagt heroppefra, hvis vi troede, at det, at man sikrede eksklusivaftalerne, i sig selv ville sikre mod denne masseindvandring.

Mit udgangspunkt er sådan set Dansk Folkepartis eget udsagn, det vil sige, at det altså ikke er eksklusivaftalerne, der kan beskytte de 300.000 arbejdsløse eller give de 300.000 arbejdsløse en mulighed for at komme i arbejde. Det er Max Bæhrings synspunkt, at eksklusivaftalerne ikke betyder ret meget på det danske arbejdsmarked, og han taler ikke kun om metalområdet, han taler om det danske arbejdsmarked generelt. Det er det, der er udgangspunktet, så der-

for konkluderer jeg egentlig bare ud fra, hvad Dansk Folkepartis egen ordfører har sagt tidligere.

Med hensyn til Steen Scheuers synspunkter, som bliver fremført af hr. Ole Vagn Christensen, vil jeg sige, at jeg egentlig tror, Max Bæhring sidder tættere på problemstillingen, end Steen Scheuer gør på Handelshøjskolen, så jeg vægter egentlig de udtalelser, som kom fra Max Bæhring, og konklusionen er stadig den samme: det er højst sandsynligt ikke forslaget her, der får det danske arbejdsmarked til at bryde sammen, men til gengæld kan det sikre nogle grundlæggende frihedsrettigheder på et højere niveau end det, vi kender i dag.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg tror ikke, vi nogen sinde har sagt, at eksklusivaftaler alene kan dæmme op mod indvandringen fra Østeuropa. Vi har sagt, at hvis ikke vi får en tilfredsstillende overgangsordning samtidig med Østudvidelsen, vil eksklusivaftaler være en del af beskyttelsen mod tilstrømningen af arbejdskraft fra Østeuropa. Det er det, vi har sagt, vi har ikke sagt, at eksklusivaftaler alene kan gøre det, slet ikke. Det kan de langt fra, det er vi fuldstændig enige om, men de er en del af beskyttelsen.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det er til debatten om, hvem der er tættest på den danske lønmodtager: om det er en eller anden professor, eller om det er en forbundsformand. Det er jo korrekt, at antallet af lønmodtagere, der er omfattet af eksklusivbestemmelser, er relativt lavt i sammenligning med det samlede arbejdsmarked, men det spiller en relativt stor rolle, at muligheden eksisterer, og det gør den faktisk specielt over for de ikkefaglærte grupper.

Kl. 13.20

Derfor er bekymringen over, at man demonterer et redskab for de faglige organisationer og i øvrigt også for arbejdsgiverne, yderst relevant i forbindelse med Østudvidelsen. Jeg bliver nødt til at sige, det er et dybt, dybt alvorligt problem, og hvis man vil demontere en del af de redskaber, der skal sikre et ordentligt og velreguleret arbejdsmarked, begår Det Radikale Venstre altså en stor brøler over for det regulerede arbejdsmarked.

Så fik jeg ikke helt fat i: Mener Det Radikale Venstre, det er magtpåliggende at foretage et ensidigt indgreb over for eksklusivbestemmelserne på arbejdsmarkedet, eller ser man det i en sammenhæng, så det er alle eksklusivbestemmelser i hele samfundet, man ser på under ét?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg understregede sådan set, hvad Max Bæhring havde sagt, ved at sige, at 10 pct. selvfølgelig ikke vejer meget imod de 100 pct., og derfor var det ikke et spørgsmål om at stille professoren op over for Max Bæhring. Det var mere et konkret spørgsmål til hr. Anders Samuelsen om det, man tidligere har sagt.

Man har sådan set sagt, at i stedet for eksklusivaftaler til at styre det uorganiserede arbejdsmarked må der være en form for lov om det. Steen Scheuer er inde på, at de eksisterer visse steder, for at man ikke skal komme i den situation, at det uorganiserede arbejdsmarked undergraver det organiserede, og her taler vi jo netop om dem, der er svagest funderede, altså de ufaglærte, når det drejer sig om at sikre sig arbejde. Det er faktisk dem, det handler om, og derfor må jeg igen stille spørgsmålet: Har man stadig den holdning, at de skal erstattes af tvang, vold og gift, eller hvad er det for et værn, man vil sætte op i stedet for eksklusivaftalerne?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg synes, at Dansk Folkepartis ordfører fortsætter med at fægte i blinde eller i tåge; jeg tror, det var det udtryk, der blev brugt tidligere på dagen.

Det bliver nu anerkendt, at det ikke er noget, der kan redde alle de 300.000 arbejdsløse, men måske nogle. Men hvor mange er nogle? Hvis vi taler om, at det kan gøre en lille forskel for måske 5.000, skal det så ikke vejes op imod, at der er mindst 220.000, som bliver løst af det bånd, som eksklusivaftalerne lægger på dem?

Det er derfor, jeg prøver at stille vægten op, for der må altså et eller andet sted komme nogle principielle overvejelser ind i også Dansk Folkepartis tankegang, men det mangler jeg fuldstændig på nuværende tidspunkt. Jeg har i høj grad indtryk af, at Dansk Folkeparti i bund og grund siger: Fred være med dem, som føler sig klemte af de regler på nuværende tidspunkt, bare vi kan score nogle billige point i pressen. Det er så den

måde, man arbejder på i Dansk Folkeparti, men det må de selv om.

Hr. Ole Sohns spørgsmål må jeg faktisk vende tilbage til, for jeg må have det gentaget. Jeg kan ikke konkludere ud fra de taflerier på mit papir, hvad det var, der blev spurgt om. Men til gengæld kan jeg huske hr. Ole Vagn Christensens spørgsmål om, hvad der så skal gøres; om det skal være med vold, straf og gift, der skal gribes ind.

Der kunne være mange muligheder i det tilfælde, at det viser sig, at det er dybt problematisk. Jeg tror ikke på – og det vil jeg gerne understrege – at det på nogen måde er dybt problematisk, for jeg er helt overbevist om, at fagforeninger er fantastisk dygtige til deres arbejde og fortsat vil kunne varetage deres arbejde.

En af de muligheder, man kunne overveje, var f.eks. at lovgive om mindsteløn. Jeg ved ikke, om Socialdemokratiet er indstillet på at gå ind på den tankegang, men det kunne man da overveje. Jeg har overhovedet ikke taget stilling til det, men det var da et middel, som kunne tages i anvendelse.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det ene var enten et forsøg på at hjælpe, eller det kan også opfattes som en belæring. Det var spørgsmålet om, hvorvidt det er forbundsformanden eller professoren, der er mest vidende, og jeg sagde, at det, der er det afgørende, er, at man har et middel, som kan være med til at hindre, at vi får – hvis jeg skal bruge et godt gammeldags udtryk – et ufaglært proletariet, som ikke har mulighed for at blive beskyttet af faglige overenskomster, herunder overenskomster med eksklusivbestemmelser. De er altså et meget præventivt instrument til at regulere arbejdsmarkedet med, det skal man ikke tage fejl af.

Det andet spørgsmål var inspireret af hr. Samuelsens seneste svar, der nærmest lød, som om de 200.000, der er omfattet af eksklusivbestemmelser, skulle være tvunget til det. Er det hr. Samuelsens opfattelse, at alle de medarbejdere, der har indgået overenskomster med eksklusivbestemmelser, er blevet tvunget til det? Det tror jeg næppe hr. Samuelsen mener.

Kl. 13.25

Det sidste var spørgsmålet – og det må hr. Samuelsen gerne skrive ned – om Det Radikale Venstre ser et isoleret indgreb over for de faglige eksklusivbestemmelser som værende så vigtigt,

at man vil gennemføre det uafhængigt af indgreb over for eksklusivbestemmelser generelt i samfundet.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

For lige at ridse lidt op igen: Dansk Folkeparti har altid sagt, at vi går ind for en generel afskaffelse af eksklusivaftaler, og det mener jeg da også vi har givet udtryk for i dag: en generel afskaffelse. Det er der ikke noget nyt i, og det er der heller ikke noget gammelt i. Det har vi altid gjort, men vi stiller altså som betingelse, at vi har en rimelig sikkerhed mod østeuropæisk arbejdskraft, før vi kan tage stilling til dette eksklusivaftaleforslag.

Så er jeg enig med hr. Anders Samuelson i, at det skal være en generel afskaffelse, som hr. Anders Samuelson selv var inde på. Det kan vi ikke blive uenige om, det er vores politik, men altså: Vi skal have den sikkerhedsordning på plads, før vi kan tage stilling til noget angående eksklusivaftaler.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil gerne kvittere for hr. Anders Samuelsons svar, for det er første gang, vi får en erkendelse af, at eksklusivaftalers afskaffelse kan give et problem for arbejdsmarkedet.

Så forstod jeg også hr. Anders Samuelson sådan, at hvis det skulle ske, at selvjustitsen ikke mere ligger hos organisationerne, som den gør med eksklusivaftalerne, er man i den situation, at så kan det være nødvendigt at lave lovgivning. Jeg vil gerne sige til hr. Anders Samuelson, at her er han helt på linje med fru Ruth Nielsen, som ved en konference her på Christiansborg har givet udtryk for, at den eneste måde, man sådan set kan styre uorganiserede arbejdsgivere på, er ved, at man laver en lov, der siger, hvordan løn- og arbejdsvilkårene i dette land som minimum skal være.

Men jeg vil også gerne gøre hr. Anders Samuelson opmærksom på, at det faktisk ikke er ret mange år siden, at vi fik afskaffet de sidste rester af den lovgivning, nemlig den såkaldte tyende-lov, som senere blev til medhjælperloven, og hvori der stod, hvilke økonomiske midler man skulle sørge for stod til rådighed for medarbejdere på visse områder. Jeg håber ikke, vi skal vende tilbage til sådanne forhold, når et moderne arbejdsmarkeds parter selv kan løse deres problemer.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

Hr. Ole Sohn spørger, hvem der er den mest vidende. Det kan altså være svært at afgøre fuldstændig sikkert, om det er professoren eller forbundsformanden, men jeg tillader mig bare at antyde, at Max Bæhring i et eller andet omfang er tættere på, hvad der foregår på arbejdsmarkedet, end professoren på Handelshøjskolen er. Det kan jo selvfølgelig godt være, at det i den sidste ende viser sig, at det er professoren, der er den klogeste, men det får vi jo se. Men jeg vil stadig fastholde det citat af Max Bæhring, som jeg startede med at læse op:

»Når spørgsmålet nu er bragt frem, så kan jeg da oplyse, at eksklusivbestemmelserne ingen nævneværdig rolle spiller på det danske arbejdsmarked ...«.

Der tages ingen forbehold om, at de er et meget afgørende middel, at de i det mindste er der, osv. Der står kort og godt, at de ikke spiller nogen nævneværdig rolle, og det synes jeg da man bør skrive sig bag øret, for det er formandens egen udlægning af teksten.

Hvordan ser vi på et isoleret indgreb? Ja, det er derfor, jeg faktisk prøver at udfritte ministeren for at få nogle svar på de spørgsmål, jeg stillede, nemlig: Hvad er egentlig regeringens planer for de liberale erhverv? Kunne vi få et svar på det spørgsmål? Det ser jeg frem til, og jeg håber, det kan lade sig gøre.

Hr. Bent Bøgsted siger, at man altid er gået ind for en samlet afskaffelse. Men vi har fået at vide tidligere i dag af Dansk Folkepartis ordfører, at om man så havde fået et tilbud om samlet afskaffelse i dag, havde man alligevel stemt imod, hvis man ikke havde fået svar på det andet spørgsmål om østeuropæerne. Det er jo noget underligt noget at fremføre heroppefra, som om det havde relevans for dagens debat. Det har ikke nogen relevans, for Dansk Folkeparti kobler det op på noget helt andet, som på ingen måde har relevans for dagens debat. Men det må jo så være den måde, Dansk Folkeparti arbejder på.

Kl. 13.30

Så er der spørgsmålet fra hr. Ole Vagn Christensen om, hvordan vi ser på det med hensyn til at gøre noget i fremtiden. Vi tror som sagt grundlæggende, at de aftaler ikke har den store betydning, for vi har en stærk tiltro, og tilsyneladende en meget stærkere tiltro end Socialdemokraterne har, til fagforeningernes evne til at håndtere det danske arbejdsmarked.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole Sohn for den tredje og dermed sidste korte bemærkning til hr. Samuelson.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg indrømmer, at jeg somme tider bliver berørt, hvis der bliver talt om noget, jeg mener, jeg har en smule forstand på, og jeg mener faktisk, jeg har en smule forstand på dette emne i kraft af mit tidligere hverv som formand for en faglig organisation for ufaglærte.

Jeg kan godt love hr. Samuelson, at det har overordentlig stor betydning, at man kan indgå overenskomster, hvori der også er en eksklusivbestemmelse. Det har været og er stadig til stor gavn for utrolig mange ikkefaglærte, fordi alternativet er løntrykkeri. Omvendt har jeg også lavet mange og givetvis flere overenskomster uden eksklusivbestemmelser, fordi det slet ikke har været nødvendigt. Men at fratage faglige organisationer muligheden for at medvirke til at skabe et ordentligt, reguleret arbejdsmarked, specielt for ikkefaglærte, vil simpelt hen være til stor skade, og den skade bliver endnu større, hvis instrumentet er væk, når de nye ansøgerlande bliver medlem. Det er bare den appel, jeg forsøger at rette til Det Radikale Venstre, så de ikke går helt forkert med hensyn til, hvad der er ret og rimeligt på et reguleret arbejdsmarked.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

Jeg skulle hilse og sige til hr. Ole Sohn: Tak for belæringen, det vil jeg gøre. Men det ændrer dog ikke på, at man må konstatere, at der er en fundamentalt forskellig indgang til det her.

Det, vi vægter fra Det Radikale Venstres side, er nogle grundlæggende frihedsrettigheder og det, at man ikke skal kunne tvinge folk til at være medlem af en bestemt organisation, hvor vi oven i købet har set eksempler på, at på trods af at vi har fået lavet regler om, at man kan bede sig fritaget for at støtte f.eks. bestemte partier, gør de det alligevel ad den ene eller den anden vej. Nogle organisationer på lige dette område har tilsyneladende nogle problemer med at forstå nogle af de signaler, som kommer fra Folkeetingets side. Det er så, hvad det er, men lad det nu ligge.

Det grundlæggende er stadig spørgsmålet, om man skal kunne presses ind i en bestemt forening, holdt op imod et velfungerende dansk arbejdsmarked med nogle meget velfungerende

fagforeninger, som leverer resultater fra dag til dag. Jeg tror, det er afgørende for fagforeningernes muligheder for at agere i fremtiden, at de får fjernet det åg, det er at have hængende over hovedet, at der konstant er en mistænkeliggørelse af, hvorvidt folk egentlig er tvunget til at være medlemmer eller er frivillige medlemmer af deres organisationer. Jeg tror, det bliver til gavn for fagforeningerne selv.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Tove Videbæk som ordfører.

Tove Videbæk (KRF):

60 pct. af den danske befolkning siger nej tak til eksklusivaftaler ifølge en helt ny gallupundersøgelse. Folk fik stillet spørgsmålet: Mener De, at det er i orden, at det på mange arbejdspladser er nødvendigt at være medlem af en bestemt fagforening? Hertil svarer 60 pct. af den danske befolkning nej tak, altså opbakning fra 60 pct. af befolkningen til det lovforslag, som vi behandler i dag.

Fra Kristeligt Folkepartis side er der nærmere 100 pct.s opbakning. Kristeligt Folkeparti har kæmpet for afskaffelse af eksklusivaftaler i mange år og har været med til at fremsætte adskillige forslag om sagen, senest med beslutningsforslag nr. B 47, som vi fremsatte sammen med Dansk Folkeparti i begyndelsen af 2002. Det glæder os derfor rigtig meget, at regeringen nu efter et grundigt udvalgsarbejde fremsætter dette lovforslag, og Kristeligt Folkeparti kan hjerteligt støtte det.

Samtidig er vi meget uforstående over for Dansk Folkepartis form for vejrhanepolitik. Man skifter mening om eksklusivaftaler og den enkelte borgers frihed og nu også i dag med udtalelserne vedrørende blokaderet, alt efter som vinden blæser.

Forslaget, som vi behandler i dag, drejer sig i al sin enkelhed om, at danske borgere frit skal kunne vælge, hvilken forening de vil være medlemmer af. Det er utroligt, at der i 2003 stadig findes regler, der tvinger borgere i Danmark til at være medlemmer af en bestemt forening for at kunne få arbejde og blive ansat på en given arbejdsplads.

Kl. 13.35

Selv om borgeren er nok så veluddannet og kompetent til en stilling og gerne vil have den – jo før jo bedre – og selv om en arbejdsgiver gerne vil ansætte denne person, også jo før jo bedre, må arbejdsgiveren af og til sige til ansøgeren: Jeg

kan desværre ikke ansætte dig, hvis du ikke melder dig ind i denne bestemte fagforening, så det bliver du altså nødt til, hvis du vil have jobbet. Det er da komplet uforståeligt og sørgeligt i år 2003. Der er da et og andet, der er ændret siden 1899 eller 1905, eller hvilket årstal man nu vil bruge, og foreningstvang hører simpelt hen ikke hjemme på et moderne arbejdsmarked. Størstedelen, ja, faktisk 90 pct. af det danske arbejdsmarked, fungerer uden eksklusivaftaler, og på den del af arbejdsmarkedet er der ikke flere problemer med at overholde overenskomster end på de 10 pct. af arbejdsmarkedet, hvor der er eksklusivaftaler.

Af debatten i medierne og også af førstebehandling her i Tinget skulle man næsten tro, at forslaget går ud på at forbyde overenskomster eller forbyde fagforeninger eller forbyde at lave aftaler for fremtiden. I hvert fald forsøger nogle partier at få det til at se sådan ud, men det er der, så vidt jeg ved, jo ingen, der ønsker. I Kristeligt Folkeparti siger vi tværtimod, at vi ville ønske, at langt flere borgere meldte sig ind i en fagforening, men selvfølgelig efter deres eget valg. Det er da en bold og en opgave, som er vigtig for alle fagforeninger at tage op, nemlig at sikre, at mange flere bliver organiseret, men naturligvis i den fagforening, som de selv vælger.

Frygten for, at arbejdstagerne ikke kan arbejde sammen på en arbejdsplads, hvis de ikke står i den samme fagforening, synes jeg simpelt hen er en skammelig nedvurdering af de danske arbejdstagere. Lad os blive fri for den styring, den foreningstvang og den spændetrøje, som eksklusivaftalerne er udtryk for.

Fra Kristeligt Folkepartis side er der fuld og hel og ét hundrede procents støtte til afskaffelse af eksklusivaftalerne.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg respekterer fuldt ud Kristeligt Folkepartis holdning i denne sag. Den har været konsistent og ensartet fra starten.

Det, der bringer mig herop, er fru Tove Videbæks brug af meningsmålinger. Jeg går ud fra, at fru Tove Videbæk er opmærksom på, at man får de svar i meningsmålinger, som man beder om. Det er blot til orientering, for der er faktisk lavet en tilsvarende meningsmåling om det samme emne, hvor man har spurgt vælgerne, om de finder det rimeligt, at Folketinget griber ind i overenskomstsyste-
met på det danske arbejdsmar-

ked. Her er der et stort flertal, der siger nej, så man får altså det svar, man beder om.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes også, den undersøgelsesdiskussion er en meget sjov diskussion.

Hvis man nu tager de 90 pct., hvor der overhovedet ikke er tale om eksklusivaftaler, og begynder at stille spørgsmål om eksklusivaftaler, vil det da være nærliggende at sige: Nej, det skal vi sandelig ikke have indført. Men omvendt: Når det drejer sig om at sikre, at den uorganiserede arbejdsgiver ikke kan undergrave den organiserede, er det selvfølgelig de 90 pct., der lige pludselig er de fleste, og ikke de 10 pct., så derfor vil jeg gerne anholde det lidt, når man siger, at der ikke er muligheder. Vil fru Tove Videbæk ikke godt bekræfte heroppefra, at på 90 pct. af arbejdsmarkedet er der masser af muligheder, det er kun på de 10 pct., der ikke er det?

Så vil jeg godt stille et yderligere spørgsmål: Er det ikke rigtigt, at det er de uorganiserede arbejdsgivere, som frivilligt indgår en eksklusivaf-
tale? At der altså ikke er tale om, at det organiserede arbejdsmarked indgår disse aftaler? Det håber jeg vi kan få bekræftet her fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Det er jo farligt at bringe gallupundersøgelser op her, men det er også meget interessant, hvilke spørgsmål man stiller, når man laver sådan nogle undersøgelser.

Da Gallup stillede spørgsmål til borgerne i den undersøgelse, jeg nævnte, blev der spurgt: Mener De, at det er i orden, at det på mange arbejdspladser er nødvendigt at være medlem af en bestemt fagforening? Altså et meget neutralt og stille og roligt spørgsmål: Hvad mener De?

KL 13.40

Men i den undersøgelse, som hr. Ole Vagn Christensen og vist også hr. Ole Sohn omtalte, blev borgerne spurgt: Regeringen har netop fremsat et lovforslag om forbud mod eksklusivaf-
taler i overenskomsterne på det private arbejdsmarked. Er du for eller imod et sådant forslag? Jamen kære venner, hvem vil ikke være imod den hammer i hovedet, som et sådant spørgsmål er? Her mener jeg, at man får det svar, som man efterspørger.

Så blev der talt noget om uorganiserede arbejdsgivere. Jeg er lidt optaget af, hvem det er, man kalder uorganiserede arbejdsgivere, for jeg

har det indtryk, at man mener, at de, som har overenskomster med kristelige arbejdsgiverforeninger, er uorganiserede, og så snakker vi efter min mening om vidt forskellige ting.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Selvfølgerlig kan der jo være en vis sandhed i, at man får svar, som man spørger, og derfor skal jeg lige bede Kristeligt Folkeparti forholde sig til den spørgerunde, som Mandag Morgen offentliggjorde den 7. oktober sidste år, hvor der blev spurgt, om Folketinget bør sætte en stopper for eksklusivaftaler. Det var den ene mulighed, det var det ene, man kunne krydse af, og det andet var: Folketinget skal ikke blande sig i de eksklusivaftaler, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter.

Man kunne altså vælge, hvilken af de to muligheder man var mest enig i, og svarene viste, at 54 pct. var enige i, at Folketinget ikke skal blande sig i de eksklusivaftaler, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter, mens 41 pct. mente, at Folketinget bør sætte en stopper for dem. Der er altså noget, der tyder på, at både hr. Ole Vagn Christensen og Mandag Morgen har lidt mere repræsentative undersøgelser.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Fru Tove Videbæk brugte selv udtrykket en hammer i hovedet, og sådan tror jeg også det opfattes af samtlige lønmodtagere: at fjerne det værn, der hedder eksklusivaftaler, er i virkeligheden at give frit løb for de uorganiserede arbejdsgivers muligheder, i særdeleshed over for de allersvagest funderede lønmodtagere. Det er jo det, der er essensen i det her.

Så vil jeg gerne sige, at min måde at definere en fagforening på er, at man har fundamentale rettigheder, og en af de fundamentale rettigheder er retten til at kunne forbedre sine egne forhold ved at strejke. Jeg ved ikke, om fru Tove Videbæk kan fortælle os her fra Folketingets talerstol: Når hun taler om fagforeninger, er det så de fagforeninger, der har taget strejkeretten fra deres medlemmer og virkelig indført en tvang? Skal de opfattes som værende nogle, der har den rettighed at sige, at sådan noget kan man bare gøre? Er det ikke rimeligt, at man har en strejkeret, når man skal have lov til at arbejde frit for sine egne løn- og arbejdsforhold?

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Det er klart, at det er svært at bringe sådan nogle undersøgelser ind og finde ud af, hvilke undersøgelser man mener er mere repræsentative end andre, men jeg vælger altså at forholde mig til den nye undersøgelse, som siger, at 60 pct. af befolkningen siger nej tak til eksklusivaftaler.

Hr. Ole Vagn Christensen mener, at det vil være en hammer i hovedet at fjerne eksklusivaftalerne, fordi det vil ramme de svagest funderede lønmodtagere. Jeg mener lige det modsatte. Ved at fjerne eksklusivaftalerne giver vi nemlig også de svagest funderede deres frihed. Vi giver dem den foreningsfrihed, som de har brug for, og som de skal have. Vi mener, at enhver borger i det danske samfund må have ret til selv at kunne vælge, hvilken forening han ønsker at være medlem af, hvad enten han er svagt funderet, eller han er højt på strå.

Angående uorganiseret og organiseret, og hvad vi kalder det, kan vi nok bruge mere end de få minutter her i Folketinget på en ideologisk debat om det. Men i Kristeligt Folkeparti mener vi i hvert fald helt klart, at både virksomheder, som indgår aftaler med Kristelig Arbejdsgiverforening, og lønmodtagere, som er medlemmer af Kristelig Fagforening, er velorganiserede og inde i det system, vi taler om her.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole Vagn Christensen for sin tredje og sidste korte bemærkning til fru Videbæk.

Kl. 13.45

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Fru Tove Videbæk taler meget om frihed. Jeg mener, at en fundamental frihed er den frihed, som vi har skrevet under på i ILO-konventionerne, nemlig at man som dansk lønmodtager skal have en strejkeret.

Fru Tove Videbæk må forklare heroppefra, om hun mener, at den strejkeret eksisterer i Kristelig Fagforening, og at de derfor har de samme rettigheder frihedsmæssigt, eller om det ikke er sådan, at de organisationer, fru Tove Videbæk her står og ligesom procederer for, er nogle organisationer, som har taget friheden fra en række mennesker. Sådan ser verden altså forskellig ud, når man kigger på de her forhold.

Jeg håber, at fru Tove Videbæk er enig med mig i, at for at man kan anerkende en fagfor-

ening, må den have de fundamentale ILO-rettigheder.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Hr. Ole Vagn Christensen er ligesom jeg meget optaget af den fundamentale frihed, og hr. Ole Vagn Christensen mener, at friheden er taget fra folk i Kristelig Fagbevægelse. Der må jeg sige, at jeg er uenig.

Jeg er simpelt hen grundlæggende uenig, for vi mener, at uanset hvad skal enhver borger i Danmark have lov til at melde sig ind i og melde sig ud af den forening, de har lyst til. Det er den frihed, der er på tale i dag, og det er den frihed, vi snakker om i dag.

Alt det her om strejkeret osv. vil jeg slet ikke gå ind i i denne debat. Men jeg anerkender fuldt ud Den Kristelige Fagbevægelses og Kristelig Arbejdsgiverforenings ret til at lave overenskomster og til at arbejde for deres medlemmer, og det synes jeg at de gør vældig udmærket i øjeblikket.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Pernille Falcon som ordfører.

Pernille Falcon (EL):

Regeringen har forsøgt at gøre det her til et spørgsmål om frihedsrettigheder, og der er blevet sagt utrolig meget sludder i den forbindelse. Jeg synes nok, det kan være værd at kigge på, hvordan regeringen opfatter, hvad der er frihed på arbejdsmarkedet.

Hvis man bliver arbejdsløs, består friheden i, at man bliver tvunget ud i aktivering, man får et såkaldt tilbud, og hvis man siger nej, mister man retten til dagpenge og kontanthjælp. Det kræver en god portion fantasi at kalde det for frihed.

Med forlignet om flere i arbejde har friheden fået endnu flere og nye dimensioner. Nu har tusindvis af familier på kontanthjælp fået friheden til at få beskåret deres sparsomme kontanthjælp. Til gengæld får de lov at beholde den fyrstelige sum af 28 kr. i timen ved at tage et arbejde. Tankgangen bag de nedsatte ydelser ligger i øvrigt i direkte forlængelse af starthjælpen, som tvinger især flygtninge og indvandrere ned på en ydelse, som de færreste kan leve af.

Fra Enhedslistens side har vi gang på gang påpeget, at de nedsatte ydelser skaber grobund for løntrykkeri, hvor man som arbejdsløs kan være tvunget til at arbejde på betingelser, der ligger milevidt fra dem, der gælder på det orga-

niserede arbejdsmarked. Det er ingen skjult hemmelighed, at der inden for flere brancher findes et systematisk misbrug af billig og nogle gange sort arbejdskraft.

Jeg synes også, at der er blevet sagt en del sludder i forbindelse med den kobling, der er lavet mellem eksklusivaftalerne og indvandringen af østeuropæisk arbejdskraft. For sandheden er, at retten til at indgå eksklusivaftaler handler om fagforeningernes muligheder for at sikre lønmodtagerne mod forringelser i dag og i morgen uanset Østudvidelse.

Sammenkædningen af eksklusivaftaler og Østudvidelsen, som jo især har været en hjertesag for Dansk Folkeparti, er efter vores opfattelse ikke et udtryk for en oprigtig bekymring for lønmodtagernes løn- og arbejdsforhold. Det kunne vi jo også se her i debatten, hvor Dansk Folkeparti antydede, at det var til forhandling, og at hele spørgsmålet om de fundamentale faglige rettigheder i fagbevægelsen var til forhandling med regeringen i den her sag.

Det afgørende er jo ikke, om det er østeuropæere eller andre, der arbejder på arbejdspladsen, men at alle arbejder på de samme overenskomstmæssige betingelser, og det er en opgave for fagforeningerne. Den politiske opgave er ikke at frarøve fagforeningerne de redskaber, de har sikret sig for ordnede forhold.

KL 13.50

Forbud mod eksklusivaftaler er ikke frihed. Det er et indgreb i friheden til at indgå aftaler mellem fagforeninger og arbejdsgivere. Sagen er jo, at den hellige gral ikke er vel forvaret, selv om der er indgået en overenskomst på en arbejdsplads. Overenskomsten skal også overholdes. Og ude i det virkelige liv er det fagforeningen og medlemmerne, der skal sikre det.

Til sidst vil jeg fremhæve den tætte sammenhæng mellem forslaget om forbud mod eksklusivaftaler og de tidligere planer om at indskrænke konfliktretten.

Jeg har prøvet at få det afdækket gennem spørgsmål her i salen i dag, og både Venstre og De Konservative har forsøgt at undvige nogle gange og har sagt, at de ikke vil lave et frontalt angreb på konfliktretten, for noget af den vil man godt bevare, men det fremgik jo også, at man har overvejelser om at indskrænke i hvert fald dele af den, og at man kigger på blokaderetten.

Det synes jeg da at fagbevægelsen skal være frygtelig opmærksom på, for det ligger meget klart, at man prøver at gøre det her angreb via

eksklusivaftalerne til et spørgsmål om frihedsrettigheder for nogle få hundredtusinder mennesker. Men i virkeligheden handler det om nogle helt fundamentale kollektive rettigheder for alle de danske lønmodtagere. Det er forsvaret for dem, det gælder i øjeblikket.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil godt indlede med at takke de partier, som kan støtte dette lovforslag og dermed stå ved det, som de har lovet deres vælgere.

Jeg er sikker på, at vi under den videre behandling af forslaget får mulighed for at uddybe de temaer, som har været rejst under dagens forhandlinger.

Regeringspartierne har længe ønsket at sikre alle lønmodtagere retten til frit at vælge eller fra-vælge medlemskab af en forening uden samtidig at risikere ikke at få arbejde eller at miste arbejdet. Det fremsatte forslag har derfor til formål fuldt ud at sikre lønmodtageres foreningsfrihed. Efter forslaget må en arbejdsgiver derfor ikke fremover lægge vægt på, om en person er medlem eller ikke er medlem af en forening, når arbejdsgiveren skal ansætte eller afskedige en person.

Der er altså tale om både at sikre den positive og den negative foreningsfrihed. Det vil sige en lønmodtagers ret til frit at vælge at være medlem eller ikke at være medlem uden at risikere at blive ramt på sit levebrød. Imidlertid bliver lønmodtageres foreningsfrihed først reel, hvis man samtidig gør op med eksklusivbestemmelserne i de kollektive overenskomster. Derfor foreslår regeringen at forbyde eksklusivbestemmelser i kollektive overenskomster.

Der er meget delte meninger om, hvor stort et problem eksklusivbestemmelser udgør, og hvad det vil betyde, hvis de afskaffes. Jeg vil godt sige noget om terminologien i det her spørgsmål. Sagen drejer sig jo om, som også flere talere har været inde på, at en arbejdsgiver og en fagforening kan aftale, at en tredje person skal være medlem af en bestemt forening. Det kalder jeg ikke aftalefrihed, det kalder jeg for tvang, og det er substansen i det, vi snakker om her. Derfor er det altså et indgreb i, at to parter kan aftale, at en tredje person skal opføre sig på en bestemt måde.

Jeg vil også godt sige, at der findes jo ingen eksklusivbestemmelser, uden at der i aftalen indgår en arbejdsgiver og en lønmodtagerorganisation. Det er begge parter, vi griber ind over

for. Så det er rigtigt, hvad der er blevet sagt: Det her er et indgreb i ledelsesretten, fordi vi synes, det er uacceptabelt, at man som arbejdsgiver skulle kunne aftale med en fagforening, at de ansatte skal være medlem af en bestemt forening. Så det er et indgreb, og jeg håber, at vi har fået sat på plads, at det er et indgreb både over for arbejdsgiverne og over for arbejdstagerorganisationerne.

Der er heldigvis mange, som gerne vil være medlem af en fagforening og derfor frivilligt melder sig ind. For dem er eksklusivbestemmelsen ikke noget problem. Men der er også mennesker i dette land, for hvem det er imod deres overbevisning at skulle tvinges til at være medlem af en bestemt forening for at kunne udføre et arbejde. Der er eksempler på, at medarbejdere er blevet fyret, fordi de nægter at melde sig ind i en fagforening, eller fordi de vælger at melde sig ind i Den Kristelige Fagbevægelse.

Kl. 13.55

I dag er knap 10 pct. eller 220.000 lønmodtagere på det danske arbejdsmarked omfattet af overenskomster, som indeholder en eller anden form for eksklusivbestemmelse. Lidt over halvdelen er ansat hos uorganiserede arbejdsgivere, mens de sidste 100.000 er ansat på virksomheder, som har haft eksklusivbestemmelserne med sig, da de blev medlemmer af arbejdsgiverorganisationen.

For mig er det en himmelråbende diskrimination, vi er ude for her. Det er himmelråbende, at man vælger en lille gruppe af lønmodtagere ud, som skal være omfattet af en tvang og en pligt til at melde sig ind i en bestemt forening, som de ikke ønsker at være medlem af. Derfor kan man sige, at når halvdelen af dem, der er omfattet af eksklusivbestemmelser, arbejder hos arbejdsgivere, der er medlemmer i en arbejdsgiverforening, er de argumenter, vi har hørt i debatten i dag, jo så meget desto mere grelle.

Eksklusivbestemmelserne kan på et tidspunkt have haft deres berettigelse, nemlig i forbindelse med at fagforeningerne kæmpede for at opnå anstændige løn- og arbejdsvilkår, hvor en fagforenings gennemslagskraft bl.a. afhang af, at de havde en stor medlemstilslutning. I dag er situationen imidlertid en anden, hvor der er etableret stærke og repræsentative fagforeninger og arbejdsgiverforeninger på det danske arbejdsmarked.

Jeg mener ikke, at eksklusivbestemmelser og et tvangsmæssigt foreningsmedlemskab hører hjemme på et moderne arbejdsmarked. Og jeg

mener ikke, at en aftale mellem en arbejdsgiver og en fagforening i sig selv kan berettige, at en tilfældig gruppe af lønmodtagere vilkårligt diskrimineres, når de ikke ønsker at være medlem af en bestemt forening. Tiden er løbet fra eksklusivaftaler, samfundet er blevet langt mere individualiseret med krav fra befolkningen om ret til selv at kunne bestemme og indrette eget liv og hverdag.

Medlemskab af en fagforening bør ikke være baseret på tvang og frygt for at miste sit arbejde. Derimod bør medlemskab være baseret på frivillighed og på, at fagforeninger tiltrækker og fastholder medlemmer ved at udføre et dygtigt og fagligt relevant arbejde.

Regeringen anser det altså som en grundlæggende rettighed, at den enkelte lønmodtager har mulighed for selv at tage stilling til, om han eller hun ønsker at være medlem af en forening som betingelse for at få eller bevare ansættelse på en bestemt virksomhed eller inden for en bestemt branche. Dette kan alene sikres via en lovændring, idet der hverken i fagbevægelsen eller i visse arbejdsgiverkredse er vist vilje til at få fjernet bestemmelserne fra overenskomsten.

Jeg vil godt gøre opmærksom på, at aftalefriheden på arbejdsmarkedet ikke er noget stationært. Det er f.eks. ikke nyt, at Folketinget sikrer nogle grundlæggende rettigheder for den enkelte lønmodtager og på den måde fastsætter nogle rammer for det frirum, parterne har til at forhandle. Det gælder f.eks. lovgivningen, som forbyder forskelsbehandlingen på arbejdsmarkedet på grund af køn, hudfarve, politisk anskuelse, seksuel orientering, etnisk oprindelse m.v.

Der bruges og er brugt store ord om betydningen af regeringens forslag. Det er ord som et angreb på aftalemodellen og fagbevægelsen, en undergravning af den danske model, uro på arbejdsmarkedet, medlemsflugt og lave organisationsgrader, unfair konkurrence, risiko for ordentlige løn- og arbejdsvilkår, løntryk og meget mere. Ligeledes tages østeuropæiske arbejdstagere som gidsler i den indenrigspolitiske polemik, når regeringens lovforslag anklages for at skabe en åben flanke for massiv indvandring af arbejdstagere i forbindelse med udvidelsen.

Kl. 14.00

Jeg mener, at betydningen og konsekvenserne af regeringens lovforslag er langt overdrevne. Jeg deler ikke dommedagsprofetierne om kaos og anarki på arbejdsmarkedet, hvis også de sidste 220.000 lønmodtagere får frihed til at vælge eller fravælge medlemskab.

Det er kun hver tiende lønmodtager, som i dag er omfattet af eksklusivbestemmelser. Skulle det føre til lav organisering, uro og arbejdsnedlæggelser, at de sidste 220.000 af landets over 2 millioner lønmodtagere får frihed til selv at vælge fagforening?

Hverken på det offentlige arbejdsmarked eller på den store del af det private arbejdsmarked, der dækkes af organiserede arbejdsgivere, indgås der eksklusivbestemmelser. Det har mig bekendt ikke ført til, at der på disse områder er særlig lav organisationsgrad, eller har ført til mere arbejdsuro. På det offentlige arbejdsmarked er organisationsprocenten vel nærmest over gennemsnittet.

Jeg mener ikke, at regeringens lovforslag vil svække fagbevægelsen. Tværtimod vil det være en hjælp til selvhjælp, hvis fagbevægelsen forstår at vise sit værd ved at gøre et godt stykke arbejde og derved motivere lønmodtagere til på frivillig basis at være medlem.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at regeringen støtter op om, at regulering af løn- og arbejdsvilkår i videst muligt omfang bør ske ved aftaler på arbejdsmarkedet. Der skal heller ikke være nogen tvivl om, at regeringen er varm fortaler for, at lønmodtagere er medlem af en fagforening på frivillig basis. Men det er ikke ensbetydende med, at Folketinget ikke skal have mulighed for at skabe nogle rammer for parternes aftalefrihed ved at sikre nogle grundlæggende rettigheder for det enkelte individ.

Kritikere af lovforslaget hævder, at et forbud mod eksklusivaftaler kan gøre det vanskeligere at sikre håndhævelse af overenskomsten. Hertil vil jeg henlede opmærksomheden på, at den største del af arbejdsmarkedet jo fungerer uden eksklusivbestemmelser, og hvor der mig bekendt ikke er flere problemer med at overholde overenskomsten.

Hvis der på en virksomhed er problemer med at få overholdt overenskomstmaessige arbejdsvilkår, er det vel nærmest et incitament til, at de ansatte melder sig ind i en fagforening. Hvis fagforeningen er en smule aktiv og foretager opøgende arbejde, skulle det ikke være umuligt i et samarbejde med de ansatte at få arbejdsgiveren til at overholde den indgåede overenskomst eller i givet fald køre en sag om brud på overenskomsten.

Hvis problemet med manglende ordnede løn- og arbejdsvilkår er, at der slet ikke er en overenskomst, må fagforbundet tage de lovlige mid-

ler i brug for at få arbejdsgiveren til at indgå en overenskomst.

Kritikere anklager endvidere regeringen for hykleri, for at foretage et ensidigt angreb på fagbevægelsen og for alene at ramme de svageste grupper af lønmodtagere, når de bedrestillede advokater og læger ikke berøres af forslaget. Jeg har vanskeligt ved at se, hvordan lovforslaget kan kritiseres for alene at ramme de svageste grupper af lønmodtagere, når lovforslaget netop sikrer alle lønmodtagere frihed til at vælge eller fravælge fagforeningsmedlemskab.

Dernæst vil jeg gerne sige, at regeringens mål er, at der bør være lige adgang til at drive erhverv og til at få et arbejde, uden at det er betinget af, at man er medlem af en bestemt forening. Det gælder både for lønmodtagere og for selvstændige.

Vi er blevet kritiseret for, at lovforslaget er ensidigt, da det ikke ændrer i det pligtmæssige foreningsmedlemskab for læger og advokater. Jeg vil gerne erindre om, at regeringen i bemærkningerne til lovforslaget netop henviser til det principielle hensyn til foreningsfriheden, og at man derfor har iværksat yderligere undersøgelser netop på disse områder.

Men jeg vil godt sige, at alt, hvad der indbefatter forhold mellem lønmodtagere og arbejdsgivere, som indebærer foreningstvang, naturligvis er omfattet af regeringens forslag om forbud mod eksklusivaftaler. Ansatte læger på et offentligt sygehus er ikke omfattet af eksklusivbestemmelser, og der kan man ikke lave tvangsmæssigt medlemskab. Det samme gælder en advokatfuldmægtig, der arbejder hos en advokat, hvor der er tale om et ansat forhold mellem en arbejdsgiver og en lønmodtager.

Kl. 14.05

Det, debatten drejer sig om, og det, betænkningen taler om, er jo dem, der f.eks. har indgået overenskomst med Sygesikringen om, hvorvidt de skal være medlemmer af Praktiserende Lægers Forening eller ikke skal være medlemmer. Så der er altså nogle misforståelser i debatten på det her område. Vi indbefatter alle ansættelsesforhold mellem arbejdsgiver og lønmodtager, og det er dem, der rammes af det her forbud.

På sundhedsområdet er der iværksat en proces, hvor man bl.a. gennemgår de enkelte overenskomster på sygesikringsområdet. Formålet med dette er at få et præcist billede af, hvilke opgaver inden for sygesikringsområdet der behøver organisationernes medvirken. Samtidig er der igangsat et udredningsarbejde, der skal be-

lyse konsekvenserne af en ophævelse af eksklusivbestemmelser. I den forbindelse vil der blive opstillet alternative ordninger for, hvordan opgavevaretagelsen kan ske ved en ophævelse af eksklusivbestemmelserne. Derudover vil det blive belyst, hvilken regulering der er behov for til sikring af de overordnede hensyn, som de nuværende ordninger er begrundet i.

Redegørelsen hænger sammen med de overvejelser, man gør sig i Strukturkommissionen. Regeringen forventer, at den samlede redegørelse på sundhedsområdet kan afsluttes inden udgangen af 2003.

Men jeg vil godt sige, at indgrebet altså også gælder på sundhedsområdet. Eksempelvis er det sådan for de farmaceuter, der arbejder hos apotekere, og som i dag er omfattet af en eksklusivbestemmelse, at denne bestemmelse naturligvis bortfalder i overensstemmelse med forslaget.

For så vidt angår advokater, er en tilsvarende proces i gang i Justitsministeriet, og regeringen ser i den forbindelse bl.a. på den norske advokatordning.

Endelig foretager Undervisningsministeriet en undersøgelse af gebyropkrævning for deltagelse i svendepróver. Viser det sig, at der sker en uberettiget forskelsbehandling på grund af tilhørsforhold på dette område, vil der blive foretaget de fornødne ændringer.

Der er ikke en sammenhæng mellem eksklusivbestemmelser og Østudvidelsen. Det afgørende for, om danske lønmodtagere trykkes på løn- og arbejdsvilkår, er jo ikke, om der er eksklusivaftaler eller ej, men derimod, om der er indgået en kollektiv overenskomst.

En virksomhed, som er omfattet af en kollektiv overenskomst, vil, uanset om der i denne indeholdes eksklusivbestemmelse eller ej, være forpligtet til at overholde overenskomstens bestemmelser om løn- og arbejdsvilkår for alle ansatte; det vil sige, uanset om der er tale om danske eller udenlandske lønmodtagere, og uanset om de er organiserede eller ej.

I forbindelse hermed er der altså, som jeg sagde, en uheldig tendens til at blande tingene godt og grundigt sammen. Det er f.eks., når man påstår, at lovforslaget er en trussel mod danske lønmodtagere i forbindelse med Østudvidelsen, fordi de så kan tvinges til at acceptere dårligere løn- og arbejdsvilkår.

Lad mig igen slå fast, at der ikke er en sådan sammenhæng mellem regeringens lovforslag og Østudvidelsen. Det er nærmest absurd at påstå, at det er de ansatte på uorganiserede virksomhe-

der med eksklusivaftaler, der skulle være et værn mod denne i øvrigt indbildte trussel. Vi taler her om noget med 120.000 lønmodtagere, af hvilke langt de fleste vil være organiserede under alle omstændigheder. Og der bliver heller ikke tale om at kæde tingene sammen i bestræbelserne på at nå en løsning vedrørende Østudvidelsen.

Jeg vil også i denne forbindelse gerne slå fast, at regeringen lægger vægt på, at en løsning kan støttes af et bredt flertal. Det er et vigtigt spørgsmål, som optager mig og regeringen meget, og vi skal naturligvis gøre alt for at forhindre forstyrrelser på arbejdsmarkedet og utilsigtet brug af sociale ordninger i Danmark. Det arbejder vi utrætteligt på, og det drøfter vi med Folketingets partier.

Jeg synes, at det ville være en værdig opgave for dansk fagbevægelse at sætte kræfterne ind på at få dækket overenskomstmæssigt i stedet for at klynke over, at der i dag er nogle mennesker, som mod deres vilje er medlemmer af en fagforening, som regeringen nu vil sætte fri.

Må jeg godt sige: Vi har alle i debatten i dag bekræftet, at vi ikke tror, der er mange, der vil forlade den fagforening, de er medlem af. Det tror jeg, og det tror Folketinget, men hvorfor skulle vi forhindre de enkelte mennesker, som ikke ønsker at være medlem i en bestemt forening, i at have den mulighed at melde sig ud?

Kl. 14.10

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Ministeren fremfører, at der vil ske en mindre diskriminering på arbejdsmarkedet.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren: Hvor står der i lovforslaget, at arbejdsgiveren ikke må spørge om, hvor vedkommende er organiseret, inden vedkommende bliver ansat? Det kan jeg ikke se nogen steder. Ergo er man i den situation, at da det er arbejdsgiverne, der har ansættelses- og ledelsesretten, kan de også bestemme, om de vil invitere uroen indenfor på arbejdsmarkedet. Det var mit ene spørgsmål.

Nummer to er, at ministeren fremførte, at det her drejer sig om, at to parter ikke kan indgå en aftale om at forpligte en tredjeperson. Hvad er det for en tredjeperson, man taler om, i forhold til den lovgivning, som eksisterer i dag? Det er en person, der ikke er ansat på den pågældende virksomhed.

Så må jeg igen spørge ministeren efter, om ikke alene eksklusivaftaler har det formål at beskytte imod, at uorganiserede kan undergrave det organiserede arbejdsmarked.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg synes, det var en meget fin tale, ministeren holdt. Den var helt i overensstemmelse med en god liberal ånd, så det skal der ikke kritiseres for.

Jeg vil imidlertid gerne lige rette en fejl eller en misforståelse, der må være i indledningen. Det var i forbindelse med ministerens redegørelse for, at en arbejdsgiver og en faglig organisation kunne pålægge en tredjeperson en tvang. Det kan man altså ikke.

I henhold til den højesteretsdom, der er afsagt, er det sådan, at hvis man indgår en overenskomst indeholdende en eksklusivbestemmelse på en arbejdsplads, som eksisterer, og hvor der er ansatte, så kan de folk, der er ansatte, ikke tvinges til at være omfattet af eksklusivbestemmelsen. De kan blive stående, hvor de står.

Der kan blive lavet en overenskomst, som indeholder en eksklusivbestemmelse, som får betydning for folk, der bliver ansat, og så er det på nøjagtig samme måde, som med andre ting, for så tager man stilling til, om man kan lide ansættelsesforholdene, om man samlet set kan lide løn, arbejdsmiljø, overenskomstforhold osv. Så siger man ja eller nej, fuldstændig frivilligt.

Det er det eneste, der skal trække lidt ned i den tekniske karakter af talen. Der var altså en fejl dér. Men det håber jeg ministeren er opmærksom på.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Der er i debatten i dag rejst berettiget tvivl om, hvorvidt regeringens hensigt med det her indgreb er yderligere angreb på fagbevægelsens kollektive rettigheder, herunder konfliktretten. Her er der blevet svaret fra Venstre og De Konservative, at det mente de ikke der var; der var måske lige lidt omkring et enkelt angreb på blokaderetten.

Jeg vil gerne have ministerens garanti for, at man fra regeringens side hverken har planer om eller er villig til at støtte forslag, der indskrænker konfliktretten, herunder blokaderetten.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Vi har ingen sympati for de arbejdsgivere, som kun ønsker at ansætte folk, der er medlemmer af en bestemt forening, og knyttet sammen med det, hr. Ole Sohn rejste, så vedrører lovforslaget jo også den arbejdsgiver, som siger: De skal bare vide, at her på virksomheden synes vi alle, at vi skal være medlem af den forening. De vil også blive ramt af det her lovforslag i ansættelsessituationen.

Se, man kan pakke det her ind i meget teknik. Men for os er det jo rent principielt, at personer i år 2003 må have lov til selv at bestemme, hvilken forening de vil være medlem af. Jeg vil godt sige til hr. Ole Vagn Christensen, at jeg jo gerne vil have, at hr. Ole Vagn Christensen kom her op og sagde, at for de hundrede tusinde lønmodtagere, der arbejder under eksklusivbestemmelser på organiserede virksomheder, ophæver vi det med det samme. Men jeg hører ligesom ikke hr. Ole Vagn Christensen bruge den anledning til at friholde de medarbejdere, og det ville jo være en naturlig anledning, da hr. Ole Vagn Christensen hele tiden argumenterer for, at det er de uorganiserede arbejdsgivere, der er ramt af det her.

Kl. 14.15

Jeg synes ikke og kan ikke se, at det her er et angreb på fagbevægelsen. Vi har, siden regeringen kom til, hjulpet fagbevægelsen med at slippe af med et par totale urimeligheder. Vi har givet mulighed for oprettelse af tværfaglige a-kasser, sådan at man kan få lov at søge over i den a-kasse, som man gerne vil, for vi ser ingen grund til, at et menneske, der ikke ønsker at være medlem af en bestemt a-kasse, skal fastholdes i den a-kasse.

Vi har givet de lønmodtagere, som ønsker sig deltid, ret til at få en sådan aftale, og vi følger på dette punkt LO's nye strategi, som jeg har læst Hans Jensen redegøre for, nemlig at nu er det det enkelte menneske, der betyder noget.

Det vil sige, at nu har vi befriet dem for at tage stilling til det her, og nu hjælper vi dem så lige med det sidste brette nøk på denne her sti, nemlig at give folk ret til selv at bestemme, om de vil være medlem af en forening eller ikke vil være medlem af en forening.

Det betragter jeg ikke som et angreb på fagbevægelsen. Jeg betragter det som en stor tjeneste, vi har gjort fagbevægelsen, så de ikke skal slæbe rundt med det åg på deres skuldre.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

To ting. Først vil jeg gerne sige tak for ministerens klare afstandtagen fra, at man skal tage Østudvidelsen som gidsel i den her diskussion, for den klare konstatering af, at der simpelt hen ingen sammenhæng er mellem de to spørgsmål. Samtidig selvfølgelig også en anerkendelse af, at vi løbende skal holde øje med, om der foregår social shopping, eller hvad man skal kalde det, i Danmark. Vi er fuldstændig på linje med regeringen i det spørgsmål.

Den anden del, som jeg ikke fik helt så klart et svar på, var et spørgsmål, jeg stillede tidligere på dagen, nemlig: Kan vi være sikre på, at der kommer noget i forhold til de liberale erhverv fra regeringen, ja eller nej?

Og hvad er tidsperspektivet, for at der kommer noget, som Folketinget kan tage stilling til? Det vil jeg være meget glad for at få et svar på.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Ja, nu hørte jeg beskæftigelsesministeren sige, at det var totalt udelukket at koble Østudvidelsen og eksklusivaftalerne sammen. Der var ikke noget med at handle med det ene for det andet.

Skal det så forstås på den måde, at når Dansk Folkeparti siger, at vi ønsker en tilfredsstillende overgangsordning med Østeuropa, så er det udelukket at forhandle eksklusivaftaler? En 7-års-overgangsordning for eksklusivaftaler, det er det, vi har sagt. Jeg kan forstå på det, ministeren siger, at det er udelukket.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Nu er hukommelse jo noget, man kan bruge til at friske ting op med, som man ligesom ikke kan huske. Jeg vil gerne sige til ministeren med hensyn til de tværfaglige a-kasser, at som det udvikler sig nede i Esbjerg, så tror jeg, at ministeren får en meget dårlig sag angående det, som skulle presses igennem, hvad det her angår.

Og med hensyn til deltiden blev der jo heller ikke givet nogen reel deltidsret for den enkelte. Der blev givet ret til, at man kunne forhandle med sin arbejdsgiver, og hvis arbejdsgiveren var med, så kunne man få det.

Angående det andet spørgsmål var der noget meget interessant; det her med de store områder, som jo har indgået aftaler, hvorunder der er eksklusivaftaler. F.eks. har alle smedemestrene indgået en aftale med Dansk Metal, men de har

jo ikke lavet aftalen, fordi eksklusivaftalen var det væsentlige, de har lavet den, fordi Smedemesterforeningen ikke er medlem af en hovedorganisation, således at man havde sikret sig, at også rettigheder og aftaler var i orden i fremtiden.

Kl. 14.20

Derfor synes jeg da, at der ligger noget i det her, nemlig at man tog en drøftelse, ligesom man har gjort alle de andre gange, man har været inde at justere det her retsforhold, det her selvjustitsforhold. Så har man nedsat en kommission, hvor man har ladet parterne være med til at drøfte, hvordan fremtiden skulle se ud på området. Det havde klædt ministeren, hvis det var det, han havde gjort.

Jeg er da helt enig i, at når slagteriarbejderne nu går fra at have haft en eksklusiv aftale gennem SALA og over i Dansk Arbejdsgiverforening, hvor de ikke har nogen eksklusiv aftale i fremtiden, så vil man selvfølgelig ikke kunne se nogen forskel. Men det er jo på grund af, at man der så er sikret gennem de hovedaftaler, som igen ligger på området.

Derfor synes jeg nok, der er noget her, man bør kigge lidt nærmere på, for dem, man er ude at hjælpe her, er de uorganiserede, som kan undergrave det for de organiserede, som ikke har nogen egentlig aftale.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, det var taletid til den meget gode side. Så er det beskæftigelsesministeren.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Til hr. Anders Samuelsen vil jeg sige vedrørende spørgsmålet om læger, advokater m.v., at jeg forventer, at vi kan fremsætte noget i løbet af år 2003.

Til hr. Bøgsted: Jeg vil ikke forstås på den måde, at vi ikke vil se på de problemer, der er i forbindelse med Østudvidelsen. Vi har jo indbudt Folketingets partier og er i gang med en møderække, har haft møde med Dansk Folkeparti, har haft møde med Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og er ved at fastsætte møder med andre partier i Folketinget for at se på og analysere, hvad det er for nogle problemer, der kan opstå, og hvad det er for nogle ordninger, der i særlig grad kan være under pres, hvis vi åbner op for arbejdsmarkedet fuldt ud den 1. maj 2004.

I den forbindelse er der nogle beslutninger, der skal træffes, og jeg håber, at vi kan finde tilfredsstillende løsninger på det her punkt, sådan at et bredt flertal i Folketinget vil kunne erklære sig tilfreds med, at vi har taget de tilstrækkelige og de nødvendige forholdsregler.

Det, der drøftes på det her område, er jo dels en sikkerhedsmekanisme, det er dels nationale foranstaltninger, hvor det ene yderpunkt repræsenteres af Tyskland og Østrig, der lukker helt, men åbner op for kvoter bilateralt aftalt med de nye lande. Og så er en udreder i Sverige kommet med et forslag. Så ser vi jo endelig på samtlige sociale ordninger, om der er nogle af dem, vi skal se på fra starten.

Mit hjerte bløder altid, når jeg hører hr. Ole Vagn Christensen her på talerstolen. Jeg vil bare sige, at mit udgangspunkt er det enkelte menneske. Det er ikke systemet. Det er altså, at nu lever vi i år 2003, og så må mennesker have lov at bestemme, om de vil være medlem af en forening eller ikke vil være medlem af en forening. Og jeg tror, sådan er den danske kultur, at de fleste gerne vil være medlem af en forening, men hvis nu der er én, der ikke vil, hvilken interesse har hr. Ole Vagn Christensen i at fastholde den pågældende mod sin vilje, modvilligt, surt og tvært?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Pernille Falcon, hr. Ole Sohn og hr. Anders Samuelsen, de tre, jeg har noteret op, og nu også hr. Ole Vagn Christensen. Det bliver så den sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Jeg mærkede mig, at ministeren ikke har lyst til at svare på spørgsmål om konfliktret, og om man har tænkt sig at gribe ind, herunder at gribe ind i blokaderetten. Jeg ved ikke, om det er udtryk for, at det har man. Der er jo mange af os, der opfatter det her indgreb i øjeblikket som det første led i en lang kæde af indgreb. Man starter med at forringe de sociale ydelser, og så tager man fat led efter led, og angreb på eksklusivretten er så bare det første led i denne her sammenhæng. Bagefter skiver man det af i forhold til visse dele af blokaderetten, og så tager man en del af de andre konfliktrettigheder og kollektive rettigheder.

Men der vil jeg da godt høre ministeren, om regeringen har tænkt sig at gribe ind i forhold til konfliktretten, herunder blokaderetten.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det ligger mig meget fjernt at kritisere ministeren, men jeg mener, at ministeren var en smule uklar i mælet i forbindelse med besvarelsen af hr. Bent Bøgsteds spørgsmål. Jeg synes sådan set, det var relativt enkelt. Dansk Folkeparti har sagt, at de ønsker en 7-års-regel som betaling for at stemme for lov om indgreb i eksklusivbestemmelserne. Det synes jeg da man kan svare enten ja eller nej til. Kan Dansk Folkeparti få regeringens accept til at lave 7-års-reglen, eller kan man ikke?

Kl. 14.25

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg vil blot gerne kvittere for de klare svar fra ministerens side. Dels at der kommer noget i forhold til de liberale erhverv, og dels at vi kan forvente, at det bliver i løbet af 2003. Det vil jeg gerne takke for.

Jeg vil også gerne takke for, at vi endnu en gang har fået understreget, at der ikke er nogen kobling mellem eksklusivaftalerne, det spørgsmål, vi diskuterer i dag, og så Østudvidelsen.

Generelt ser vi på, om vore systemer hænger sammen og fungerer, men koblingen her er aldeles usaglig fra Dansk Folkepartis side, og det er blevet understreget. Sådan hører jeg det fra ministerens side, at det er Dansk Folkepartis egen konklusion, at de vil ofre de personlige frihedsrettigheder på bekostning af at få en lille smule gratis presse. Men det må Dansk Folkeparti om.

Jeg skal på baggrund af de klare svar fra ministerens side konkludere, at Det Radikale Venstre er meget indstillet på at stemme ja til regeringens forslag, men selvfølgelig vil fortsætte med at følge udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Til fru Pernille Falcon vil jeg godt sige, at efter at vi nu sikrer lønmodtagerne frihedsgrader, ret til frit valg af a-kasse, ret til at gå på deltid uanset forbud i overenskomsten og nu også ret til ikke at være medlem af den forening, som en arbejdsgiver og en fagforening har aftalt, så har vi ikke yderligere planer.

Men det kan fru Pernille Falcon jo læse i regeringsprogrammet og finde ud af, hvad det er, der står på regeringens program, og så vil fru

Pernille Falcon sige, at det er rimelig klart, hvad vi har skrevet i det program.

Vi har ingen planer om indgreb i konfliktretten, og jeg kan henholde mig helt til det, den konservative ordfører, hr. Lars Barfoed, sagde, at der sidder et udvalg mellem DA og LO og kigger på det her spørgsmål. Men vi har ingen planer om indgreb.

Til hr. Ole Sohn er svaret, at det ikke indgår i regeringens overvejelser at indføre en 7-års-regel à la den tyske i Danmark. Så der kan jeg svare et klart ja på det.

Men jeg vil godt sige, at vi tager det meget alvorligt. Vi gennemgår nu vores system, sådan at vi kan se, om der opstår forstyrrelser på arbejdsmarkedet, og hvad vi i givet fald skal gøre, hvordan betingelserne er for at få en arbejdstilladelse her, og hvad betingelserne er for at ophøre. Hvis der er ting i vores lovgivning, som gør, at det kan blive et spekulationsobjekt, ja, så vil vi naturligvis gribe ind og lukke det.

Men der vil jeg bare sige, at der får vi jo særlige drøftelser i Folketinget omkring de her spørgsmål. Der er rejst en forespørgselsdebat i februar måned omkring spørgsmålet om illegal arbejdskraft, Østudvidelsen osv., og når regeringen har færdiggjort sine overvejelser, skal det naturligvis også til drøftelse i Folketinget. Så der vil være en helt åben procedure på det her område.

Jeg mener i øvrigt, at vi alle har interesse i, at det bliver så bredt funderet som overhovedet muligt, for at vi kan sige og garantere, at der er gjort, hvad der kunne gøres på det her område.

Så vil jeg takke hr. Anders Samuelsen for tilsagnet om at støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg ved ikke, hvem der har det største blødende hjerte over for hvem. Det kommer nok an på, hvem det er, vi vurderer, der mærker konsekvenserne af det, der sker herinde.

Jeg kan kun sige, at med dette lovforslag er der ikke lagt op til at sikre det, som eksklusivaftalerne sikrer, nemlig at en arbejdsgiver ikke mere systematisk kan ansætte uorganiserede folk, hvilket kan være med til at undergrave overenskomsten for dem, der er tilbage. Der er nemlig ikke noget i Danmark, der understøtter den situation, hvis man har fjernet eksklusivaftalerne.

Kl. 14.30

Man kan have den drøm, at fagforeningerne kan være stærke nok, men hvis ikke det er tilfældet, som vi jo har set ved en lang række af de konflikter, der har været, så havde man ikke kunnet løse dem, hvis ikke der havde været eksklusivaftaler.

Derfor er jeg stadig væk meget optaget af, at det er de lavestlønnede i det her land, man kaster ud i regeringens junglelov, som er det, regeringen forstår ved frihed for den moderne dansker.

(Kort bemærkning).

Pernille Falcon (EL):

Kan jeg forstå ministerens svar derhen, at regeringen heller ikke vil stemme for andre partiers forslag om indskrænkning i konfliktretten? Jeg er godt klar over, at det ikke står lige så præcist i regeringsgrundlaget, uanset at man jo tidligere har haft overvejelser i forhold til blokaderetten – men betyder det så en garanti fra ministerens side om, at regeringen på intet tidspunkt vil støtte andres forslag, heller ikke om indgreb i konfliktretten, uanset hvilken form det har?

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Til fru Pernille Falcon må jeg sige, at det vist nærmest skal forstås på den måde, at vi ingen planer har om at gribe ind på det her område. Der sidder et udvalg mellem DA og LO og ser på nogle af de spørgsmål, som har givet anledning til megen debat i de senere år, bl.a. om man er gået over grænsen for, hvad der kan være af virkemidler. Lad os nu se, hvad det udvalg vender tilbage til, men det er ikke noget, der står på regeringens arbejdsprogram.

Til hr. Ole Vagn Christensen vil jeg godt sige og har jeg næsten lyst til at sige: Er der nogle områder, hvor der ikke kan blive problemer, så er det jo på de områder, hvor der findes eksklusivbestemmelser. Der findes jo ingen eksempler her i landet på, at der kun gælder en eksklusivbestemmelse og ikke en kollektiv overenskomst. Så eksklusivbestemmelser indgår altid i kollektive overenskomster, og det betyder jo, at hvis man tager den bestemmelse ud, så gælder den kollektive overenskomst stadig væk.

Så lige præcis dér er der jo ikke noget beskyttelseshensyn, fordi der er der en kollektiv overenskomst, som fagbevægelsen sammen med arbejdsgiveren skal vogte over bliver overholdt.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det er ikke dem, jeg frygter for, og det er ikke dem, jeg taler om, og det ved ministeren også godt.

Det, det drejer sig om, er, hvis der dukker en ny uorganiseret arbejdsgiver op, som ansætter nogle folk og så siger: Nu har jeg undergravet det organiserede arbejdsmarked. Så er der jo ikke noget aftaleforhold her, så er der jo ikke nogen overenskomst på det område. Og det er jo her, eksklusivaftalerne har været med til at være det værn og den sikring for, at der netop blev en overenskomst i fremtiden.

Derfor: Hvis ikke ministeren har forstået det før, så håber jeg, at ministeren har forstået det nu: Det er faktisk det værn, eksklusivaftaler har været. Det har ikke være noget som helst andet. Alt det her med, at man prøver på at køre det ind på medlemmer og alle de der ting er jo udenomssnak.

Det, det drejer sig om, er det arbejdsretlige princip, at man har været nødt til at sige, at for at få det overholdt så har vi selvfølgelig været nødt til at have organiserede medlemmer hos arbejdstagerparten, når arbejdsgiveren har været uorganiseret. Det er jo det, der er retsforholdet i det her. Det er jo her, selvjustitsen har været.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Skal jeg forstå hr. Ole Vagn Christensen på den måde, at vi så roligt kan afskaffe alle eksisterende eksklusivbestemmelser, fordi der jo så er en kollektiv overenskomst, det vil sige, at dér er det beskyttelseshensyn, som hr. Ole Vagn Christensen taler om, jo så ikke gældende længere?

Jeg mener, at ingen kan være tjent med, at man tvangsmæssigt skal være medlem af en bestemt forening for at kunne få sit daglige brød og smør på bordet, og her går der altså for mig en skarp skillelinje. Det må være op til det enkelte menneske selv at bestemme, hvorvidt man ønsker at være medlem eller ikke vil være medlem.

Jeg tror, at de fleste gerne vil være medlem, men jeg ved, at der er nogle, der ikke vil, og jeg synes, der i et moderne samfund må være plads til, at de mennesker, som ikke vil være medlem, får en mulighed for at vælge fagforeningen fra.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 95:

Forslag til lov om arbejdsskadesikring.

Af Lene Jensen (S) og Margrethe Vestager (RV) m.fl.

(Fremsat 27/11 2002).

Sammen med denne sag foretoges:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 96:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl., lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og lov om aktiv socialpolitik. (Konsekvensændringer som følge af arbejdsskadereformen m.v.).

Af Lene Jensen (S) og Margrethe Vestager (RV) m.fl.

(Fremsat 27/11 2002).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre har fremsat to lovforslag til en arbejdsskadereform. Forslagene er en uændret genfremsættelse af de forslag, som Folketinget forkastede i den forrige samling. Disse forslag var med enkelte redaktionelle ændringer identiske med de forslag til en arbejdsskadereform, som den tidligere socialminister sendte i høring den 30. oktober 2001.

Regeringen arbejder nu med sin egen arbejdsskadereform. Regeringen har for tiden en række drøftelser med de politiske partier, herunder også med Socialdemokraterne og Det Radikale

Venstre. Drøftelserne viser, at mange af de elementer, der indgår i forslagene fra Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre, også er elementer, der indgår i regeringens overvejelser om en arbejdsskadereform.

Et hovedpunkt i kritikken af det nuværende system er, at skadebegreberne i nogle tilfælde ikke svarer til den almindelige borgers opfattelse af, hvad der er en arbejdsskade. Der har i pressen været eksempler på ulykkestilfælde, som ikke er omfattet af loven, fordi man i visse job må forvente hændelser, der kan føre til skader. Det er selvfølgelig ikke acceptabelt. Jeg er derfor enig i, at skadebegreberne skal forenkles, og at ulykkesbegrebet skal udvides, så ulykker ikke afvises ud fra forventelighed.

Forslagene indeholder endvidere en række forbedringer, der tager højde for den kritik, der er opstået ved administrationen af arbejdsskadesikringsloven, som vi kender den i dag, herunder ikke mindst de lange sagsbehandlingstider. At der skal gøres noget ved sagsbehandlingstiden er givet.

Forslagene fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre indebærer, at de selvstændige erhvervsdrivende og medhjælpende ægtefæller bliver omfattet af arbejdsskadeloven. Det er et forslag, som Venstre og De Konservative tidligere har fremsat som beslutningsforslag, og det indgår også i regeringens overvejelser om en arbejdsskadereform.

Førstebehandlingen af det tilsvarende lovforslag i den tidligere folketingsamling viste, at der var et bredt ønske om udvidelsen af den sikrede personkreds med selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller. Der var også et ønske om, at det skulle være en frivillig ordning for de pågældende. Jeg har konstateret, at udvidelsen er opretholdt som en obligatorisk ordning i det foreliggende lovforslag.

Regeringen er langt hen ad vejen åben over for de tanker, der ligger bag lovforslagene til en arbejdsskadereform. Jeg finder imidlertid, det er vigtigt, at vi får vedtaget en arbejdsskadereform med et bredt politisk flertal, og det er på baggrund af de drøftelser, jeg har haft med de politiske partier, at mit indtryk er, at det også vil være muligt at opnå et resultat.

Når drøftelserne er afsluttet, vil regeringen udarbejde lovforslag, der udmønter de politiske aftaler om en arbejdsskadereform, og regeringen vil fremsætte lovforslag, der kan vedtages her i Tinget i denne folketingsamling.